

PROGRAM ROZVOJA OBCE NIŽNÁ MYŠĽA NA ROKY 2016 - 2020

PRIPOMIENKOVÉ KONANIE

Názov:	Program rozvoja obce Nižná Myšľa na roky 2016 - 2020
Územné vymedzenie:	obec Nižná Myšľa
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenie PRO:	
Dátum platnosti:	od xxxxxxxx do 31. 12. 2020
Verzia:	1.0
Publikovaný verejne:	
Vypracoval:	PhDr. Martin Fialek – Služby samosprávam

INSÍGNIE OBCE NIŽNÁ MYŠĽA

Erb obce

ZÁKLADNÉ CHARAKTERISTIKY OBCE NIŽNÁ MYŠĽA

Tabuľka 1: Základné charakteristiky obce Nižná Myšľa

Kód obce	521736
Okres	Košice - okolie
Kraj	Košický
Región / Mikroregión	Abov / Mikroregión Hornád
Štatút obce	obec
PSČ	044 15
Telefónne smerové číslo	055
EČV	KS
Prvá písomná zmienka o obci (rok)	1270
Nadmorská výška obce (v m)	175 - 240 m n. m.
Celková výmera územia obce (v ha)	1262
Hustota obyvateľstva (na km ²)	133,07
Adresa	Obecný úrad Nižná Myšľa Obchodná 104 044 15 Nižná Myšľa
Web	www.niznamysla.sk
e-mail	obecniznamysla@netkosice.sk
Telefón	055/729 6598

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

OBSAH

ÚVOD	5
1. ANALYTICKÁ ČASŤ	9
História obce	9
1.1 Analýza vnútorného prostredia	12
Geografické údaje	12
Archeológia	15
Hydrologické údaje	17
Klimatické údaje	18
Štruktúra krajiny	18
Rastlinstvo a živočíšstvo	19
Ochrana prírody a krajiny, životného prostredia	20
Obyvateľstvo	21
Vzdelanie a zamestnanosť	22
Nezamestnanosť	24
Bývanie	25
Technická infraštruktúra	27
Doprava	27
Voda a odpady	28
Elektrina	28
Plyn a teplo	28
Komunikačné a informačné siete	29
Cestovný ruch	29
Školstvo	30
Zdravotníctvo	32
Sociálne služby	32
Kultúra a šport	32
Podnikateľské a neziskové subjekty	36
Ochrana a bezpečnosť	37
Samospráva	37
Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu	38
Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR	45
1.2 Analýza vonkajšieho prostredia	49
1.3 Zhodnotenie súčasného stavu	53
SWOT analýza - Hospodárska oblasť	53
SWOT analýza - Sociálna oblasť	54
SWOT analýza - Environmentálna oblasť	55
2. STRATEGICKÁ ČASŤ	57
Strategická vízia obce	58
3. PROGRAMOVÁ ČASŤ	61
Merateľné indikátory	66
4. REALIZAČNÁ ČASŤ	76
Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PRO	76
Komunikačná stratégia PRO	76
Systém monitorovania a hodnotenia realizácie PRO	77

Akčný plán realizácie PRO	78
5. FINANČNÁ ČASŤ	82
ZÁVER	84
PRÍLOHY	85
Príloha č. 1 - Zoznam členov riadiaceho tímu a pracovných skupín zapojených do spracovania PRO	85
Príloha č. 2 - Zoznam informačných zdrojov použitých v PRO	85
Príloha č. 3 - Zoznam skratiek použitých v PRO	86
Príloha č. 4 - Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky	87
Príloha č. 5 - Zoznam formulárov, grafov a tabuliek	90

ÚVOD

Decentralizáciou verejnej správy, ktorá sa na Slovensku uskutočnila, získali obce množstvo kompetencií, zodpovedností, financií a možností pre vytváranie vhodných podmienok pre hospodársky a sociálny rozvoj územia. Aj z tohto dôvodu je potrebné venovať veľkú pozornosť a úsilie vízií strategického smerovania obce.

Rozvojový dokument „Program rozvoja obce Nižná Myšľa“ na roky 2016 - 2020 (PRO) je strednodobý dokument, ktorý sa na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce zameriava hlavne na strategické ciele a priority rozvoja obce. PRO je prostriedkom, ktorým sa naplňajú vízie a plány obce v ďalšom smerovaní. Týmto programom sa uskutočňuje podpora rozvoja na lokálnej úrovni s dôrazom na hospodársku, sociálnu a environmentálnu oblasť. Ide o program cielených opatrení, navrhnutý pre stimulovanie rozvoja obce v strednodobom horizonte.

Formulár č. Ú 1 - Zámer spracovania PRO

Zámer spracovania PRO	
Názov dokumentu:	Program rozvoja obce Nižná Myšľa na roky 2016 – 2020
Forma spracovania:	Program rozvoja obce Nižná Myšľa na roky 2016 - 2020 bude spracovaný podľa aktuálneho znenia zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov a v súlade s Metodikou na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanou Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, verzia 2.0, február 2015. PRO bude spracovaný v súlade s regionálnymi strategickými dokumentmi, ktoré zapadajú do vízie obce. Na uvedenom dokumente budú participovať zamestnanci obecného úradu, poslanci OcZ, široká verejnosť, podnikateľské subjekty a externí odborníci.
Riadenie procesu spracovania:	Za riadenie procesu spracovania Programu rozvoja obce Nižná Myšľa bude zodpovedať riadiaci tím zložený zo zástupcov obce a zhotoviteľa. Členmi riadiaceho tímu budú: Za obec: Koordinátor riadiaceho tímu Ing. Miroslav Sisák – starosta obce Za zhotoviteľa: Člen riadiaceho tímu PhDr. Martin Fialek - Služby samosprávam – externý odborník. Na účely spracovania dokumentu budú zriadené tri pracovné skupiny: Hospodárska – členovia pracovnej skupiny: Marta Lešková, Patrícia Osmolská, Ľudmila Osmolská, Jaroslav Kmeco, Miroslav Jesenský, Mgr. Katarína Medvecká Sociálna – členovia pracovnej skupiny: Matúš Lukáč, Elena Peterčáková, Andrea Guľová, Iveta Dulovičová, Marta Grendelová, Ľudmila Karvanská Environmentálna – členovia pracovnej skupiny: Marta Trinácta, Vlastimil Lakatoš, Ing. Ján Kavulič, Adriána Lešková, Ladislav Oberle

	Spracovanie PRO bude prebiehať v úzkej komunikácii s verejnosťou. Verejnosť bude pravidelne informovaná o priebežných výstupoch prostredníctvom webovej stránky obce. Názory verejnosti budú zozbierané formou dotazníkového prieskumu.
Obdobie spracovania:	Od 17.09.2015 do 17.03.2016
Financovanie spracovania:	Z rozpočtu obce, v súlade so Zmluvou o dielo zo dňa 08.09.2015

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHRaSR obce/obcí/VÚC, 2015, vlastné spracovanie

Formulár č. Ú 2 - Harmonogram spracovania PRO

Harmonogram spracovania PRO									
Mesiac	VIII/15	IX/15	X/15	XI/15	XII/15	I/16	II/16	III/16	IV/16
Úvod		X							
Analytická časť		X	X						
Strategická časť				X					
Programová časť					X				
Realizačná časť						X			
Finančná časť							X		
Záver								X	

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHRaSR obce/obcí/VÚC, 2015, vlastné spracovanie

Formulár č. Ú 3 - Metódy zapojenia verejnosti do spracovania PRO

Metóda	Informovanie verejnosti	Získanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Internetové stránky	X	X	X
Obecný rozhlas	X		
Stretnutia s kľúčovými ľuďmi	X	X	X
Návšteva v území	X	X	X
Verejné vypočutie	X	X	X
Využitie miestnych ľudí na získavanie názorov	X	X	X
Dotazník pre širokú verejnosť	X	X	X
Pracovné skupiny	X	X	X
Nezávislí experti poskytujúci poradenské služby	X	X	X

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHRaSR obce/obcí/VÚC, 2015, vlastné spracovanie

Formulár č. PP 1 - Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov

Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Webová stránka
Územný plán obce	od 2008, Zmena č. 1 - 2014	lokálna	http://www.uzemneplany.sk/upn/niznamysla
PHSR obce Nižná Myšľa	2007 - 2015	lokálna	
Rozpočet 2014	2014	lokálna	www.niznamysla.sk
PHSR VÚC KSK	2016 - 2022	regionálna	www.vucke.sk

ÚPN VÚC KSK	od 2004	regionálna	www.vucke.sk
NSRR	2030	národná	www.telecom.gov.sk
Koncepcia územného rozvoja Slovenska	od 2001	národná	www.telecom.gov.sk
Stratégia Európa 2020	2020	európska	www.eu2020.gov.sk

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHRaSR obce/obcí/VÚC, 2015, vlastné spracovanie

Formulár č. Ú 8 - Štruktúra dokumentu

Úvod

Táto časť zahŕňa:

- obsah dokumentu podľa jednotlivých kapitol,
- stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PRO,
- stručné zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov týkajúcich sa vymedzeného územia.

Analytická časť

Táto časť obsahuje:

- kompletnú analýzu vnútorného prostredia na základe overeného súboru kvantitatívnych a kvalitatívnych dát podľa jednotlivých oblastí vrátane finančnej a hospodárskej situácie,
- analýzu príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia,
- ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR,
- SWOT analýzy,
- identifikáciu hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia (výber hlavných faktorov).

Strategická časť

Táto časť obsahuje:

- víziu územia,
- formuláciu a návrh stratégie,
- výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách - oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna).

Programová časť

Táto časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a aktivity vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Realizačná časť

Táto časť obsahuje:

- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PRO,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PRO, spôsob komunikácie, kooperácie a koordinácie,
- systém monitorovania a hodnotenia,
- akčný plán na celé programové obdobie PRO – vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov.

Finančná časť

Táto časť obsahuje:

- možnosti financovania jednotlivých opatrení a aktivít.

Záver

Obsahuje informáciu o schválení a zverejnení PRO.

Prílohy

- Príloha č. 1 - Zoznam členov riadiaceho tímu a pracovných skupín zapojených do spracovania PRO

- Príloha č. 2 - Zoznam informačných zdrojov použitých v PRO (východiskové strategické a koncepčné dokumenty, súvisiaca legislatíva)
- Príloha č. 3 - Zoznam skratiek použitých v PRO
- Príloha č. 4 - Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky
- Príloha č. 5 - Zoznam formulárov, grafov a tabuliek

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHRaSR obce/obcí/VÚC, 2015, vlastné spracovanie

1. ANALYTICKÁ ČASŤ

Obec Nižná Myšľa sa nachádza v juhovýchodnej časti Slovenska, v okrese Košice - okolie, v Košickom kraji. Obec ma niekoľko ulíc: Hlavná, Skladná, Slivková, Poštová, Obchodná, Mäsiarska, Družstevná, Repiská, Varheďná, Hlboká, Školská, Malá nemecká, Veľká nemecká, Kopaničná, Cintorínska, Lesná, Široká, Pri Hornáde. Susednými obcami sú obce Nižná Hutka, Bohdanovce, Vyšná Myšľa, Ždaňa, Čaňa, Geča, Valaliky, Kokšov-Bakša a miestna časť Košice - Krásna. Katastrálnym územím obce preteká rieka Hornád. Celková rozloha obce Nižná Myšľa je 1262 ha.

HISTÓRIA OBCE

Poloha Nižnej Myšle v blízkosti významných tranzitných ciest, krajinný reliéf a dostatok vody vniesol do krajiny medzi sútokmi Hornádu s Torysou na severe a Olšavou na juhu genius loci, čiže dobrého ducha miesta ochraňujúceho tých, ktorí sa tam usadili. Takéto miesta priťahovali ľudí od najstarších čias, aby si práve tu opakovane zakladali svoje sídla.

Doba kamenná

Počiatky obce siahajú až do praveku. Ide o mladší úsek staršej doby kamennej - Paleolit. Je to rozhranie rokov 35.000 až 10.000 rokov pred n. l.. V tomto období tu boli lovci aurignackej kultúry. Tí sa tu usídlili na prechodný čas v lokalite Skalka. Zanechali tu po sebe štiepané kamenné nástroje. Ich obydlia boli veľmi jednoduché.

Obdobie mladšej doby kamennej - Neolit - 5.000 rokov pred n. l. bolo zaujímavé príchodom prvých skupín najstarších roľníkov. Títo priniesli do regiónu nové druhy kamenných nástrojov, keramiky a úplne iný spôsob života. Ich osídlenie trvalo dlhšie, pestovali plodiny a chovali zvieratá. V mladom stupni tejto kultúry sa sformovala skupina Tiszadob. V posledných storočiach neolitu sa tu usídľuje bukovohorská kultúra. Darilo sa jej hlavne v poľnohospodárskej oblasti, čo spôsobilo nárast počtu obyvateľov.

Objavy z neskorej doby kamennej - Eneolit - 3000 rokov pred n. l. sa našli hlavne v archeologickej lokalite Skalka. Kultúra z tohto obdobia sa vyznačovala kanelovanou keramikou. Situácia v lokalite Nižnej Myšle a kultúra obyvateľstva po nasledujúce storočia nie je známa.

Doba bronzová

Je to obdobie, ktoré je z hľadiska histórie asi najviac významné. Ide o roky 1700 - 1400 pred n. l., kedy sa tu usadila Otomanská kultúra. Je to jedna z najvyspelejších kultúr stredoeurópskeho praveku vďaka svojej technike, estetickému úrovni svojej hmotnej kultúry, hospodársko-správnou organizáciou a rozsiahlymi kontaktmi. V lokalite obce Nižná Myšľa si táto kultúra vytvorila sídelné enklávy, v ktorých mala centrálné postavenie opevnená osada ako hospodársko-správne stredisko a v čase nebezpečenstva útočisko pre obyvateľov. Táto kultúra sa tu usídlila v oblasti Várheď. Počas niekoľkých storočí tu vyrástlo mocenské centrum.

Archeologický výskum potvrdil existenciu dvoch osád - staršej osady a mladšej osady. Staršia osada bola opevnená mohutným hlinitým valom a 6 metrov hlbokou priekopou. V tejto osade sa nachádzalo mnoho jednopriestorových domčekov na rozlohe 50x60 metrov. Tieto domčeky mali pece alebo ohniská umiestnené v rohoch alebo uprostred. Domčeky boli situované tak, že vytvárali malé uličky.

Pri tejto osade bolo vybudované aj pohrebisko. Zaujímavosťou je, že mŕtvi sa ukladali do jám v skrčenej polohe s tvárou k východu. Muži ležali na pravom boku, ženy na opačnom. Najstarší hrob z tohto obdobia vznikol 1700 rokov pred n. l.. Každý hrob obsahoval aj množstvo milodarov, poprípade jedlo a nápoje ukladaných do hrobu vo viere, že ich mŕtvy bude potrebovať. Na tomto pohrebisku sa pochovávalo asi 200 rokov. Z týchto hrobov sa môžeme dozvedieť aj štýl obliekania a nosenia šperkov obyvateľov. Odev si zapínali ihlicami, nosili náušnice, privesky, náramky a čelenky.

Mladšia osada sa začala budovať v strednej dobe bronzovej. Išlo o veľkú prestavbu starej osady, pri ktorej sa zväčšila až sedem krát. Príčina mohla byť rôzna, či už nárast obyvateľstva medzi domácimi, alebo príchod nových usadlíkov. Lepšie bol opevnený obytný areál. Na opevnenie sa použili už aj kamene a zväčšila sa priekopa. V osade boli dielne na výrobu nástrojov a spracovanie bronzovej suroviny a zlata. Usadlíci tu už k práci využívali aj kone. Zaujímavosťou tejto osady bola tiež kultová jama. Používala sa na rôzne obrady. Našli sa v nej kostry mladého muža, troch žien a neúplná lebka dieťaťa. Kostry ležali v neprirodzenej polohe, čo len utvrdzuje tvrdenie, že to nebol hrob. Muž bol hodený do jamy živý a zviazaný. Všetci jedinci boli obeťami rituálu. Takéto rituály sa používali na ochranu pred nebezpečenstvom. Možno už vtedy ľudia cítili, že sa blíži koniec ich kultúry. V priebehu 14. storočia pred n. l. otomanská kultúra zanikla.

V priebehu strednej doby bronzovej sa na území Nižnej Myšle zdržiavali kultúry popolnicových polí, ktoré používali obrad spaľovania. Našli sa tu náhodné nálezy náramkov z bronzu, avšak ich množstvo bolo veľmi malé. Dôležité však je, že žiadna z osád strednej či mladšej doby bronzovej nebola tak rozšírená a významná, ako otomanská osada.

Doba železná

Z obdobia staršej doby železnej je podoba osídlenia neznáma. Ide o obdobie 700 - 500 rokov pred n. l., v ktorom sa Košická kotlina dostala na okraj trácko-skýtskeho okruhu pamiatok kultúry Vekerzug.

Mladšia doba železná - laténska je zaujímavá ešte menším počtom nálezov. V tomto období boli na území Košickej kotliny Kelti. V Nižnej Myšli sa nenašli pamiatky, vďaka ktorým by sa zistila ich dlhšia prítomnosť. Jediný významný nález, ktorý súvisí s keltskou kultúrou, je bronzová spona nájdená v roku 1984 v lesnej škôlke pri rieke Olšava.

Doba rímska

Táto doba sa viaže s archeologickou lokalitou Alamenev. Osada na tomto mieste dosiahla rozmach v 3. storočí. Domy v tejto dobe boli obdĺžnikového charakteru so zahĺbenou podlahou a ohniskom. Našli sa tu rôzne predmety ako železná motyka, nože, reťaze a iné. Našli sa tu aj rôzne druhy keramiky spolu s veľkým množstvom hrnčiarskych pecí.

Ranný stredovek

Ide o slovanské osídlenie začiatkom 5. storočia. V lokalite obce sa našli zvyšky slovanskej osady. Základnou činnosťou jej obyvateľov bolo roľníctvo (pestovanie prosa a pšenice) a chov hovädzieho dobytku. Táto osada mohla fungovať až do 12. storočia.

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1270, ktorá sa zachovala iba v prepise, z roku 1369. Ako bolo už vyššie uvedené, lokalita obce ako taká, bola osídlená už oveľa skôr. Počiatkové dejiny obce sú úzko späté aj s existenciou myšlianskeho premonštrátskeho kláštora a prepoštva. Ide o druhú polovicu 13. storočia. V roku 1325 sa Nižná Myšľa spomína v písomnej zmienke, keď Jágerská kapitula konfirmovala listinu o výmene majetkov medzi myšlianskym prepoštom Petrom a jágerským biskupom Čanadínom.

Počiatkové dejiny sú úzko späté s existenciou myšlianskeho premonštrátskeho kláštora a prepoštstva. Keďže záznam z roku 1288 uvádza prepoštstvo ako prekvitajúce, jeho vznik môžeme klásť do druhej polovice 13. storočia a súvisí s administratívno - hospodárskymi aktivitami rodu Abovcov. Prepoštstvo sa stalo centrom cirkevného a hospodárskeho života, fungovala tu aj škola. Abovcami patrili rozsiahle majetky nielen na okolí, ale aj v Šarišskej a Zemplínskej stolici.

Vojenské konflikty medzi Jiskrovými bratníkmi a kráľovským vojskom v okolí Nižnej Myšle v roku 1458 znamenali pre kláštor katastrofu, vyplienenie a vypálenie. Po porážke bratníkov kláštor obsadilo kráľovské vojsko a objekt bol vrátený premonštrátom. Posledného myšlianskeho prepošta do funkcie vymenoval Ján Zápoľský roku 1527. Roku 1528 sa vlastníkom stalo mesto Košice, no už roku 1540 obsadilo kláštor vojsko Štefana Bocskaya. V roku 1573 predal kráľ Maximilián myšlianske prepoštstvo kalvínskej rodine Katayovcov, ktorá si budovu kláštora upravila na pánske sídlo, kaštieľ. V tomto období bolo obyvateľstvo obce protestantské a pôsobil tu aj kazateľ.

Majetky myšlianskeho prepoštstva boli základným kapitálom jezuitského gymnázia, ktoré založil roku 1654 jágerský biskup Benedikt Kisdy, sídlaci v Košiciach a Jasove.

Po podpísaní mieru medzi panovníkom a uhorskou šľachtou v Satu Mare roku 1711 sa skončili stavovské protihabsburské povstania a jezuiti sa stali patrónmi Myšľanskej farnosti. V roku 1719 dali severne od kláštora postaviť budovu fary, ktorá bola spojená s kláštorom podzemnou chodbou. V roku 1746 do farnosti patrilo 21 obcí a tvorilo ju zmiešané slovensko-maďarské obyvateľstvo. V Nižnej Myšli prevládala maďarčina. Nakoľko kostol, ktorý v Nižnej Myšli postavili kalvíni nemal vežu, v roku 1768 ju jezuiti postavili z kameňa. Činnosť jezuitov v Nižnej Myšli skončila roku 1773, kedy pápež Klement XIV. zrušil Spoločnosť Ježišovu. Majetky jezuitov sa dostali do vlastníctva Študijného fondu, ktorý zriadila panovníčka Mária Terézia. Príjmy z majetkov mali slúžiť na zveľadenie školstva. Po zrušení Spoločnosti Ježišovej nastalo v Nižnej Myšli obdobie stagnácie. Jezuiti svojou horlivou činnosťou dosiahli to, že sa protestantské obyvateľstvo priklonilo k rímskokatolíckej viere, pričom toto vierovyznanie u väčšiny pretrváva dodnes.

V roku 1786 dosídlilo Nižnú Myšľu 24 alebo 25 nemeckých rodín. Podľa archívnych záznamov prišli do Nižnej Myšle neo-colonistae, ktorých latinský prameň označuje ako Švábi. Dodnes sú v Nižnej Myšli Veľká a Malá nemecká ulica.

Veľmi významnou hospodársko-spoločenskou reformou z čias vlády Márie Terézie bolo zavedenie urbára. Urbár v Nižnej Myšli je uvádzaný od 23. augusta 1773.

V roku 1802 sa začalo s výstavbou dnešného barokovo-klasicistického chrámu. Kostol bol dokončený roku 1805. Interiérový bol dotvorený v rokoch 1808- 1822. Veža bola dokončená a zastrešená až roku 1827.

Do budovy kláštora sa v roku 1887 presťahoval sa aj s kaplánom farár Duschek (z nevyhovujúcej starej fary). V západnom krídle budovy umiestnili rímskokatolícku ľudovú školu a byty učiteľov. Starú faru aj školu predali. V roku 1892 bola v obci zriadená detská opatrovňa a v roku 1895 matričný úrad, ktorý tu fungoval do roku 1969, kedy bol presťahovaný do Ždane.

V rokoch 1870-1872 postavili cez chotár obce železničnú trať, spájajúcu Košice so zemplínskymi mestami.

V 80. a 90. rokoch 19. storočia sa mnohí obyvatelia obce vysťahovali do Ameriky. Niektorí sa tam usadili natrvalo, iní sa vrátili. Priniesli so sebou úradné cirkevné a občianske doklady o krste, sobáši a úmrtí, ktoré sú uložené vo farskom archíve v Nižnej Myšli.

Najstarší obyvatelia spomínajú, že počas 1. svetovej vojny zrekvirovali dva menšie zvony, ktoré dal uliať farár F. Knauth v druhej polovici 19. storočia. Po vojne, v roku 1922, si dali farníci uliať dva menšie zvony, no počas 2. svetovej vojny opäť väčší z nich zrekvirovali maďarskí vojaci.

V roku 1926 bol v lokalite Skalky otvorený kameňolom. Priemyselnou traťou bol napojený na miestnu železničnú stanicu.

JRD bolo znovu založené v roku 1956 (hospodáril na 60 ha pôdy). V roku 1957 bolo založené celoobecné JRD. Po trojdňovom presviedčaní sa do JRD prihlásilo 183 malých a stredných roľníkov. Výmera obhospodarovanej pôdy sa zvýšila na 984 ha, z toho 690 ha ornej pôdy. JRD prosperovalo, zlúčilo sa s JRD z iných okolitých obcí a postupne bolo najväčším pestovateľom zeleniny v okrese.

Po roku 1989 nastal útlm v poľnohospodárstve a družstvo začalo vykazovať každoročne niekoľkomiliónové straty. Do roku 1993 bol zrušený chov teliat vo Vyšnej Myšli, hydiny v Krásnej a v roku 1997 aj pestovanie zeleniny v celej výmere.

V roku 2010 došlo v obci k mohutnému zosuvu svahu stredom obce v dĺžke 800 m a šírke cca 400 m.

Tvaroslovný a chronologický vývoj názvu obce:

1284 - Mysle

1288 - Myslensem

1297 - Myslyensis

1325 - Mysle, Eghazas Mysle

1435 - Nagh Misle

1465 - Eghaz Mysle

1630 - Alseo Misle

1773 - Alsó-Misla, Nižna Missla

1786 - Alschó-Mischle

1808 - Alsó-Mislye, Nižní Myssla

1945 - Alsómislye, Nižná Myšľa

1.1 Analýza vnútorného prostredia

GEOGRAFICKÉ ÚDAJE

Nižná Myšľa leží na rozhraní Košickej kotliny a úpätia Slanských vrchov, na sútoku riek Hornád, Olšava a Torysa. Od Košíc je vzdialená asi 15 km. Práve tadiaľto v praveku i stredoveku viedli obchodné cesty a práve toto územie, v chotári obce Nižná Myšľa, ľudia osídľovali (od praveku po súčasnosť). Obec sa nachádza v nadmorskej výške 175 - 240 m.n.m.. Výmera katastrálneho územia je 1262 ha. Pri pohľade od kostola, ktorý je dominantou obce, sa naskytá pohľad na hory Slanských vrchov, na rovinu Košickej kotliny, mesto Košice, východné výbežky Slovenského rudohoria a Kojšovú hoľu.

Zdroj: ObÚ Nižná Myšľa, 2016

Zdroj: ObÚ Nižná Myšľa, 2016

Obec Nižná Myšľa je členom **MAS Hornád - Slanské vrchy, o. z.** Sformovanie verejno-súkromného partnerstva MAS HORNÁD - SLANSKÉ VRCHY nebolo náhodným spojením. Okrem nevyhnutnej geografickej konštelácie hraničiacich katastrov, vychádza aj z histórie dlhoročnej spolupráce dvoch susediacich mikroregiónov a obcí v nich združených: Regionálne združenie obcí Hornád a Združenie obcí Slanského regiónu. Tieto regionálne združenia, ktoré majú k sebe z historického hľadiska blízko, sa rozhodli vytvoriť spoločnú miestnu akčnú skupinu a vypracovať spoločnú integrovanú stratégiu rozvoja územia.

Strategickým cieľom definovaným v ISRÚ (Integrovaná stratégia rozvoja územia) je podporiť trvalodržateľný rozvoj územia MAS HORNÁD – SLANSKÉ VRCHY a zlepšiť kvalitu života jeho obyvateľov.

Regionálne združenie obcí Hornád - vzniklo v roku 1992 ako dobrovoľné záujmové združenie obcí pod pôvodným názvom Združenie obcí Mikroregión Hornád. Snaha spájať sily a prostriedky pri presadzovaní spoločných cieľov a záujmov v rôznych oblastiach rozvoja a spoločenského života vymedzuje aktivity združenia. K hlavným aktivitám združenia patrí:

- riešenie problémov hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónu,
- riešenie otázok tvorby a ochrany životného prostredia,
- spolupráca pri organizovaní kultúrno-spoločenských podujatí,
- spolupráca s mimovládnyimi organizáciami v oblasti tvorby a ochrany životného prostredia a vzdelávania,
- výmena skúseností pri zabezpečovaní samosprávnych funkcií obcí,
- cezhraničná spolupráca s obcami maďarského mikroregiónu Hegyköz.

Z hľadiska geomorfologického členenia patrí obec Nižná Myšľa do sústavy Alpsko-himalájskej, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútné Západné Karpaty, oblasti Lučenesko-košickej zníženej, celku Košickej kotliny a podcelku 1 Košická rovina a 3 Toryská pahorkatina.

Horninové podložie je tvorené vo veľkej časti neogénnymi sivými vápnitými ilmi ilovcami, sitovcami, pieskmi až pieskovecami a zlepenkami sarmatu. Oblasť pahorkatiny je budovaná vulkanitmi, ktoré predstavujú vulkanoklasické horniny. Z geochemického hľadiska ide o ilovce a pieskovce, z hľadiska inžiniersko-geologickej rajonizácie ide o rajón predkvartérnych hornín a rajón kvartérnych sedimentov.

V oblasti katastrálneho územia obce Nižná Myšľa sa z hľadiska typológie pôdy vo veľkej časti vyskytujú fluvizeme kultizemné z nekarbonátových aluviálnych sedimentov, v južnej polovici pahorkatinovej časti sa vyskytujú pseudogleje nasýtené z polygenetických hĺn a v severnej časti pahorkatiny pararendziny kambizemné a kambizeme rendzinové zo zvetralín pieskovcovo-slieňovcových hornín. Obsah humusu je vysoký. (ÚPO, 2008)

Zdroj:

<https://www.google.sk/maps/place/044+15+Nižná+Myšľa/@48.6291532,21.3631815,12z/data=!4m2!3m1!1s0x473f26e1932eb1e5:0x7925eb4851d5101d?hl=sk>

ARCHEOLÓGIA

Na katastrálnom území obce Nižná Myšľa sa nachádza významné archeologické nálezisko. Vďaka archeologickému výskumu, ktorý v obci prebieha už niekoľko rokov, sa podarilo zistiť existenciu niekoľkých osád z rôznych časových úsekov od praveku až včasného stredoveku. Nižná Myšľa bola označená za archeologickú lokalitu už v roku 1892. Ako prvá tu bola spomenutá lokalita Skalka. Toto miesto bolo označené ako veľmi výhodné pre založenie osady. Boli tu nájdené napríklad zvyšky valového opevnenia. Podľa nájdených predmetov sa predpokladá osídlenie už v Neolite.

Už v roku 1927 sa pomaly začal realizovať archeologický výskum v lokalite Várhedi. Tu sa našli pamiatky otomanskej, alebo otomansko-fuzesabonyvskej kultúry. Veľmi aktívne sa v tejto lokalite začalo kopať v roku 1948 pod vedením Jána Pástora. So systematickým výskumom tejto významnej polohy sa začalo v roku 1977. Vedenia tejto akcie sa ujal Ladislav Olexa z Archeologického ústavu SAV a Dáriuš Gašaja z Východoslovenského múzea v Košiciach. Získané nálezy postavili Nižnú Myšľu na významné miesto medzi európskymi archeologickými lokalitami staršej doby bronzovej.

© Stanislav Jiroušek

Zdroj: ObÚ Nižná Myšľa, 2016

Archeologické lokality

Alamenev - Sídliisko. V tejto polohe zvanej tiež konopiská sa v roku 1985 pri stavbe štvrtej línie plynovodu narušilo viacvrstvé sídlisko s ojedinelými nálezmi z doby bronzovej a laténskej, doby rímskej a včasnოსlovenskej. V rokoch 1994-1995 tu boli nájdené pozostatky osídlenia z doby kamennej, bronzovej a rímskej. Osídlenie Slovanmi sa predpokladá na šieste storočie. Boli tu objavené dlhé domy o rozmeroch 5 x 3,8 metra. Našlo sa tu množstvo črepov, kostených predmetov, bronzových a železných spôn, nožov, sekier a ďalších

pracovných nástrojov. Bola tu objavená pec na pečenie chleba a kováčska vyhňa. Podľa nálezov môže ísť o osídlenie Dákov, Keltov a Germánov.

Koscelek - južne od obce za riekou Olšava sa nachádzajú základy sakrálny stredovekej pamiatky. Ide o kostolík z 13. storočia. Zachovali sa tu takmer 1 meter vysoké múry, zvyšky oltárnej menzy, kamenná oltárna menza a torzá tehlových dlážok. Architektúra kostolíka má jednoduchý charakter. Zo severnej strany sa nachádza sakristia. Podľa pôdorysu kostola ide o rannogotický stredoveký kostolík. Rozmery kostola sú 14,5 x 8,8 metrov. Objekt bol postavený na základovom murive stavanom na sucho, to znamená, že kamene boli osadené bez malty do štrku a piesku. V rokoch 1996-1998 bol objekt zrekonštruovaný (iba obvodové murivo). Umiestnil sa tu drevený kríž. Raz ročne sa tu slávy svätá omša. V objekte sa našlo množstvo keramiky a kovových predmetov. Pri kostole sa nachádzal aj cintorín, kde bolo nájdených 33 hrobov. V objekte kostola sa nachádzal jediný hrob a to presne v jeho strede. Súčasťou areálu kostolíka sú i štyri zaniknuté rybníky, ktoré zvyčajne slúžili ako chovné rybníky pri kláštoroch. Jeden z rybníkov bol obnovený. Osada spolu s kostolíkom zanikla pravdepodobne v 15. storočí.

Moľva - neďaleko sútoku Hornádu a Olšavy sa v roku 1964, pri kopaní plynovej ryhy narušilo včasnოსlovenské sídlisko. Neskôr sa tu zistili aj stopy z doby bronzovej. Našli sa tu kovové predmety ako nožíky. Sídlisko bolo osídlené Avarmi.

Prepošstvo - kláštor, kostol. V strede obce bol v 13. storočí postavený premonštrátsky kláštor. Pod kláštorom sa nachádzajú podzemné chodby a veľké siene s valenými a krížovými klenbami, podopierané piliermi. V podzemí sa v roku 2000 podarilo nájsť studňu. Táto studňa pravdepodobne slúžila v čase nebezpečenstva ako núdzový zdroj vody. V tejto studni sa našli veci ako medený kotlík, nádoby, sklenené predmety, železné predmety, črepy a kosti.

Skalka - v tejto lokalite sa zistilo osídlenie mladopaleolitické, neolitické, eneolitické a z doby bronzovej. Zistené zvyšky fortifikácie azda súvisia s bratríkmi.

Várheď - južne od obce je kopec Várheď (Hradný vrch), ktorý je už od minulého storočia významnou lokalitou s nálezmi z doby bronzovej. Ide o strategicky veľmi výhodné miesto. Prvý archeologický výskum začal už v roku 1948. Uskutočnil ho J. Pástor. Lokalitu možno rozdeliť na tri časti:

Opevnená osada I. - ide o najstaršiu osadu otomansko-fuzesabonskej kultúry (cca 1700-1400 pred Kr.). Išlo o osadu s rozmermi 50 x 60 metrov. Bola opevnená hlineným valom a priekopou hlbokou 6 metrov. Išlo o priemyselnú osadu. Našli sa tu nálezy keramiky, predmetov z parožia, bronzu a kameňa.

Opevnená osada II. - rozvoju obyvateľstva prvá osada nestačila. Preto vznikla osada nová. Rozlohovo išlo už o sedem hektárovú osadu. Nachádzali sa tu domy zrubového typu.

Pohrebisko - nachádza sa vo vzdialenosti 200 metrov od osady. Na tomto pohrebisku bolo preskúmaných vyše 800 hrobov. V každom hrobe sa nachádzalo množstvo milodarov. Hrobové jamy sú orientované na SJ, obdĺžnikového tvaru. Pochovávalo sa v nich v skrčenej polohe, tvárou na východ. Ženy ležali na ľavom, muži na pravom boku.

Zdroj: ObÚ Nižná Myšľa, 2016

V obci sa nachádza ešte množstvo ďalších, prevažne neznámych lokalít. Známejšie sú napríklad: Pod Ždanianskym lesom a Szazalik.

HYDROLOGICKÉ ÚDAJE

Stredom katastrálneho územia obce Nižná Myšľa je rieka Hornád, ktorá z ľavej strany priberá Torysu a Olšavu. Hornád je vodohospodársky významným tokom, ktorý preteká smerom regulovaným korytom. Na ľavom brehu rieky je vybudovaná ochranná hrádza, ktorá však nie je dimenzovaná na ochranu pred Q_{100} ročnou vodou. Pravý breh nemá vybudovanú ochrannú hradu a pravobrežná časť je inundačným územím rieky.

Rieka Olšava preteká na východnej hranici katastra a na južnom okraji územia sa vlieva do Hornádu. Rieka tečie prirodzene vymytým ustáleným korytom, smerom neupravená, bez ochranných hrádzi, vybrežuje na príľahlé nivy. Brehová sprievodná vegetácia spevňuje brehy a tok smerom stabilizuje.

Na vyvýšenej časti územia sú odtokové pomery priaznivé, nakoľko spád pre odtok povrchových vôd do tokov je dostatočný.

Dolná časť Hlavnej ulice ležiaca na takmer rovinatej nive má minimálny spád, ktorý nepostačuje pre gravitačný odtok odpadových vôd. Odkanalizovanie ulice je možné len prečerpávaním odpadových vôd.

V územnom pláne VÚC KSK je plánovaná vodná nádrž Vyšná Myšľa, ktorá zasahuje aj do priestoru Agroletiska v severnej časti katastrálneho územia Nižnej Myšle. Vodná nádrž je uvažovaná na energetické účely.

KLIMATICKÉ ÚDAJE

Obec Nižná Myšľa patrí podľa Končekovej klimatickej klasifikácie (pre normálové obdobie 1961-1990) do Teplej klimatickej oblasti (T), presnejšie je v rámci okrsku T5 – teplý, mierne suchý, s chladnou zimou, (index zavlaženia $I_z = 0$ až -20).

Priemerná ročná teplota vzduchu za obdobie 1981-2010 pre obec Nižná Myšľa je 9,3 °C. Teplota najteplejšieho mesiaca Júl je 20,2 °C a teplota najchladnejšieho mesiaca Január je -2,4 °C.

Priemerný ročný počet letných dní (dni s $T_{max} \geq 25$ °C) za obdobie 1981-2010 v obci Nižná Myšľa je 63 a priemerný počet tropických dní (dni s $T_{max} \geq 30$ °C) tu je 14. Priemerný ročný počet mrazových dní (dni s $T_{min} \leq 0$ °C) za obdobie 1981-2010 je 114 a priemerný počet ľadových dní (dni s $T_{max} \leq 0$ °C) tu je 34.

Zrážkové pomery

Priemerná ročná oblačnosť v období 1981-2010 v obci Nižná Myšľa bola (6/10) 6 z 10-tín pokrytia oblohy oblačnosťou, pričom 0 - úplne jasno, 10 - úplne zamračené.

Priemerný ročný úhrn zrážok v období 1981-2010 pre obec Nižná Myšľa je 605,8 mm. Najvyšší priemerný mesačný úhrn zrážok bol v období 1981-2010 zaznamenaný v mesiacoch júni, ale rovnako aj v júli, v ktorých tu v priemere spadlo 85,5 mm zrážok.

Snehové pomery

Priemerná výška snehovej pokrývky v zimných sezónach v období 1981-2010 v obci Nižná Myšľa bola 5,6 cm a priemerný sezónny počet dní so snehovou pokrývkou bolo 43 dní. Priemerný dátum výskytu prvej snehovej pokrývky v období 1981-2010 bol 27. novembra a priemerný dátum výskytu poslednej snehovej pokrývky v období 1981-2010 bol 5. marca.

Veterné pomery

Priemerná ročná rýchlosť vetra v obci Nižná Myšľa v období 1981-2010 je 3,1 m/s (11,5 km/hod). Najveternejším mesiacom v 30. ročnom priemere sú mesiac Marec a mesiac Apríl s priemernou mesačnou rýchlosťou 3,8 m/s. Najmenej veterný mesiac v 30. ročnom priemere je November s priemernou mesačnou rýchlosťou 2,7 m/s.

V rámci jednotlivých Smerov vetra je najväčšia priemerná početnosť výskytu vetra počas roka so 100 % prípadov:

1. zo severu (27 % prípadov),
2. zo severovýchodu (18 % prípadov),
3. z juhozápadu (16 % prípadov) a
4. juhu (11% prípadov).

Zo zvyšných smerov sa vetry v oblasti obce Nižná Myšľa vyskytujú v menšej miere a v približne rovnakej početnosti (najmenej zastúpený je východný a západný vietor).

ŠTRUKTÚRA KRAJINY

V katastrálnom území obce Nižná Myšľa sa nachádzajú lesné porasty v strednej časti severného okraja katastra.

Nelesná drevinová vegetácia je pomerne dobre zastúpená, sústredená je prevažne okolo vodných tokov a v ich nivách, na stržiach a strmých medziach. Veľmi slabo sú zastúpené porasty krovín, tvorené trnkou, hlohom, bazou čiernou, ružou šipovou, zobom vtáčím, na krajinárskych štruktúrach v poľnohospodárskej krajine. V nive Torysy a Olšavy sú veľmi dobre vyvinuté brehovité porasty, ktoré majú miestami charakter lužného lesa, okolo Hornádu sú lokálne plošné formácie.

Trvalé trávne porasty sú sústredené prevažne v nive Torysy a údolí Olšavy. V poľnohospodárskej oblasti katastrálneho územia prevažuje orná pôda a trvalé kultúry. Podľa údajov z Úradu geodézie, kartografie a katastra SR sa k 1.1.2015 v katastrálnom území obce nachádzali poľnohospodárske pôdy (PP) a nepoľnohospodárske pôdy o rozlohe 1261,44 ha. Podiel PP z celkovej rozlohy katastrálneho územia obce je 75,92 % (957,71 ha). Rozdelenie PP je uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 2: Poľnohospodárske pôdy katastrálneho územia obce Nižná Myšľa (v ha)

Územie	PP - spolu	orná pôda	záhrady	ovocné sady	trvalé trávne porasty	vinice	chmeľnice
Obec Nižná Myšľa	957,71	740,24	32,85	0	184,62	0	0

Zdroj: ÚGKK SR, 2015, vlastné spracovanie

Ostatných 24,08 % rozlohy katastrálneho územia zaberajú pôdy nepoľnohospodárske (NP), ktorých členenie je uvedené v Tabuľke 3.

Tabuľka 3: Nepoľnohospodárske pôdy katastrálneho územia obce Nižná Myšľa (v ha)

Územie	NP - spolu	lesný pozemok	vodná plocha	zastavaná plocha a nádvorie	ostatná plocha
Obec Nižná Myšľa	303,73	23,63	79,29	109,45	91,36

Zdroj: ÚGKK SR, 2015, vlastné spracovanie

Lesné hospodárstvo - zastúpenie lesných porastov v katastrálnom území obce Nižná Myšľa spadajúce do LHC Slanec obhospodaruje Urbárska spoločnosť Nižná Myšľa.

RASTLINSTVO A ŽIVOČÍŠTVO

V katastrálnom území obce Nižná Myšľa sa nachádza viacero druhov regionálne významných a vzácných rastlín, ktoré nie sú zákonom chránené, ako napr. bradáčik vajcovitý (*Listera ovata*), orlíček obyčajný (*Aquilegia vulgaris*), ľalia zlatohlavá (*Lilium martagom*). Nachádzajú sa tu aj rastliny chránené a to: prilbovka biela (*Cephalanthera damasonium*), vstavačovec Fuchsov pravý (*Dactylorhiza fuchsii* ssp. *fuchsii*), vstavačovec májový pravý (*Dactylorhiza lajalis* ssp. *majalis*), päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*) a leknica žltá (*Nuphar lutea*).

Okrem chránených rastlín sa na území katastra obce Nižná Myšľa nachádza aj množstvo chránených druhov živočíchov európskeho a národného významu. Okrem iných sa tu vyskytuje napr. ropucha zelená (*Bufo viridis*), jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*), orol kráľovský (*Aquila heliaca*), bocian biely (*Ciconia ciconia*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), rybár čierny (*Chlidonias niger*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*) a mnohé iné.

Medzi nechránené živočíchy žijúce na území katastra Nižná Myšľa patria napr. lasica obyčajná (*Mustela nivalis*), kuna lesná (*Martes martes*), kuna skalná (*Martes foina*), jazvec lesný (*Meles meles*), líška (*Vulpes vulpes*), zajac poľný (*Lepus europaeus*), diviak (*Sus scrofa*), jeleň (*Cervus elaphus*), srnec (*Capreolus capreolus*).

OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY, ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody rozumie ochranou prírody a krajiny starostlivosť štátu, právnických osôb a fyzických osôb o voľne rastúce rastliny, voľne žijúce živočíchy a ich spoločenstvá, prírodné biotopy, ekosystémy, nerasty, skameneliny, geologické a geomorfologické útvary, ako aj starostlivosť o vzhľad a využívanie krajiny. Ochrana prírody a krajiny sa podľa uvedeného zákona realizuje najmä obmedzovaním a usmerňovaním zásahov do prírody a krajiny, podporou a spoluprácou s vlastníkmi a užívateľmi pozemkov, ako aj spoluprácou s orgánmi verejnej správy.

Katastrálne územie obce je zahrnuté do Chráneného vtáčieho územia Košická kotlina, ktoré bolo vyhlásené Vyhláškou MŽP SR č. 22/2008 Z. z. zo dňa 07.01.2008. V uvedenom CHVÚ hniezdia orol kráľovský (*Aquila heliaca*), sokol rároh (*Falco cherrug*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), d'ateľ hnedkavý (*Dendrocopos syriacus*), bocian biely (*Ciconia ciconia*) a prepelica poľná (*Coturnix coturnix*).

Na území katastra boli vyčlenené ekologicky významné segmenty, a to: Hornád, Torysa, Sútok Hornádu a Torysy, Štrkovisko pri Geči, Olšava, Kopanice, Hradský vrch, Húštiny, Pod Holickou a Holica. V týchto segmentoch sa vyskytujú nasledovné biotopy národného a európskeho významu:

- Vegetácia vysokých ostríc (Mo 4),
- Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharion (Vo 2),
- Vrbové kroviny na zaplavovaných brehoch vôd (Kr 9),
- Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty (Tr 5),
- Mezofilné lemy (Tr 7),
- Nížinné a podhorské kosné lúky (Lk 1),
- Mezofilné pasienky a spásané lúky (Lk 3),
- Vysokobilinné spoločenstvá na vlhkých lúkach (Lk 5),
- Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí (Lk 6),
- Prameniská nížin a pahorkatín na nevápencových horninách (Pr 2),
- Vrbovo-topoľové nížinné lužné lesy (Ls 1.1),
- Dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy (Ls 1.2),
- Dubovo-hrabové lesy karpatské (Ls 2.1).

Zdroj: ObÚ Nižná Myšľa, 2016

OBYVATEĽSTVO

Obyvateľstvo je nepopierateľne najdôležitejším faktorom/zložkou každej obce, mesta, či krajiny. Počet, zloženie, štruktúra a mnohé iné ukazovatele poukazujú na to, že obyvateľstvo je nestále. Vplyvom mnohých faktorov sa mení a tomu sa prispôsobuje aj organizovanie v obci.

Tabuľka 4: Vývoj počtu obyvateľstva v rokoch 2007 - 2014

ROK	Počet obyvateľov celkom	Predproduktívny vek (0 – 14 rokov)		Produktívny vek (15 – 64 rokov)		Poproduktívny vek (65 rokov a viac)		Index starnutia
		absolútna hodnota	%	absolútna hodnota	%	absolútna hodnota	%	
2007	1455	322	22,13	904	62,13	229	15,74	71,12
2008	1491	329	22,07	930	62,37	232	15,56	70,52
2009	1507	337	22,36	930	61,71	240	15,93	71,22
2010	1499	344	22,95	916	61,11	239	15,94	69,48
2011	1621	414	25,54	1077	66,44	130	8,02	31,40
2012	1650	413	25,03	1098	66,55	139	8,42	33,66
2013	1659	411	24,77	1105	66,61	143	8,62	34,79
2014	1678	411	24,49	1119	66,69	148	8,82	36,01

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Prognózy do roku 2035 predpokladajú nárast obyvateľstva Košice - okolie a to z počtu 121 187 obyvateľov v roku 2012 na 142 570 obyvateľov v roku 2035. Priemerný vek obyvateľstva v okrese Košice - okolie bol v roku 2012 36,21 rokov a v roku 2035 sa predpokladá, že priemerný vek bude 41,76 rokov. (INFOSTAT).

Počet obyvateľov obce sa mení z rôznych dôvodov. Celkový prírastok a úbytok je uvedený v Tabuľke 5, kde iba v roku 2010 bol zaznamenaný úbytok obyvateľstva a naopak za roky 2011 až 2014 bol zaznamenaný už len prírastok obyvateľov.

Tabuľka 5: Základné demografické ukazovatele obce Nižná Myšľa

Ukazovateľ	2010	2011	2012	2013	2014
Počet narodených	18	17	18	25	30
z toho živonarodených	18	17	18	24	30
z toho mŕtvonarodených	0	0	0	1	0
Počet zomrelých spolu	20	13	8	18	13
Počet prisťahovaných spolu	24	28	36	29	23
Počet vysťahovaných spolu	30	21	17	26	21
Saldo migrácie	-6	7	19	3	2
Celkový prírastok (úbytok) spolu	-8	11	29	9	19

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Z hľadiska národnostnej štruktúry obce Nižná Myšľa sa v najväčšej miere obyvatelia hlásia k slovenskej národnosti a následne k rómskej národnosti. Svoje zastúpenie tu má aj národnosť poľská, česká, ukrajinská, bulharská, maďarská, rusínska a ruská. U nezanedbateľného počtu obyvateľov ostala národnosť nezistená.

Tabuľka 6: Obyvateľstvo obce Nižná Myšľa podľa národnosti

Národnosť	Počet obyvateľov
slovenská	1119
maďarská	1

rómska	213
rusínska	1
ukrajinská	2
česká	6
poľská	7
ruská	1
bulharská	2
nezistená	258

Zdroj: ŠÚ SR, ŠODB, 2011

Náboženské zloženie obyvateľstva obce Nižná Myšľa je prevažne jednoliate. Väčšina obyvateľstva sa hlási k rímskokatolíckemu vierovyznaniu. Počet obyvateľov Nižnej Myšľa a príslušnosť k cirkvi je uvedená v Tabuľke 7.

Tabuľka 7: Obyvateľstvo obce Nižná Myšľa podľa náboženského vyznania

Náboženské vyznanie	počet veriacich
Rímskokatolícka cirkev	1207
Gréckokatolícka cirkev	18
Pravoslávna cirkev	6
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	5
Reformovaná kresťanská cirkev	12
Apoštolská cirkev	3
Cirkev adventistov siedmeho dňa	1
Cirkev bratská	1
Cirkev československá husitská	1
iné	2
bez vyznania	65
nezistené	289

Zdroj: ŠÚ SR, ŠODB, 2011

VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ

Vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva obce Nižná Myšľa tvoria najpočetnejšiu skupinu občania s dosiahnutým úplným stredným odborným vzdelaním s maturitou (260). Nasledujú občania s dosiahnutým základným vzdelaním (229) a vysokoškolským vzdelaním (191). Prehľadný počet obyvateľov obce Nižná Myšľa podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania je uvedený v Tabuľke 8. Podľa súčasného trendu sa dá predpokladať, že v budúcnosti bude rásť počet obyvateľov s dosiahnutým úplným stredoškolským a tiež aj vysokoškolským vzdelaním.

Tabuľka 8: Obyvateľstvo obce Nižná Myšľa podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	počet obyvateľov
základné	229
učňovské (bez maturity)	175
stredné odborné (bez maturity)	102
úplné stredné učňovské (s maturitou)	40
úplné stredné odborné (s maturitou)	260
úplné stredné všeobecné	54
vyššie odborné	13
vysokoškolské bakalárske	36
vysokoškolské mag., ing., dokt.	191
vysokoškolské doktorandské	11
bez vzdelania	412

nezistené	87
-----------	----

Zdroj: ŠÚ SR, ŠODB, 2011

Zamestnanosť a teda stály finančný príjem umožňuje a zjednodušuje nie len rozvoj individuálny, ale aj rozvoj spoločnosti, v ktorej občania žijú. Tabuľka 9 ukazuje pomer občanov obce Nižná Myšľa podľa ich ekonomickej aktivity, pričom ekonomicky aktívnych občanov podľa ŠODB z roku 2011 je 703.

Tabuľka 9: Obyvateľstvo obce Nižná Myšľa podľa ekonomickej aktivity

ekonomická aktivita	počet obyvateľov obce
pracujúci (okrem dôchodcov)	499
pracujúci dôchodcovia	17
osoby na MD	5
osoby na RD	25
nezamestnaní	182
študenti stredných škôl	53
študenti VŠ	38
osoby v domácnosti	6
dôchodcovia	212
príjemca kapitálových príjmov	1
deti do 16 rokov	427
iné	15
nezistené	130
z toho ekonomicky aktívny	703

Zdroj: ŠÚ SR, ŠODB, 2011

V obci Nižná Myšľa sa nachádzajú malý podnikatelia a živnostníci. Vzhľadom na významné archeologické nálezisko v obci a tiež polohu obce v blízkosti turistických horských oblastí má obec predpoklad rozvoja zamestnanosti práve v oblasti cestovného ruchu. Podľa dostupných informácií sa v okrese Košice - okolie nenachádza ani jeden zamestnávateľ s viac ako 250 zamestnancami. Významným zamestnávateľom v Košickom kraji je U. S. Steel Košice, s.r.o. (s počtom zamestnancov: 10714, so sídlom v Košiciach-Šaci).

Najviac obyvateľov je zamestnaných v odvetví priemyselnej výroby (166), naopak najmenej v odvetví ťažba a dobývanie (2) a v odvetví umenie, zábava a rekreácia (2). V primárnom sektore pracuje 22 obyvateľov obce Nižná Myšľa, v sekundárnom sektore 217 a v terciárnom sektore 379 obyvateľov. Z celkového počtu 703 ekonomicky aktívnych občanov obce až 493 odchádza za prácou mimo obec.

Tabuľka 10: Obyvateľstvo obce Nižná Myšľa podľa odvetvia ekonomickej činnosti

odvetvie ekonomickej činnosti	muži	ženy	spolu
poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	11	9	20
ťažba a dobývanie	2	0	2
priemyselná výroba	116	50	166
dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	10	2	12
dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	8	2	10
stavebníctvo	21	8	29
veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	46	41	87
doprava a skladovanie	27	11	38

ubytovacie a stravovacie služby	5	9	14
informácie a komunikácie	4	8	12
finančné a poisťovacie činnosti	2	4	6
činnosti v oblasti nehnuteľností	0	4	4
odborné, vedecké a technické činnosti	11	10	21
administratívne a podporné služby	20	5	25
verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	20	47	67
vzdelávanie	18	32	50
zdravotníctvo a sociálna práca	14	27	41
umenie, zábava a rekreácia	2	0	2
ostatné činnosti	4	8	12
nezistené	51	34	85
spolu	392	311	703

Zdroj: ŠÚ SR, ŠODB, 2011

NEZAMESTNANOSŤ

Nezamestnanosť obyvateľov obce Nižná Myšľa je priemerná a v súčasnosti má klesajúcu tendenciu. V roku 2011 mala obec 1621 obyvateľov, z toho 1077 obyvateľov v produktívnom veku. Ekonomicky aktívnych obyvateľov bolo 703 a nezamestnaných bolo za uvedené obdobie 148 obyvateľov. Z uvedeného vyplýva, že miera nezamestnanosti v obci Nižná Myšľa v roku 2011 bola 21,05 %. Počet nezamestnaných občanov obce vedených úradom práce ako uchádzačov o zamestnanie za roky 2010 – 2014 je uvedený v nasledovnej tabuľke.

Tabuľka 11: Pomer nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie obce Nižná Myšľa v rokoch 2010 - 2014

Ukazovateľ/Rok	2010	2011	2012	2013	2014
muži	88	87	108	85	72
ženy	45	61	68	69	57
spolu	133	148	176	154	129

Zdroj: ÚPSVaR, Košice, 2015

Nasledujúca tabuľka ukazuje rozdelenie uchádzačov o zamestnanie z obce Nižná Myšľa na základe dosiahnutého vzdelania. Najpočetnejšiu skupinu tvoria uchádzači o zamestnanie, ktorí majú dosiahnuté základné vzdelanie. Najmenšiu skupinu uchádzačov o zamestnanie tvoria uchádzači, ktorí majú dosiahnuté vyššie, vysokoškolské a vedecké vzdelanie.

Tabuľka 12: Počet uchádzačov o zamestnanie podľa dosiahnutého stupňa vzdelania

Ukazovateľ / rok	2010	2011	2012	2013	2014
bez vzdelania	4	1	4	0	0
základné	48	48	79	62	57
vyučení	38	45	39	44	30
stredné odborné	0	0	2	0	0
úplné stredné	14	20	17	0	0
úplné všeobecné stredné	5	4	4	5	4
úplné stredné odborné	20	24	25	35	31
vyššie	1	2	0	0	0
vysokoškolské	2	4	6	8	7
vedecké	1	0	0	0	0
spolu:	133	148	176	154	129

Zdroj: ÚPSVaR, Košice, 2015

Pre porovnanie uvádzame pomer uchádzačov o zamestnanie v rámci celého okresu Košice mesto a okolie.

Tabuľka 13: Pomer nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie v okrese Košice mesto a okolie v rokoch 2010 - 2014

Ukazovateľ/Rok	2010	2011	2012	2013	2014
muži	12110	12627	13680	12477	11878
ženy	11630	12410	12612	11875	11659
spolu	23470	25037	26292	24352	23537

Zdroj: ÚPSVaR, Košice, 2015

BÝVANIE

V súčasnosti pozostáva bytový fond obce Nižná Myšľa prevažne z rodinných domov, ale nachádzajú sa tu aj bytové domy.

Podrobný prehľad o počtoch a technickom zabezpečení bytov a domov je uvedený v nasledujúcich tabuľkách.

Tabuľka 14: Obývané byty v rodinných domoch

obývané byty v rodinných domoch													
spolu	podľa celkovej podlahovej plochy bytu v m ²				podľa zásobovania vodou (vodovod)				podľa vybavenosti domácnosti			podľa pripojenia	
	< 40	40-80	81-120	120+	v byte zo spoločného zdroja	v byte z vlastného zdroja	mimo bytu	bez vodovodu	mobilný telefón	osobný počítač/notebook	osobné auto	na pevnú telefónnu linku	na internet
291	2	17	132	138	261	11	2	1	238	177	191	150	171

Zdroj: ŠÚ SR, ŠODB, 2011

Tabuľka 15: Obývané byty v bytových domoch

obývané byty v bytových domoch													
spolu	podľa celkovej podlahovej plochy bytu v m ²				podľa zásobovania vodou (vodovod)				podľa vybavenosti domácnosti			podľa pripojenia	
	< 40	40-80	81-120	120+	v byte zo spoločného zdroja	v byte z vlastného zdroja	mimo bytu	bez vodovodu	mobilný telefón	osobný počítač/notebook	osobné auto	na pevnú telefónnu linku	na internet
29	0	27	1	0	26	1	0	0	11	5	4	3	5

Zdroj: ŠÚ SR, ŠODB, 2011

Z údajov ŠODB v roku 2011 bolo v obci Nižná Myšľa spolu 396 bytov, z toho 363 obývaných a 32 neobývaných. Podľa formy vlastníctva prevažujú byty vo vlastníctve rodinných domov (259), prevažujú byty s 5 a viac obytnými miestnosťami (146), podľa veľkosti obytnej plochy sú najviac zastúpené byty s rozlohou 40 - 80 m² (155). V obývaných bytoch prevažuje kúrenie

ústredné lokálne (210) a najviac využívaným zdrojom na vykurovanie je plyn (241). Podrobné údaje sú uvedené v Tabuľke 16 a Tabuľke 17.

Tabuľka 16: Byty I.

byty															
spolu	obývané														
	spolu	podľa formy vlastníctva					podľa počtu obytných miestností					podľa veľkosti obytnej plochy v m ²			
		vlastné byty v bytových domoch	byty vo vlastníctve rodinných domoch	obecné byty	družstevné byty	iné	1	2	3	4	5+	< 40	40-80	81-100	100+
396	363	28	259	20	1	24	15	18	112	47	146	26	155	49	108

Zdroj: ŠÚ SR, ŠODB, 2011

Tabuľka 17: Byty II.

byty															
obývané										neobývané					s nezistenou obývanosťou
podľa typu kúrenia				podľa zdrojov energie používaných na vykurovanie						spolu	podľa dôvodov neobývanosti				
ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia	plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny		zmena vlastníkov	určené na rekreáciu	nespôsobilé na bývanie	z iných dôvodov	
8	210	94	2	241	17	0	53	3	3	32	5	6	6	15	1

Zdroj: ŠÚ SR, ŠODB, 2011

Nasledujúca Tabuľka 18 a Tabuľka 19 predstavujú základné charakteristiky obývaných a neobývaných domov. V roku 2011 bolo v obci Nižná Myšľa obývaných 337 domov a neobývaných 32 domov.

Tabuľka 18: Obývané domy

domy														
spolu	obývané													
	spolu	podľa typu			podľa formy vlastníctva						podľa obdobia výstavby			
		rodinné domy	bytové domy	iné	fyzické osoby	šťát	obce	iné právnické osoby	kombinácia vlastníkov	iné	do roku 1945	1946-1990	1991-2000	2001 a neskôr
371	337	290	4	38	273	4	17	0	7	3	24	207	29	34

Zdroj: ŠÚ SR, ŠODB, 2011

Tabuľka 19: Neobývané domy

domy											
neobývané											s nezistenou obývanosťou
spolu	podľa dôvodov neobývanosti					podľa obdobia výstavby					
	zmena vlastníkov	určené na rekreáciu	uvolnené na prestavbu	nespôsobilé na bývanie	z iných dôvodov	do roku 1945	1946-1990	1991-2000	2001 a neskôr	nezistené	
32	4	7	8	6	7	0	0	0	0	32	2

Zdroj: ŠÚ SR, ŠODB, 2011

Aktuálnymi tendenciami v oblasti bývania je najmä zlepšovanie kvality bývania. Územný plán obce Nižná Myšľa navrhuje do roku 2020 navýšiť bytový fond obce o 172 nových bytov, pričom do roku 2020 sa predpokladá nárast počtu obyvateľstva na 2000, zo súčasných 1678. V súčasnosti už je naplánovaná výstavba dvoch nájomných bytových domov.

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

DOPRAVA

Obcou Nižná Myšľa prechádzajú cesty III. triedy č. 5524 a č. 5525. Cesta III. 5524 sa napája na cestu III. 5524 v smere do Ždane a na cestu II. 552 v smere do Košíc. Cesta III. 5525 smeruje k železničnej stanici v obci Nižná Myšľa.

V súčasnosti je cesta III. 5524 vo vyhovujúcom stave, avšak premáva po nej aj nákladná kamiónová doprava, na ktorú cesta nie je stavaná (únosnosť záťaže). ÚPO navrhuje v budúcnosti vybudovanie obchvatu cesty západným okrajom obce pozdĺž hrádze.

Miestne komunikácie - majú obslužný charakter, s vybudovanou premenlivou šírkou vozovky 3 - 4 m. V úsekoch s nebezpečným stúpaním sú cesty tesne obostavané a sú bez možnosti rozšírenia. Komunikácie je potrebné zrekonštruovať a podľa možností rozšíriť (ÚPO).

Pešie a cyklistické komunikácie - v obci je čiastočne vybudovaný jednosmerný chodník pozdĺž cesty III. 5524. Chodníky sú v nevyhovujúcom stave. Popri miestnych komunikáciách chodníky vybudované nie sú. Z ul. Kopaničnej je vybudovaný chodník ku železničnej stanici. Západne od obce, po hrádzi Hornádu, je vybudovaná cyklotrasa v smere Košice-Krásna - Skároš.

Parkovanie - v obci sú vybudované parkoviská:

- pri objekte materskej a základnej školy,
- pri kostole na ul. Veľká Nemecká,
- pri štadióne štrková plocha.

V obci je nedostatok parkovacích plôch a to najmä pre potreby občianskej vybavenosti, ako sú: Obecný úrad, obchody.

Osobné parkovanie pre potreby rodinných domov je riešené individuálne na vlastných pozemkoch.

Autobusová doprava - je zabezpečovaná spoločnosťou Eurobus, a.s., Košice. V obci sú tri autobusové zastávky. Priame spoje do Košíc, AS a späť. Ďalšie autobusové spojenia premávajú do areálu U.S.Steel, Košice s pokračovaním do priemyselného parku vo Veľkej Ide. Cez víkendy je spojov menej.

Železničná doprava - severovýchodnou časťou obce prechádza železničná koľajová trať č. ŽSR - 190, v smere Košice - Čierna nad Tisou. Vlakové spojenie Nižná Myšľa - Košice počas dňa je postačujúca, cez víkendy je spojov menej.

V súčasnosti je to dvojkoľajná elektrifikovaná trať. V km 61.675 (úsek Kalša - Kuzmice) odbočuje jednokľajná spojka cez výhybňu Červený Dvor a Čelovce do Trebišova (trať č. 191). V obci je zriadená železničná stanica, ku ktorej vedie panelová cesta v nevyhovujúcom stave.

V objekte sa nachádzajú koľaje: dopravné 4 a manipulačné 1.

Trať č. 190 križuje priecistím cesta III. 5524, pričom priecestie je zabezpečené rampami a svetelnou signalizáciou.

Letecká doprava - severne od obce Vyšná Myšľa a Nižná Myšľa, koridore medzi cestou II. 552 a železničnými traťami sa nachádza letisko pre letecké práce v poľnohospodárstve.

20,5 km od obce sa nachádza Letisko Košice, Barca, ktoré je zároveň aj medzinárodným letiskom.

VODA A ODPADY

Zásobovanie pitnou vodou - je zabezpečené zo skupinového vodovodu Nižná Myšľa - Ždaňa, ktorý spravuje Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Košice. Skupinový vodovod má spoločný vodojem s obsahom 2x150m³ vybudovaný na svahu Dringač, do ktorého je voda zo zdrojov dopravovaná výtlačným potrubím z čerpacej stanice.

Zdrojom pitnej vody je prameň Koscelek pod svahom Dringač vo vzdialenosti 1300 m na juh od obce. Druhým zdrojom je vrtaná studňa neďaleko Koscelku.

Rozvody vody, ktoré sú vedené v krajniciach komunikácií, sú vedené do všetkých ulíc. Potrubie je prevažne liatinové DN 80 a 100 a umožňuje napájanie odberateľov priamo prípojkami.

Potrubie je značne poruchové a skorodované (má vyše 40 rokov). Je potrebná rekonštrukcia.

Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd - povrchové vody sú zachytávané priekopami vedľa komunikácií. Sú značne poškodené a je nutné dobudovať ďalšie.

V roku 2002 bola vybudovaná ČOV, čiastočne aj obecná kanalizácia, ktorou sú splaškové vody z domácností odvádzané do ČOV.

ELEKTRINA

Zásobovanie elektrickou energiou - obec je pripojená na nadradené 22 kV vzdušné vedenie č. 325 vyvedené z 110/22kV elektrostanice Košice Juh s možnosťou záskoku v prípade potreby náhradnej dodávky elektriny z ES Haniska pri Košiciach.

Z 10 trafostaníc rozmiestnených na katastrálnom území obce je 9 pripojených skupinovú prípojkou. Osada Sajkov má individuálnu VN prípojkou. Obec zásobujú 4 trafostanice, osadu Sajkov 1 trafostanica a zariadenia podnikov na území obce zásobuje ostatných 5 trafostaníc.

Verejné osvetlenie - je potrebné zrekonštruovať existujúce a dobudovať ďalšie (napr. železničná stanica). Obec plánuje urobiť audit na súčasné verejné osvetlenie a následne by sa vykonala rekonštrukcia a vymenili by sa súčasné žiarivky vo verejnom osvetlení za úsporné.

PLYN A TEPLA

Zásobovanie plynom - obec je od roku 1982 plynofikovaná. Zdrojom plynu je vysokotlakový plynovod DN 500 PN 40 Haniska pri Košiciach - Drienovská Nová Ves. Napojenie obce je skupinovú prípojkou plynu DN 150 PN 40 odbočujúcou od plynovodu pri Krásnej nad

Hornádom. Na túto odbočku sú pripojené obce Krásna, Nižná hutka, Nižná myšľa, Ždaňa, Čaňa a Gyňov.

Dodávku plynu zabezpečuje regulačná stanica VTL / STL 40/3 bary (s výkonom 3000 m³ za hodinu), z ktorej vychádza zásobovacie potrubie DN 150 a to privádza plyn s nominálnym tlakom 3 bary do uličných rozvodov DN 100, 80, 50 vybudovaných po celej obci. Odber plynu z týchto rozvodov je u každého odberateľa zabezpečený cez domové regulátory STL / NTL.

Zásobovanie teplom - v bytovej zástavbe a rovnako aj v objektoch občianskej vybavenosti sa zabezpečuje teplo pri varení, vykurovaní a ohreve vody individuálne. V rodinných domoch a v budovách v obci sa používa rôzne zdroje tepla a rôzne spôsoby vykurovania. Prehľadné údaje sú uvedené v tabuľke 17, ktoré boli zistené pri ŠODB v roku 2011.

KOMUNIKAČNÉ A INFORMAČNÉ SIETE

Telekomunikácie - obec je súčasťou Regionálneho technického centra východ ST, v primárnej oblasti 055 Košice. Pripojenie účastníkov v obci je zabezpečené prostredníctvom pripojného kábla na telefónnu ústredňu Ždaňa. Ústredňa je kapacitne postačujúca.

Vybavenie domácností telekomunikačnými zariadeniami je uvedené v tabuľke 14 a 15. Údaje sú získané zo ŠODB z roku 2011.

Pokrytie signálom všetkých troch mobilných operátorov je v obci postačujúce. Na katastrálnom území obce je umiestená základňová stanica operátora T-mobile.

Slovenská pošta

Poštové služby pre obec zabezpečuje poštový úrad Nižná Myšľa. Úrad poskytuje služby pre občanov každý pracovný deň (PO, UT, ŠT, PI - od 7:30 do 15:00 a v ST od 7:30 do 17:00). Vyhradený je čas na obed.

Poštový úrad zabezpečuje poštové služby aj pre obec Vyšná Myšľa.

Rozhlas a televízia - miestny rozhlas má ústredňu v budove Obecného úradu. Rozvodná sieť pokrýva celú obec, všetky ulice. Počuteľnosť miestneho rozhlasu je dobrá v celej obci.

Príjem Slovenského rozhlasu je dobrý v celej obci na všetkých vlnách a frekvenciách. Možný je aj príjem zahraničných vysielateľov a komerčných domácich rádii.

Šírenie televíznych signálov zabezpečuje TV zariadenie na Šibenej hore v Košiciach. Na príjem televíznych programov sú využívané domové antény a parabolické antény.

CESTOVNÝ RUCH

Obec patrí do rekreačného územného celku č. 5 - Hornádska kotlina regionálneho významu. Oblasť je vhodná prevažne na turistiku, cykloturistiku, mototuristiku, vlastivedu, archeoturistiku, ale aj poľovníctvo a rybolov. Obec leží na regionálnej cyklotrase Košice - Skároš.

Medzi najznámejšie atrakcie v obci patrí Prechod Slanským pohorím (koná sa pri príležitosti oslobodenia obce Nižná Myšľa). Usporadúva sa každý január, a patrí medzi veľmi obľúbené turistické akcie. Prvý oficiálny ročník prechodu sa uskutočnil 19. januára 1970. Na tejto výnimočnej turistickej akcii sa každý rok zúčastňuje viac a viac nadšencov. Ide o najdlhšie trvajúcu tradíciu usporadúvania prechodu v okrese Košice - okolie. Prechod organizuje obecný úrad v Nižnej Myšli.

Prechodu sa nezúčastňujú len občania obce Nižná Myšľa, ale aj okolia. Ide najmä o obce Ždaňa, Čaňa, Skároš, Kokšov Bakša a Vyšná Myšľa. V neposlednom rade sa prechodu zúčastňujú aj turisti z Košíc.

Organizuje sa aj deň archeológov „Návrat na Várhegy“ pod záštitou občianskeho združenia Collegium Myssle.

Atraktívnou oblasťou pre turistiku a oddych v prírode je aj Skalka, ktorá je situovaná nad riekou Olšava, na východnej strane obce. Táto oblasť je bohatá na krásny výhľad a históriu. Napriek tomu, že obec je turisticky významnou, nedisponuje dostatočným počtom lôžok, stoličiek a ostatným turistickým vybavením. V obci sa nachádza penzión na Hlavnej ulici. Južná časť katastra je vyčlenená pre stredisko kultúrno - poznávacích aktivít, archeoturizmu a rekreačných aktivít.

ÚPO (2008) navrhuje náučný okruh od záchytného parkoviska - archeologický skanzen II - prielom Olšavy - železničná stanica - kostol, jezuitská správa - archeologické múzeum - skanzen I - parkovisko. Okruh má byť sprístupnený koňmo, rôznymi poťahmi, pešo, bicyklom a bude napojený na trasy a prepojenia na Vyšnú Myšľu, Trstenú pri Hornáde a Skároš, na Ždanianské jazerá a Čanianské jazerá a bude prepojená s Košicami a okolitými európskymi krajinami v rámci projektu „Euro Vel 11“ (Medzinárodná diaľková cyklotrasa), vďaka ktorému sa spájajú cyklotrasy v rámci Európy.

Občania obce majú priestor pre dennú rekreáciu v obci na športovo - rekreačných plochách (športový areál), v okolí Čanianskych jazier, na prechádzkových trasách pozdĺž potokov a okolo obce.

Zdroj: ObÚ Nižná Myšľa, 2016

ŠKOLSTVO

V obci je materská škola (MŠ) s celodennou prevádzkou, má 2 triedy s kapacitou cca 30 detí. Budova MŠ je vo vyhovujúcom stave. Pri MŠ sa nachádza aj vybudované detské ihrisko s pieskoviskom. Tabuľka 20 znázorňuje vývoj v MŠ za posledné štyri roky.

Tabuľka 20: Materská škola v obci Nižná Myšľa

ukazovateľ / školský rok	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
počet pedagogických zamestnancov	4	4	4	4
počet ostatných zamestnancov	4	4	4	4
počet detí v MŠ	29	30	30	29
počet tried v MŠ	2	2	2	2
počet krúžkov v MŠ	1	1	1	1
počet projektov, do ktorých sa MŠ zapojila	-	2	1	1

Zdroj: ObÚ Nižná Myšľa, 2015

V obci sa nachádza Základná škola (ZŠ) I. stupňa (0. - 4. ročník) a Špecializovaná základná škola (ŠZŠ) pre II. stupeň (5. - 8. ročník). Druhý stupeň ZŠ a tiež aj prvý stupeň ŠZŠ sa nachádza v Ždani. ZŠ a ŠZŠ sa tiež nachádzajú v objekte bývalej administratívnej budovy družstva. Pri škole sa nachádza vonkajšie ihrisko, škola nemá telocvičňu.

Tabuľka 21: Základná škola v obci Nižná Myšľa

ukazovateľ / školský rok	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
počet pedagogických zamestnancov	8	8	8	8	8
počet ostatných zamestnancov	1	1	1	1	1
počet žiakov v ZŠ	73	69	77	73	66
počet krúžkov v ZŠ	6	6	6	6	6
počet projektov, do ktorých sa ZŠ zapojila	-	1	-	1	2

Zdroj: ObÚ Nižná Myšľa, 2015

ZŠ v Nižnej Myšli sa v rokoch 2009 až 2014 zapojila do nasledujúcich projektov:

- 2009 – „Modernizácia vzdelávacieho procesu na základných školách“ (projekt trval aj v šk. roku 2011/2012),
- 2009 – „Konceptia vyučovanie cudzích jazykov na základných a stredných školách“ (projekt trval aj v šk. roku 2012/2013),
- 2012 – Národný projekt „Profesijný a kariérový rast pedagogických zamestnancov“,
- 2013 – „Moderné vzdelávanie – digitálne vzdelávanie pre všeobecno-vzdelávacie predmety“ (uskutočnenie obsahovej prestavby vzdelávania na základných a stredných školách s využitím inovatívnych foriem a metód výučby),
- 2014 – Národný projekt „Aktivizujúce metódy vo výchove“ (Vedieť v praxi efektívne využívať aktivizujúce metódy vo výchove, moderné digitálne technológie a špeciálne interaktívne digitálne pomôcky pre pedagógov, a vedieť tak výrazne prispieť k eliminovaniu výchovných problémov.),
- 2014 – Národný projekt „Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva“ (Úlohou národného projektu Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva je vytvorenie elektronického vzdelávacieho systému a uvedenie elektronických služieb do prevádzky. Jeho súčasťou je aj zriadenie a vybavenie digitálnych učební, vytváranie digitálneho vzdelávacieho obsahu a vyškoľenie vybraných pracovníkov pre zabezpečenie ďalšieho vzdelávania pedagogických pracovníkov.).

ZŠ a MŠ majú spoločnú školskú jedáleň s 3 zamestnancami. Najbližšie úplné stredné školstvo a vysoké školstvo je v Košiciach.

ZDRAVOTNÍCTVO

Priamo v obci sa nachádza ambulancia pre dospelých, ktorá má ordinačné hodiny 2 dni v týždni (utorok a štvrtok).

Najbližšia lekáreň je v obci Ždaňa.

SOCIÁLNE SLUŽBY

V obci Nižná Myšľa sa nachádza satelit detského domova z Košickej Novej Vsi. V oblasti sociálnej starostlivosti je v obci aktívny Klub dôchodcov pre 70 členov a Klub zdravotne ťažko postihnutých, ktoré fungujú na dobrovoľnej báze.

Obec zabezpečuje dovoz stravy pre dôchodcov. Občanom odkázaným na pomoc iných je poskytovaná opatrovateľská starostlivosť, ktorá je poskytovaná prostredníctvom úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

KULTÚRA A ŠPORT

Kultúra a cirkev

V obci sa nachádza Kultúrny dom s kapacitou 150 stoličiek. V budove kultúrneho domu sa nachádza aj klubovňa pre cca 20 detí.

V obci je zriadené Obecné múzeum. Prvé slávnostné otvorenie bolo 26. júna 1998. Múzeum sa nachádza v budove kláštora, pochádzajúceho z 13. storočia. Cieľom múzea je prezentácia a zhromažďovanie archeologických a kultúrnych pamiatok z regiónu, prevažne z vykopávok lokality európskeho významu, nachádzajúcich sa v obci. Múzeum prezentuje cirkevné dejiny i dejiny obce. Nachádza sa tu aj zbytok jezuitskej knižnice zo 16.-19. storočia. Taktiež sa tu nachádzajú aj európske unikáty, napr. rituálny chlieb starý 3700 rokov, detské hračky, vozíky, hrkálky a iné. Ďalším unikátom múzea je vstup do podzemných chodieb, vybudovaných pôvodne mníchmi a pracovníkmi kláštora, ktoré ústia až na bývalý lom Skalka, avšak nezachovali sa v celkovej dĺžke. Ich účelom bola ochrana a možnosť prípadného útoku.

Zdroj: ObÚ Nižná Myšľa, 2016

Zdroj: ObÚ Nižná Myšľa, 2016

Kultúrne bohatstvo Nižnej Myšle dopĺňa aj národná kultúrna pamiatka z roku 1643, ktorou je budova Bývalej jezuitskej hospodárskej správy. Je to dvojpodlažná budova, stavaná okolo ústredného štvorcového dvora, je potrebná rekonštrukcia.

Medzi ostatné hodnotné **pamiatky obce** patria:

Kostol sv. Mikuláša - pochádza z roku rokov 1802 až 1805 (je to tretí kostol v poradí na tom istom mieste, predošlé dva boli zničené). Je to barokovo - klasicistický chrám. Jeho interiér sa dotváral ešte v rokoch 1808 až 1822. Veža bola dokončená až v roku 1827. Je dosť pravdepodobné, že na jeho stavbu sa použil materiál z predchádzajúcich dvoch kostolov. Veža ostala tá istá, ktorú postavili jezuiti. Zvýšila sa však o 6-7 metrov. Kostol charakterizuje veža, loď, presbytérium a sakristia. Dĺžka kostola je 34 metrov a šírka 10,8. Kostol možno charakterizovať ako typickú stavbu končiaceho baroka a začínajúceho klasicizmu. Vnútro kostola je zdobené pruskými klenbami. Veľký význam v kostole majú chránené pamiatky a liturgické predmety (sústava oltárov z roku 1924, hlavný oltár, kazateľnica z 20. rokov 19. storočia, klasicistický kríž z prelomu 18. a 19. storočia s trpiacim Kristom v nadživotnej veľkosti, závesný kríž v sakristii, oktogonálna krstiteľnica, renesančná z 18. storočia, jednokrídlové drevené dvere do sakristie z roku 1808, organ s pedálom značky Rieger z roku 1822).

Zdroj: ObÚ Nižná Myšľa, 2016

Zdroj: ObÚ Nižná Myšľa, 2016

Kaplnky:

- Kaplnka Sedembolestnej P. Márie - pochádza zo začiatku 19. storočia, nachádza sa pod kostolom,
- Kaplnka Sv. Rodiny - nachádza sa pri ihrisku na Kopaničnej ulici, pochádza z obdobia okolo roku 1930. Má hodnotné kované mrežové dvere,
- Kaplnka Sv. Jána Nepomuckého - je najstaršou kaplnkou v obci. Pochádza zo začiatku 19. storočia, nachádza sa pri mostíku cez rieku Olšava,
- Kaplnka P. Márie - ide o najnovšiu kaplnku v obci. Bola postavená v roku 2000 pri ceste vedúcej ku Koscelku. Je to jednoduchá stavba, postavená na spôsob "božej muky".

Kláštor - S istotou môžeme povedať, že v obci za prvých prepoštov v 13. storočí stál kláštor, ktorý bol postavený v románskom alebo gotickom štýle. V priebehu storočí však bol dosť prestavaný. Dnes len ťažko môžeme určiť jeho pôvodný pôdorys, alebo vzhľad. Avšak najstaršie časti z pôvodnej stavby sa zachovali v podzemí. V tomto podzemí sa nachádzajú chodby vybudované z kameňa a malty, pričom nekopírujú pôdorys dnešného objektu.

Prvý kláštor, ktorý sa tu nachádzal mal fortifikačný charakter. Nachádzal sa pod hradom, alebo opevneným kláštorom. Z pôvodného kláštora sa zachovalo obvodové murivo v prízemnej časti budovy. Budova sa nachádza vedľa rímskokatolíckeho kostola sv. Mikuláša. Spolu s prízemím má ešte jedno poschodie a v areáli je veľké nádvorie. V okolí sú záhrady a pod budovou katakomby. Momentálne sa v budove nachádza múzeum.

Kríže -

- Hlavný kríž - nachádza sa na cintoríne a pochádza z roku 1822,
- Kríž pri bývalej bažantnici,
- kríž za obcou smerom do Ždane a
- kríž na začiatku lesnej cesty.

Obecný cintorín má 818 hrobových miest (kapacitne nateraz postačuje).

Budova Domu smútku je vo vyhovujúcom stave, s kapacitou 20 stoličiek a jedným chladiacim boxom. Je nutné jeho rozšírenie.

Medzi pravidelné, každoročné kultúrne akcie konané v obci patria: karneval, súťaž v kreslení, Floriánska vatra, Myšľanský fest, návrat na Várhegy, Gadžibál, úcta k starším, Mikuláš, Silvester, Deň detí, Deň matiek, Deň obce, Jasličková slávnosť.

Telovýchova a šport

Detské ihrisko a fitness pre mamičky ja vybudované za kláštorom. Posilňovňa sa nachádza na futbalovom ihrisku.

V obci je vybudovaný futbalový štadión s atletickou dráhou.

Mládež z obce a ďalší dobrovoľníci vybudovali streetworkoutové ihrisko, ktoré obsahuje 5 hrádz na cvičenie.

V obci je aktívny futbalový klub Nižná Myšľa, ktorý sa zúčastňuje a organizuje futbalové turnaje, tréningy.

Športové akcie konané v obci:

- Myšľanský pohár v stolnom tenise,
- súťaž DHZ,
- Myšľanská športová jeseň,

- futbalový turnaj,
- beh Myšľou,
- Myšľanské čerpadlo - súťaž pre nešportovcov (meranie síl v pití piva na rýchlosť),
- Horný vs. Dolný koniec - futbalový zápas horný a dolný koniec obce.

PODNIKATEĽSKÉ A NEZISKOVÉ SUBJEKTY

Významný hospodársko – ekonomický prínos pre celú spoločnosť a jej rozvoj majú aj podnikateľské a neziskové subjekty. V obci sú zastúpení len malí podnikatelia, ktorí sú zameraní na poskytovanie služieb a predaj. Poľnohospodárstvu sa ako samostatne hospodáriaci roľníci venujú dva subjekty (Štefan Zajac a Emil Lacko).

Tabuľka 22: Podnikateľské subjekty

Emil Doro	Stavebná činnosť
Jaroslav Kmeco	Energas
Jozef Repák	Kovoobrábacie práce a prenájom kontajnerov
František Bálint	Pohostinstvo, cukráreň, obchod
Bartolomej Baltes	Potraviny
Juliana Vargová	Potraviny
Milan Mitro	Novinový stánok
Erik Kužma	Veterinárna ambulancia
Emil Lacko	Penzión

Zdroj: ObÚ Nižná Myšľa, 2015

Tabuľka 23: Organizácie pôsobiace v obci

Miestna akčná skupina HORNÁD – SLANSKÉ VRCHY, o. z.
Regionálne združenie obcí Hornád
Collegium Myssle, o.z.
Dúhová stonožka, o.z.
Dobrovoľný hasičský zbor
Nižnomyšľanka
Klub dôchodcov
Klub zdravotne ťažko postihnutých
Poľovnícke združenie Družba

Zdroj: ObÚ Nižná Myšľa, 2015

Nižnomyšľanka - je spevácka skupina, ktorá vznikla v roku 1972 a odvtedy si získava priaznivcov (ženy) čoraz v mladšom veku, čo je veľmi pozitívne. Od roku 2008 sa ženám pridali aj muži, čo veľmi prispelo ku kvalite piesní. Majú krásne hlasy a do krásnych ľudových piesní vkladajú svoje srdce, čím prejavujú lásku k životu, či už v radosť, alebo pri smutných príležitostiach. Snahou speváckej skupiny je, aby sa ľudová pieseň naďalej rozvíjala. Nižnomyšľanka sa zúčastňuje rôznych podujatí a súťaží.

Dúhová stonožka - občianske združenie bolo založené v roku 2010. Vtedy Štefan Vileník začal po povodniach a zosuvoch opravovať detské ihrisko. Tvrdí, že preto, lebo začal plánovať potomka. K nemu sa následne pridala skupinka ľudí, ktorá si veľmi dobre rozumela. Názov Dúhová stonožka vznikol tiež náhodne, keď sa pri maľovaní plota na detskom ihrisku vyčerpal fantázia a narodila sa stonožka.

Postupne sa vytvorila spolupráca s obecným aj farským úradom, miestnymi športovcami, hasičmi, spevákmi a i. Združenie organizuje rôzne kultúrne a športové akcie v obci (napr. Myšľanský fest, Gadžibál, či Myšľanská športová jeseň).

Collegium Myssle, o.z. - je dobrovoľné združenie občanov existujúce ako klub podporovateľov archeologického výskumu v Nižnej Myšli, ktorý prebieha od roku 1977 a realizuje ho Archeologický ústav SAV Nitra a Východoslovenské múzeum.. Pôsobí od roku 1995. Ide o podpornú organizáciu pri výskume, konzervovaní, dokumentovaní, financovaní a propagovaní archeologických výskumov v Nižnej Myšli. CM združuje právnické a fyzické osoby zo Slovenskej republiky a spolupracuje aj so zahraničnými subjektmi. V roku 2012 bola postavená replika zrubového domu a v tomto roku sa konalo po prvý krát aj podujatie Návrat na Várhegy (cieľom podujatia je atraktívnou formou sprístupniť výsledky archeologického výskumu pre mládež a širokú verejnosť). V roku 2014 sme vybudovali časť fortifikačného systému opevnenej osady a začali sme budovať druhú repliku, tento krát kolového domu postavenú priamo na akropole. Vstupná brána do osady a vybudovanie palisády vďaka podpore Karpatskej nadácie bola dokončená v roku 2015. Samotná lokalita archeologického výskumu prešla nemalými terénnymi úpravami a naďalej je zveľaďovaná a udržiavaná.

Poľovnícke združenie Družba - pôsobí prevažne v lesoch, mimo chotára a obhospodaruje 2670 ha poľovného revíra. V súčasnosti má 28 členov.

OCHRANA A BEZPEČNOSŤ

Protipožiarna ochrana - je zabezpečená Okresným hasičským a záchranným zborom Košice - okolie, požiarnou stanicou Čaňa a priamo v obci prostredníctvom Dobrovoľného hasičského zboru (Bohu na slávu, ľuďom na pomoc). DHZ je základným a výkonným článkom organizačnej štruktúry DPO SR. Svoju činnosť rozvíja v súlade so Stanovami DPO SR a Zákonom o ochrane pred požiarimi, Zákonom o obecnom zriadení a ďalšími všeobecne záväznými predpismi. Ustanovuje sa v obciach a u právnických osôb.

Funkcie DHZ:

- pomoc obci a jej občanom pri požiaroch a živelných pohromách,
- zabezpečovanie protipožiarnej prevencie a technickej pomoci,
- reprezentácia obce na súťažiach,
- výchova hasičskej mládeže,
- údržba techniky,
- školenie a príprava členov zboru,
- účasť na kultúrnych podujatiach v obci,
- vykonávanie požiarneho dozoru.

DHZ spadá pod OR HaZZ KEV a má 20 členov. Vybavenie DHZ: protipovodňový vozík a repasovaná Tatra 815.

SAMOSPRÁVA

Samosprávu obce v súčasnosti reprezentuje obecný úrad. Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce Nižná Myšľa. Obecné zastupiteľstvo má 9 členov. Obec má zriadené obecné komisie, a to Komisia na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcie, Komisia výstavby a dohľadu nad verejným poriadkom, Komisia kultúrna a sociálna, Komisia športová a Komisia finančná.

Obecný úrad sídli v jednom komplexe spolu s kultúrnym domom, zasadačkou a poštou. Obec prispieva svojimi článkami do regionálnych novín Abovský hlásnik.

Zdroj:

http://www.niznamysla.sk/web/index.php?option=com_content&view=article&id=210&Itemid=65

V Tabuľke 24 je uvedená sumarizácia príjmov a výdavkov obce Nižná Myšľa za rok 2014.

Tabuľka 24: Sumarizácia príjmov a výdavkov obce za rok 2014

PRÍJMY		VÝDAVKY	
Bežné	651 518	Bežné	675 425
rozdiel: -23 907			
Kapitálové	105 868	Kapitálové	337 623
rozdiel: -231 755			
Finančné operácie	274 613	Finančné operácie	18 951
rozdiel: 255 662			
Celkom	1 031 999	Celkom	1 031 999
rozdiel celkom: 0			

Zdroj: file:///C:/Users/JA/Downloads/rozpocet-2014-2016%20(1).pdf

VYHODNOTENIE DOTAŽNÍKOVÉHO PRIESKUMU

Dotazníkový prieskum medzi obyvateľmi obce prebiehal od 23.09.2015 do 12.10.2015 v dvoch formách, a to v tlačenej podobe a v on-line verzii. Do každej domácnosti v obci bol rozdistribuovaný jeden výtlačok dotazníka, zároveň boli obyvatelia oboznámení aj s možnosťou vyplnenia on-line dotazníka na web stránke obce. Celkovo na dotazník

odpovedalo 115 respondentov, z toho 88 formou tlačenej dotazníka a 27 respondentov odpovedalo formou elektronického dotazníka. V dotazníku boli použité otvorené, uzavreté, ale aj polouzavreté otázky, ktoré boli zamerané na:

- demografickú a socioekonomickú štruktúru respondentov,
- spokojnosť respondentov s vybratými oblasťami a ich participáciu na živote obce,
- zistenie návrhov respondentov ohľadom rozvoja obce.

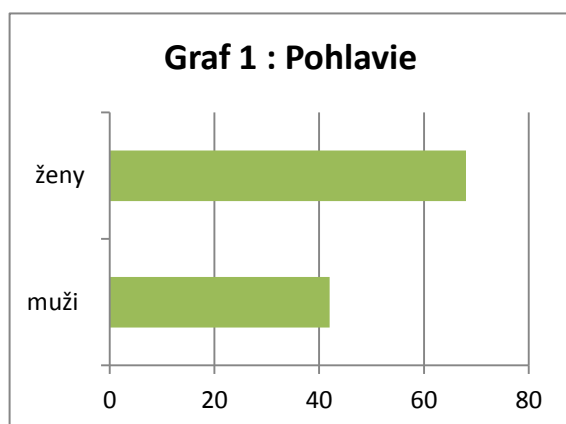
Formulár č. A 3 - Plánovací formulár prieskumu

Charakteristika prieskumu	Poznámka
Dôvody vykonania prieskumu	- zapojenie verejnosti do prípravy PRO - mobilizácia miestnej komunity a jej participácia na definovaní rozvojových priorít
Ciele prieskumu	- získanie názorov verejnosti na kvalitu života v obci a spokojnosť s fungovaním obce - pomoc pri definovaní problémov a priorít rozvoja obce
Spôsob realizácie	- zostavenie dotazníka - distribúcia tlačenej verzie dotazníka do každej domácnosti v obci - uverejnenie digitálnej verzie dotazníka na web stránke obce
Finančné nároky	- tlač dotazníkov
Časové nároky	- zostavenie dotazníka – 1 týždeň - distribúcia dotazníka do domácností a spätný zber – 3 týždne - vyhodnotenie dotazníka – 1 týždeň
Zodpovednosť za realizáciu	- zostavenie dotazníka – externý odborník - distribúcia a zber tlačenej verzie dotazníka – obec - zostavenie online verzie – externý odborník - vyhodnotenie dotazníka – externý odborník

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHRaSR obce/obcí/VÚC, 2015, vlastné spracovanie

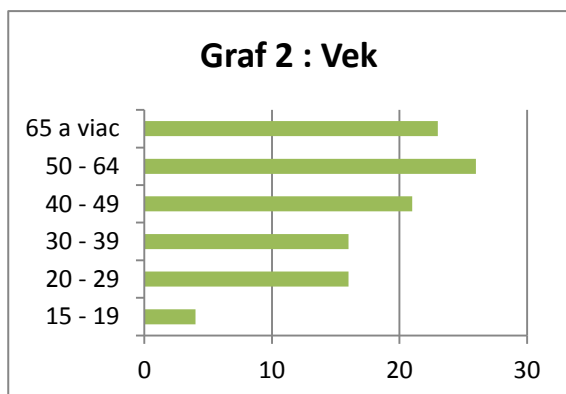
Súhrne výsledky prieskumu

Charakteristika respondentov:

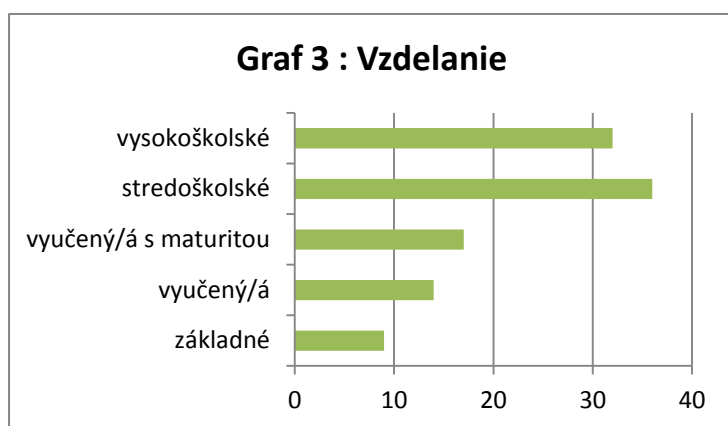
Prieskumu sa zúčastnilo 42 mužov a 68 žien. Na túto otázku neodpovedalo 5 respondentov.

Zdroj: vlastné spracovanie

Z Grafu 2 je zrejmé, že najviac respondentov sa zúčastnilo vo vekovom rozmedzí 50 - 64 rokov, naopak najmenej, 4 respondenti, boli vo vekovej kategórii 15 - 19 rokov. Neodpovedalo 6 opýtaných obyvateľov obce.

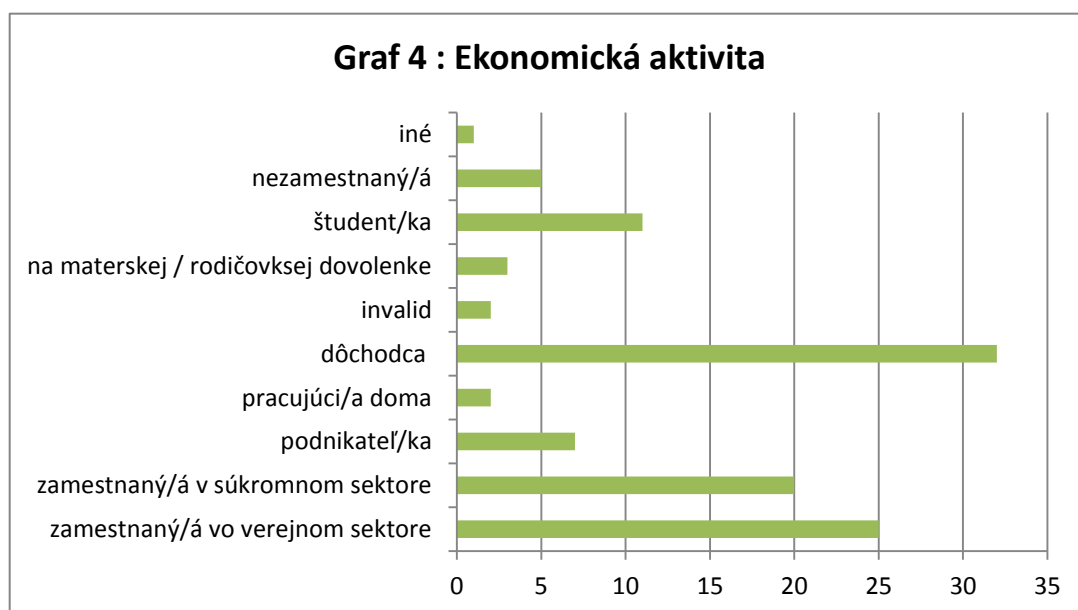
Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 3 uvádza vzdelanie respondentov. Neodpovedalo 7 respondentov.

Zdroj: vlastné spracovanie

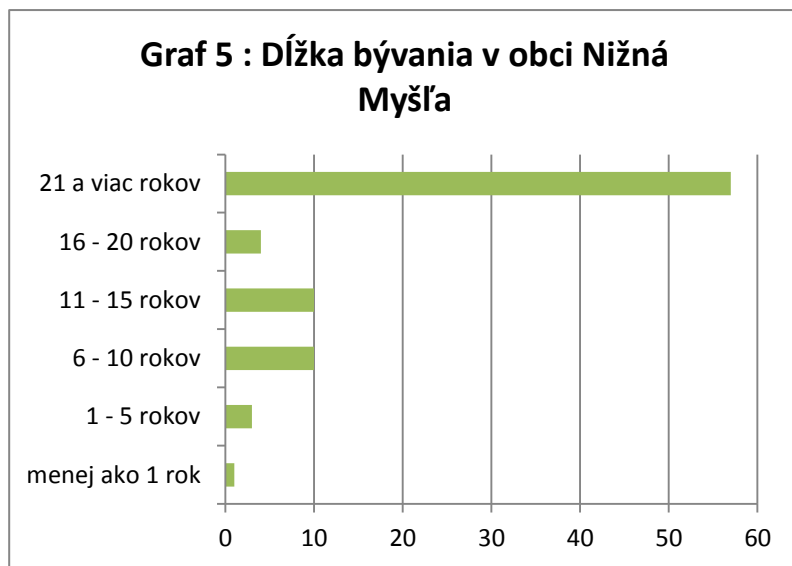
Graf 4 analyzuje ekonomickú aktivitu zúčastnených respondentov. Na túto otázku neodpovedalo 7 respondentov.

Zdroj: vlastné spracovanie

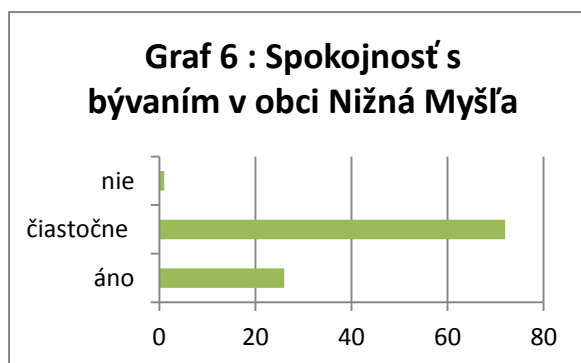

Obec ako miesto bývania

Graf 5 znázorňuje ako dlho respondenti bývajú v obci Nižná Myšľa. Na túto otázku neodpovedali 4 obyvatelia obce.

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 6 uvádza spokojnosť s bývaním v obci Nižná Myšľa, pričom 8 respondentov neodpovedalo na otázku.

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 25 znázorňuje vyhodnotenie oblastí, v ktorých považujú obyvatelia Nižnej Myšle ich obec za atraktívnu. Až 20 opýtaných neuviedlo žiadnu možnosť odpovede.

Tabuľka 25: Atraktivnosť obce

Oblasť	1.	2.	3.	4.	5.	poznámka
Úroveň rekreačných služieb a možností oddychu	17	13	15	4	8	2 – odpovedali mimo znázornených políček
Služby pre turistov	13	9	18	7	10	6 - odpovedali mimo znázornených políček
Kvalita ciest, ulíc a chodníkov	14	12	15	8	6	4 - odpovedali mimo znázornených políček
Stav historických a kultúrnych pamiatok	14	10	14	9	9	20 - odpovedali mimo znázornených políček
Kvalita životného prostredia	2	14	14	8	5	10 - odpovedali mimo znázornených políček

Zdroj: vlastné spracovanie

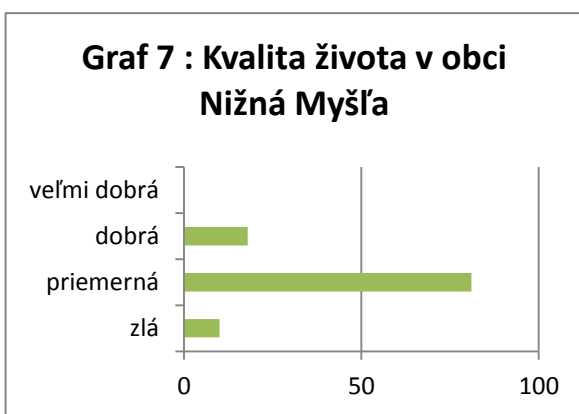

Tabuľka 26 uvádza oblasti spokojnosti, príp. nespokojnosti respondentov s bývaním v obci Nižná Myšľa. Z celkového počtu opýtaných až 45 respondentov na túto otázku neodpovedalo. Najviac z opýtaných uviedlo, že sú nespokojní s neexistujúcou kanalizáciou a so službami v obci, to znamená chýbajúce obchody, potraviny a pod.

Tabuľka 26: Oblasť spokojnosti s bývaním v obci Nižná Myšľa

Nízka kvalita príp. potreba dobudovania chodníkov a ostatných miestnych komunikácií v rámci obce,	Nízka úroveň spoločenského života, chýbajúce športové a kultúrne aktivity pre mládež v obci, seniorov a ostatných obyvateľov obce napr. vytvorenie knižnice. Dobudovanie priestorov na spoločenské stretnutia.
Pravidelné čistenie verejných priestranstiev, znečistenie v okolí bytoviek, kde bývajú Rómovia, množstvo čiernych skládok, potreba výsadby stromov a kríkov.	Zlý harmonogram spojov cez víkendy a sviatky, slabé autobusové spojenie s okolitými obcami a do Košíc,
Chýbajúca splašková kanalizácia v obci. Pravidelné čistenie a udržiavanie dažďovej kanalizácie. Potrebná rekonštrukcia vodovodu v obci.	Základné občianske vybavenie v obci. Chýbajúce potraviny v obci až 24 respondentov uviedlo, že práve táto služba v obci im chýba. Ďalej respondenti postrádali aj ostatné služby a to mäsiarstvo, drogériu, pohostinstvo, reštauráciu,
Slabá zdravotná sieť, potreba zubného lekára v obci, lekárne,	Pretrvávajúce problémy s pobežovaním mačiek, psov a hlodavcov na uliciach
Chýbajúce multifunkčné a detské ihrisko a rekonštrukcia existujúcich ihrísk, vybudovanie posilňovne.	Dopravná situácia v obci, množstvo prechádzajúci kamiónov cez obec, potreba vybudovanie priechodov cez cestu.
Potreba vybudovania príp. zrekonštruovania autobusových zastávok v obci,	Slabý rozvoj obce, nezáujem občanov o veci verejné, stagnácia obce, nízka informovanosť o prácu OÚ,
Nepovolená výstavba chatrčí v obci,	Potreba dodržiavanie bezpečnosti v obci,

Zdroj: vlastné spracovanie

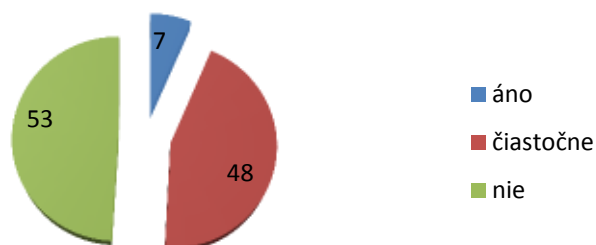
Graf 7 uvádza kvalitu života v obci Nižná Myšľa. 6 respondentov na túto otázku neodpovedalo.

Zdroj: vlastné spracovanie

Rozvoj obce

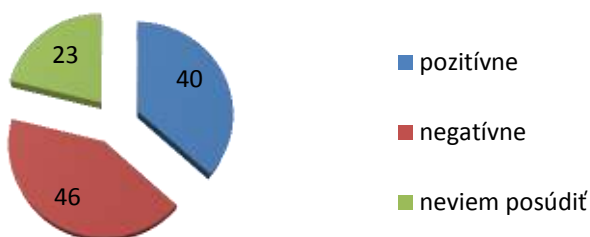
Graf 8: Znalosť rozvojových plánov obce Nižná Myšľa

Graf 8 znázorňuje ako respondenti poznajú rozvojové plány obce Nižná Myšľa. Z opýtaných obyvateľov obce 7 neodpovedalo.

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 9: Hodnotenie rozvoja obce Nižná Myšľa za posledných 5 rokov

V Grafe 9 respondenti hodnotia rozvoj obce za posledných 5 rokov. 6 opýtaných obyvateľov obce sa k otázke nevyjadrilo.

Zdroj: vlastné spracovanie

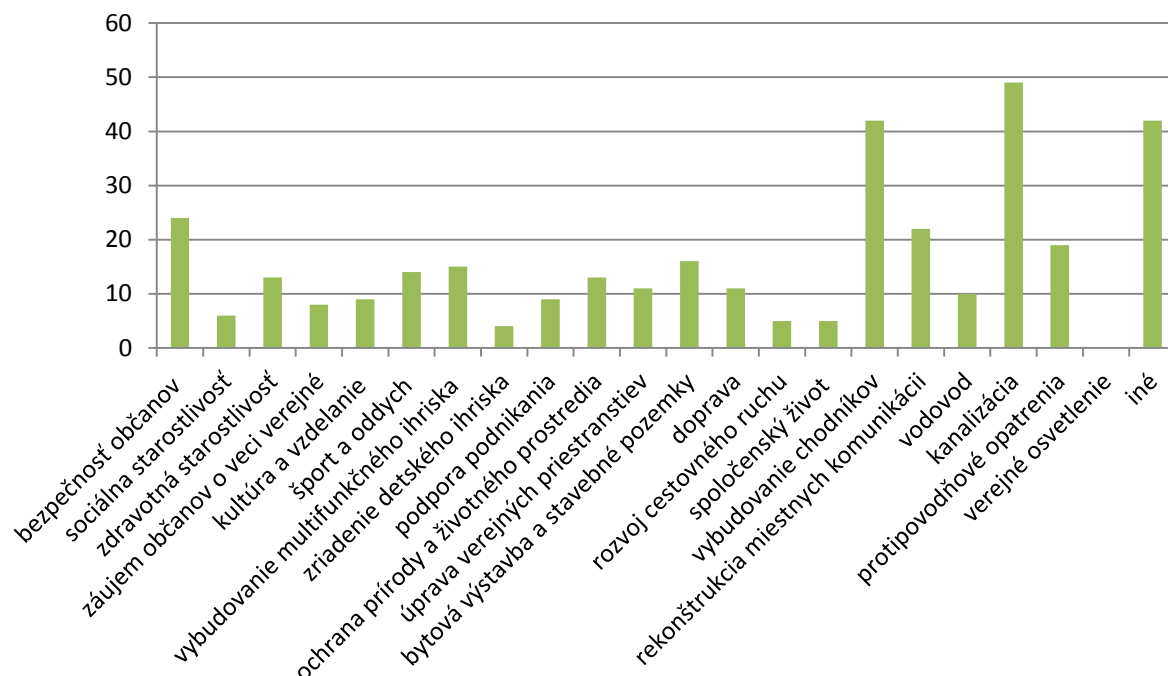
V Grafe 10 sú uvedené oblasti, ktoré respondenti označili ako tie, ktoré je podľa ich názoru v obci nevyhnutné riešiť. Z celkového počtu respondentov sa 4 nevyjadrili.

V možnosti „iné“ opýtaní uviedli, že v obci je tiež potrebné riešiť aj:

- prácu poslancov medzi obyvateľmi obce,
- údržbu a opravu dažďovej kanalizácie,
- občianske služby v obci – obchod, potraviny, drogéria,
- vyriešenie čiernych stavieb v rómskej osade.

Graf 10: Oblasti obce, ktoré je podľa názoru respondentov nevyhnutné v obci riešiť:

Zdroj: vlastné spracovanie

V tabuľke 27 sú uvedené vyjadrenia respondentov ohľadom chýbajúcich služieb v obci a taktiež návrhy a názory respondentov na dianie v obci.

Tabuľka 27: Služby v obci a návrhy respondentov

Chýbajúce služby v obci:	Návrhy a názory respondentov:
Neodpovedalo 22 respondentov	Neodpovedalo 63 respondentov
Úprava miestnych komunikácií – chodníkov (Hlavná ulica), ciest a vybudovanie zábradlia ku schodom do kostola.	Väčší dôraz na bezpečnosť – kamerový systém v obci,
Základná občianska vybavenosť - potraviny, kaderníctvo, drogéria, stavebniny, kaderníctvo, krajčírstvo, kvetinarstvo, reštaurácia, kaviareň, fitness centrum, wellnes a pošta,	Úprava a starostlivosť o verejné priestranstvá – osadenie zábradlia na chodníku pred chodníkom pred kostolom, pravidelné čistenie dažďovej kanalizácie, kosenie verejných priestranstiev,
Chýbajúce športové a multifunkčné ihriská,	Väčší prehľad na web stránke obce.
Renovácia prípadne výstavba nových autobusových zastávok v obci.	Aktivity pre dôchodcov, aktivity športové a kultúrne pre mládež. Vybudovanie športového, multifunkčného a detského ihriska. Vybudovanie prírodného amfiteátra a telocvične pri ZŠ.
Kosenie a úprava verejných priestranstiev a ciest (cintorín, autobusové zastávky, priekopy a pod.),	Vysporiadanie pozemkov pod chatrčami a pod futbalovým štadiónom. Podpora stavebného rozvoja obce. Vybudovanie bytov pre Rómov.
Rekonštrukcia, príp. vynovenie kuchyne v kultúrnom dome.	Pravidelnejšie a priame spojenie s okolitými obcami a do Košíc, rekonštrukcia a vybudovanie

	autobusových zastávok v obci
Viac počúvať obyvateľov z obce.	Občianska vybavenosť obce – potraviny, kaviareň.
Zdravotné služby – rehabilitačné centrum, detský lekár, obvodný lekár, lekárne zubný lekár.	Úprava a oprava miestnych komunikácií – chodníkov a ciest, umiestnenie spomaľovačov na cestu a cestných zrkadiel, vytvorenie priechodov cez cestu. Vyriešenie kamiónovej dopravy cez obec.
Odpadové hospodárstvo obce – veľkokapacitný kontajner, služby zberného dvora a recyklácia odpadu.	Športový areál – verejné prístupný, vybudovanie ihriska a cyklotrasy. Využitie zosuvného pásma pre vytvorenie oddychových zón
Rozšírenie domu smútku	Vybudovanie splaškovej kanalizácie a oprava a údržba dažďovej kanalizácie.
Kultúrne, kultúrno – výchovné a športové aktivity pre občanov, sprevádzkovanie knižnice. Voľno-časové aktivity pre deti, krúžky. Klub pre mladých.	Zdravotníctvo v obci – obvodný lekár,
Optické siete.	Využitie termálneho prameňa, dokončenie skanzenu, múzea, zviditeľnenie kultúrnych pamiatok v obci, rekonštrukcia kláštora a ostatných historických pamiatok. Zamerať sa na cestovný trh.

Zdroj: vlastné spracovanie

EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR

Predchádzajúci dokument PHSR obce Nižná Myšľa bol spracovaný na programové obdobie 2007 – 2015. V uvedenom dokumente bolo definovaných 7 prioritných rozvojových oblastí: Hospodárstvo a vedecko - technický rozvoj, Technická infraštruktúra, Životné prostredie, Sociálna oblasť a zdravotníctvo, Školstvo a šport, Kultúra a Cestovný ruch a public relations. K jednotlivým rozvojovým oblastiam boli následne definované opatrenia a aktivity. Konkrétne opatrenia s priradením k cieľom a tiež ich hodnotenie, je uvedené v Tabuľke 28:

Tabuľka 28: Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR (2007 - 2015)

Cieľ / Opatrenie	Hodnotenie
Cieľ 6.1.1: Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce	
Opatrenie 6.1.1.1: Spracovať stratégiu podpory podnikania a zvýšenia informovanosti zo strany obce, VÚC, štátu a EÚ	splnené
Opatrenie 6.1.1.2: Vytvorenie ekonomických a technických podmienok pre výstavbu priemyselnej zóny v obci - príprava územia a realizácia infraštruktúry	nesplnené
Opatrenie 6.1.1.3: Vymedziť prenajímateľské obecné priestory pre potrebné služby a remeselné dielne	splnené
Opatrenie 6.1.1.4: Vypracovať postup podpory, výučby a rozvoja tradičných remesiel v obci	nesplnené
Opatrenie 6.1.1.5: Zvýšenie kapacít informačných a poradenských služieb a podpora vzdelávania firiem	nesplnené
Opatrenie 6.1.1.6: Podpora budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem	nesplnené

Opatrenie 6.1.1.7: Podporovanie zavádzania remeselníckych dielní pre remeslá, ktoré sú pre obec typické	nesplnené
Opatrenie 6.1.1.8: Rekonštrukcia existujúcej zastaranej priemyselnej zóny, s dôrazom na zavádzanie nových technológií	nesplnené
Opatrenie 6.1.1.9: Zakladanie malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce	nesplnené
Opatrenie 6.1.1.10: Výstavba nákupného centra potravín	nesplnené
Opatrenie 6.1.1.11: Výstavba rehabilitačného biocentra - areálu zdravia	splnené
Opatrenie 6.1.1.12: Výstavba archeologického skanzenu	splnené
Opatrenie 6.1.1.13: Výstavba obecnej pekárne	nesplnené
Opatrenie 6.1.1.14: Výstavba zberného dvora v majetkovom vlastníctve obce	nesplnené
Opatrenie 6.1.1.15: Výstavba príslušenstva skanzenu (oddychové zóny, parkoviská, verejné osvetlenie, ...)	splnené
Cieľ 6.1.2: Podpora tradičných odvetví priemyslu	
Opatrenie 6.1.2.1: Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok - poľnohospodárskej výroby	nesplnené
Opatrenie 6.1.2.2: Podporovať rozvoj tých odvetví priemyslu, pre ktorých rozvoj sú v okolí obce vytvorené ideálne podmienky - poľnohospodárstvo, potravinárstvo	nesplnené
Opatrenie 6.1.2.3: Podpora výroby a podnikateľských subjektov, ktoré využívajú surovinové zdroje regiónu	nesplnené
Cieľ 6.2.1: Rozvoj dopravnej infraštruktúry	
Opatrenie 6.2.1.1: Rekonštrukcia chodníkov v obci po plynifikácii, výstavbe vodovodnej infraštruktúry a kanalizácie	splnené
Opatrenie 6.2.1.2: Úprava miestnych komunikácií a dostavba chodníkov všade, kde absentujú	splnené
Opatrenie 6.2.1.3: Budovanie miestnych nových komunikácií	splnené
Cieľ 6.2.2:	
Opatrenie 6.2.2.1: Rozšírenie intravilánu obce vzhľadom na potenciálnu výstavbu, prípadne priemyselné zóny	nesplnené
Opatrenie 6.2.2.2: Kompletná výstavba technickej vybavenosti pre IBV	splnené
Opatrenie 6.2.2.3: Úplná rekonštrukcia statických porúch kostola	splnené
Opatrenie 6.2.2.4: Výstavba bytov a rodinných domov	splnené
Opatrenie 6.2.2.5: Úprava verejných plôch - centrum obce, okolie zastávky SAD	splnené
Opatrenie 6.2.2.6: Rekonštrukcia mostov a lávok	nesplnené
Opatrenie 6.2.2.7: Výstavba dažďovej kanalizácie	nesplnené
Opatrenie 6.2.2.8: Regulácia korýt miestnych tokov prechádzajúcich cez obec	nesplnené
Opatrenie 6.2.2.9: Iluminácia historických objektov v obci	splnené
Opatrenie 6.2.2.10: Výstavba bezdrôtového rozhlasu	splnené
Opatrenie 6.2.2.11: Zriadenie verejného internetu	splnené
Opatrenie 6.2.2.12: Výstavba novej budovy obecného úradu a informačného centra	nesplnené
Opatrenie 6.2.2.13: Zabezpečenie vysokorýchlostného Internetu DSL	splnené
Opatrenie 6.2.2.14: Výsadba stromov a krov	splnené
Opatrenie 6.2.2.15: Výsadba protieróznej zelene na svahoch s potenciálnym zosuvom pôd	nesplnené

Cieľ 6.3.1: Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom	
Opatrenie 6.3.1.1: V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov	splnené
Opatrenie 6.3.1.2: Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v celej obci a rozšírenie o iné komodity	splnené
Opatrenie 6.3.1.3: Zabezpečiť likvidáciu čiernych skládok v obci	splnené
Opatrenie 6.3.1.4: Zriadenie obecného kompostoviska	nesplnené
Opatrenie 6.3.1.5: Zriadenie zberného dvora	nesplnené
Cieľ 6.3.2: Informovanosť a poradenstvo	
Opatrenie 6.3.2.1: Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.	nesplnené
Cieľ 6.3.3: Ochrana a racionálne využívanie vôd	
Opatrenie 6.3.3.1: Zabezpečiť dostavbu kanalizačnej siete a napojenie domácností na ČOV, znížiť množstvo znečisťujúcich látok vo vypúšťaných odpadových vodách na limitovanú úroveň	čiastočne splnené
Opatrenie 6.3.3.2: Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody	splnené
Opatrenie 6.3.3.3: Obnoviť prirodzené vodozádržné funkcie tokov inundačných území (obnoviť staré korytá)	nesplnené
Opatrenie 6.3.3.4: Úprava koryta vodného toku rieky Olšava	nesplnené
Opatrenie 6.3.3.5: Zamedziť možnostiam znečistenia povrchových vôd tunajším poľnohospodárskym družstvom	nesplnené
Opatrenie 6.3.3.6: Úprava brehov pre zriadenie rybníka a podmienok rybolovu	nesplnené
Cieľ 6.3.4: Ochrana ovzdušia	
Opatrenie 6.3.4.1: Zabezpečiť zníženie produkovania emisií hlavným zdrojom znečistenia - domácnosti	nesplnené
Cieľ 6.4.1: Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu	
Opatrenie 6.4.1.1: Vybudovať / zriadiť zariadenie poskytujúce sociálne služby (dom opatrovateľskej služby, domov dôchodcov)	nesplnené
Cieľ 6.4.2: Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb	
Opatrenie 6.4.2.1: Zlepšenie úrovne poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti, rozšírenie jej služieb o poskytovanie rehabilitačných cvičení v zdravotnom stredisku	splnené
Opatrenie 6.4.2.2: Zabezpečiť aspoň raz mesačne poradňu v obci	splnené
Opatrenie 6.4.2.3: Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov pre špecializované pracoviská	splnené
Opatrenie 6.4.2.4: Zabezpečovať komplexnú zdravotnú starostlivosť o starých ľudí a dlhodobo chorých	splnené
Opatrenie 6.4.2.5: Zvýšiť úroveň poskytovaných sociálnych služieb a klubu dôchodcov	splnené
Opatrenie 6.4.2.6: Podporiť služby pre marginalizované skupiny občanov a Rómov	splnené
Opatrenie 6.4.2.7: Skvalitniť výdajňu stravy pre starších, zdravotne postihnutých a sociálne slabších občanov obce	splnené
Cieľ 6.5.1: Budovanie a rozvoj školskej infraštruktúry	
Opatrenie 6.5.1.1: Modernizovať a rekonštruovať budovu základnej	nesplnené

a materskej školy - obnova kaštieľa (NKP)	
Opatrenie 6.5.1.2: Modernizácia vnútorného vybavenia základnej školy	splnené
Opatrenie 6.5.1.3: Rekonštrukcia sociálnych zariadení v budove základnej školy	splnené
Opatrenie 6.5.1.4: Vybudovanie ihriska pre potreby základnej a materskej školy	splnené
Opatrenie 6.5.1.5: Výstavba telocvične pre potreby školy	splnené
Opatrenie 6.5.1.6: Výstavba novej základnej školy	nesplnené
Opatrenie 6.5.1.7: Dostavba a rekonštrukcia infraštruktúry v areáli školy - nádvorie, oplotenie	splnené
Cieľ 6.5.2: Trvale skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu	
Opatrenie 6.5.2.1: Vybudovanie športového areálu v obci	splnené
Opatrenie 6.5.2.2: Dostavba viacúčelovej budovy pri futbalovom ihrisku	nesplnené
Opatrenie 6.5.2.3: Výstavba cykloturistických trás	nesplnené
Opatrenie 6.5.2.4: Výstavba ihriska s umelou plochou	nesplnené
Opatrenie 6.5.2.5: Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj výkonnostného a rekreačného športu v obci	splnené
Opatrenie 6.5.2.6: Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu	splnené
Opatrenie 6.5.2.7: Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov	splnené
Opatrenie 6.5.2.8: Podporovať talentovanú mládež	splnené
Cieľ 6.6.1: Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľno časových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni	
Opatrenie 6.6.1.1: Rekonštrukcia a obnova NKP - Jezuitského kláštora	nesplnené
Opatrenie 6.6.1.2: Rozšírenie múzea a zriadenie stálych expozícií z pôvodného štýlu života obyvateľov v obci	splnené
Opatrenie 6.6.1.3: Prepojiť obec so subjektmi cestovného ruchu, agroturistiky	nesplnené
Opatrenie 6.6.1.4: Budovanie remeselníckych dvorov	nesplnené
Opatrenie 6.6.1.5: Vybudovanie turistických a náučných trás pre žiakov, študentov, rodiny s deťmi, priemerných aj náročných klientov s využitím kultúrno - historického, folklórneho aj prírodného bohatstva	splnené
Opatrenie 6.6.1.6: Zachovanie a rozvoj ľudových tradícií (folklórny tanec, hudba a spev, ľudové remeslá, ľudový odev a doplnky, pôvodné bývanie a hospodárenie) a ich maximálne využitie v cestovnom ruchu a agroturistike	splnené
Opatrenie 6.6.1.7: Vybavenie pre obecnú knižnicu	nesplnené
Opatrenie 6.6.1.8: Rekonštrukcia vnútorného vybavenie domu kultúry	splnené
Opatrenie 6.6.1.9: Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí - Deň matiek, Hody	splnené
Opatrenie 6.6.1.10: Zaradenie historických budov do siete kultúrnych pamiatok	nesplnené
Cieľ 6.6.2: Organizačné zabezpečenie	
Opatrenie 6.6.2.1: Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos	splnené
Cieľ 6.6.3: Propagácia v oblasti kultúry	
Opatrenie 6.6.3.1: Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie	nesplnené

obce v multimediálnej forme	
Opatrenie 6.6.3.2: Spracovať kompletný informačný bulletin o historickom vývoji a tradíciách obce pre školy aj subjekty cestovného ruchu	splnené
Opatrenie 6.6.3.3: Propagácia kultúry na internete prostredníctvom www stránky obce	splnené
Cieľ 6.7.1: Účinná propagácia obce	
Opatrenie 6.7.1.1: Vytvorenie samostatnej www stránky obce	splnené
Opatrenie 6.7.1.2: Spracovať globálnu koncepciu propagácie obce v multimediálnej forme ako aj publikáciu o obci	splnené
Opatrenie 6.7.1.3: Spracovať koncepciu regionálnej spolupráce s okolitými turistickými lokalitami a domácimi i zahraničnými CK	splnené
Cieľ 6.7.2: Rekreačno - relaxačné zázemie obce	
Opatrenie 6.7.2.1: Výstavba II. etapy archeologického skanzenu	nesplnené
Opatrenie 6.7.2.2: Vybudovanie oddychovej zelenej zóny obce	splnené
Opatrenie 6.7.2.3: Výstavba wellness parku s celoročnou prevádzkou a ubytovacími kapacitami	nesplnené
Opatrenie 6.7.2.4: Výstavba zariadení pre agroturistiku a poľovníctvo	nesplnené
Opatrenie 6.7.2.5: Výstavba príslušenstva pre areál rehabilitačného biocentra	nesplnené
Opatrenie 6.7.2.6: Výstavba oddychových zón v okolí rehabilitačného biocentra	nesplnené

Zdroj: vlastné spracovanie

1.2 Analýza vonkajšieho prostredia

Základom efektívnosti realizácie regionálnej politiky (dosiahnutia jej cieľov a priorít) je hĺbková/dôkladná analýza relevantných faktorov ekonomického a sociálneho rozvoja regiónov, spojená s identifikáciou kľúčových determinantov ich konkurencieschopnosti, ktoré majú významný vplyv na ďalší hospodársky a sociálny vývoj v rámci regionálnej štruktúry.

Kľúčové faktory rozvoja regiónov:

- ľudské zdroje,
- výskum, vývoj a inovácie,
- základná infraštruktúra a služby.

Ľudské zdroje predstavujú aktívny faktor ďalšieho rozvoja a v tom sa líšia od ostatných faktorov pasívnej povahy (ktoré nevykazujú samy o sebe cielenú zmenu stavu), ale môžu ostatné zdroje pretvárať, lebo sú nevyhnutným prvkom ich fungovania.

Rozvoj regiónov si bude v nasledujúcom období vyžadovať realizáciu opatrení v oblasti:

- posilnenia výskumu, technologického rozvoja a inovácií,
- zlepšenia prístupu k informáciám a IKT a zlepšenie ich využívania a kvality,
- zvýšenia konkurencieschopnosti MSP, sektora poľnohospodárstva, sektora rybárstva a akvakultúry,
- podpory prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch,
- podpory prispôsobovania sa zmene klímy, predchádzanie a riadenie rizika,
- zachovania a ochrany životného prostredia a podpory efektívneho využívania zdrojov,

- podpory udržateľnej dopravy a odstraňovania prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach,
- podpory vybudovania verejnej kanalizácie s čistením odpadových vôd vo všetkých aglomeráciách nad 2000 EO,
- podpory vybudovania verejných vodovodov v okresoch s nízkym podielom domácností pripojených na verejnú sieť,
- podpory tvorby a udržateľnosti pracovných miest, kvality zamestnanosti a vnútornej mobility pracovnej sily
- podpory sociálneho začlenenia, boja proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii,
- investovania do vzdelania, školení a odbornej prípravy pre zručnosti a celoživotného vzdelávania,
- posilnenia inštitucionálnych kapacít orgánov verejnej správy a jej efektivity,
- modernizáciu dopravnej infraštruktúry.

Národná stratégia regionálneho rozvoja (NSRR) charakterizuje Košický samosprávny kraj (KSK) ako východisko pre jeho rozvoj nasledovne: KSK je vidiecky, pomaly rastúci, viac stagnujúci región SR, priemyselný, s primeraným stupňom pripravenosti na inovácie, priemerne atraktívny a konkurencieschopný, ale rozvíjajúci sa a konvergujúci mimo centra rozvojových aktivít EÚ a s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Maďarskou republikou a Ukrajinou.

V súlade s celoeurópskou stratégiou do roku 2020 je nevyhnutné, aby boli naplnené tri kľúčové priority rastu:

- inteligentný rast: vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii,
- udržateľný rast: podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje,
- inkluzívny rast: podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť.

Inteligentný rast: vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii

Prioritná oblasť je zameraná na zlepšenie kvality vzdelávania, zabezpečenie jeho dostupnosti, posilnenie výkonnosti v oblasti výskumu a podnikania s cieľom podporiť inovácie a šírenie znalostí, podpora premeny kreatívnych nápadov na inovatívne produkty, služby a procesy, ktoré môžu byť zdrojom rastu, kvalitných pracovných miest, posilnenie súdržnosti a lepšiemu využívaniu potenciálu IKT.

V KSK kraji v rámci tejto priority pôjde predovšetkým o zvýšenie výkonnosti najmä v oblasti výskumu a inovácií, rozvoj vzdelávania a digitalizácie s cieľom vytvárania nových produktov a služieb, ktoré budú generovať hospodársky rast a nové pracovné miesta a druhotne prispejú aj k riešeniu sociálnych problémov.

Udržateľný rast: podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje

Prioritná oblasť je zameraná na budovanie udržateľného a konkurencieschopného hospodárstva, ktoré efektívne využíva zdroje, vývoj nových postupov a technológií vrátane ekologických technológií, reformy zamerané na zníženie emisií skleníkových plynov a efektívne využívanie zdrojov, sústredenie sa na zlepšenie podnikateľského prostredia, stimulovanie tvorby zelených pracovných miest a modernizáciu priemyselnej základne.

Inkluzívny rast: podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť

Prioritná oblasť je zameraná na podporu hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, zabezpečenie prístupu a možnosti vzdelávania pre všetkých počas celého života, čo prispieva k znižovaniu chudoby a zabraňuje sociálnemu vylúčeniu, ako aj na odstraňovanie prekážok, ktoré bránia vstupu na trh práce.

Hlavné disparity KSK:

- pokles počtu obyvateľov v produktívnom veku vo vidieckych osídleniach,
- problematické vytváranie medzirezortnej spolupráce na komplexné riešenie situácie a potrieb občanov rómskej populácie, kriminalita,
- nepostačujúca kapacita zariadení sociálnych služieb v jednotlivých okresoch kraja,
- koncentrácia terciárneho sektoru do väčších miest,
- vysoká miera dlhodobej nezamestnanosti,
- značný odlev vzdelanej pracovnej sily do zahraničia z dôvodu nedostatku vhodných pracovných príležitostí s primeraným mzdovým ohodnotením,
- nedostatok pracovných príležitostí najmä v južných okresoch regiónu,
- nesúlad medzi ponukou a dopytom na trhu práce a významné vnútroregionálne rozdiely,
- nízky podiel dokončených a začínaných bytov, chýbajúce nájomné byty,
- nedostatočná reštrukturalizácia hospodárstva,
- nízka priestorová diverzifikácia priemyslu,
- regionálne disparity v lokalizácii priamych zahraničných investícií,
- pokles obhospodarovaných plôch a intenzity chovu hospodárskych zvierat,
- nedostatočne využívaný prírodný potenciál na rozvoj ovocinárstva, zeleniny,
- nízka úroveň a kvalita služieb v cestovnom ruchu,
- nedostatočná propagácia domáceho cestovného ruchu,
- nedostatočné prepojenie vedecko-výskumných inštitúcií s praxou,
- zaostávanie vo vytváraní podmienok pre rozvoj e-služieb,
- nedostatočná rozvinutosť a nejednotnosť medzinárodných a regionálnych informačných sietí,
- nedostatočné telekomunikačné a internetové kapacity v oblasti prenosu dát,
- zlá dostupnosť regiónu - nedobudovaná diaľničná infraštruktúra,
- nevyhovujúca kvalita ciest II. a III. triedy vo vzťahu k rastúcej intenzite cestnej prepravy,
- technicky nevyhovujúce železničné trate na zvyšovanie traťových rýchlostí,
- neexistencia integrovaného dopravného systému,
- nedostatočná úroveň inovácií a z toho vyplývajúca vysoká energetická a surovinová náročnosť výroby,
- značné ekologické zaťaženie krajiny,
- zhoršujúca sa kvalita zložiek životného prostredia,
- staré environmentálne záťaže,
- nedobudovaná nadradená vodovodná sieť v južných okresoch kraja,
- kolízia záujmov ochrany prírody a rozvojových aktivít,
- nedostatočné protipovodňové opatrenia,
- nevyužívanie geotermálnych zdrojov.

Hlavné faktory rozvoja KSK:

- multietnické prostredie znižujúce bariéry v oblasti cezhraničnej spolupráce vo všetkých oblastiach,
- vedecko-výskumná základňa a inovačný potenciál vysokých škôl,
- kultúrny potenciál vytvorený v súvislosti s projektom Košice – EHMK 2013,
- strategický priemyselný park v košickej aglomerácii v obci Kechnec,
- existujúce priemyselné parky v území rozvojových centier,
- cezhraničné kontakty a väzby na Maďarsko a Ukrajinu,
- dobré pôdne a klimatické podmienky pre pôdohospodárstvo (rastlinnú výrobu, ovocinárstvo, zeleninárstvo, vinohradníctvo, pestovanie energetických plodín) aj lesné hospodárstvo,
- vhodné podmienky pre pasienkarstvo a živočíšnu výrobu,
- lesy – potenciál pre turizmus, zdroj drevnej hmoty,
- dobré podmienky pre akvakultúru, existencia funkčných produkčných rybochovných zariadení a rybníkov,
- dobré podmienky pre rôzne formy turizmu,
- významné destinácie cestovného ruchu: Slovenský raj, Slovenský kras, Zemplínska šírava, Tokajská vinohradnícka oblasť, klimatické kúpele Štós, kultúrno-historické cesty Gotická, Železná, Vínna, jedinečné kultúrne a prírodné pamiatky UNESCO,
- schválené projekty vedeckých parkov: Technikom TUKE, Medipark UPJŠ Košice,
- disponibilný potenciál pre regionálnu znalostnú ekonomiku na báze IT, biomedicíny, obnoviteľných zdrojov energie a kreatívneho priemyslu,
- existujúca sieť pre poradenských a podporných inštitúcií pre MSP,
- klaster IT Valley a klaster automatizačnej techniky a robotiky (AT + R) centrá excelentnosti pre univerzitách a SAV,
- širokorozchodná trať,
- polohový potenciál kraja, logistické služby východ - západ a sever - juh,
- dobré prírodné podmienky pre využívanie obnoviteľných zdrojov energií – biomasa a veterná energia,
- významný potenciál geotermálnej energie.

Konkurenčná výhoda KSK:

- strategická poloha košickej aglomerácie, dobré predpoklady pre logistiku a medzinárodný obchod,
- univerzity umožňujúce technické, prírodovedné, ekonomické, humanitné vzdelávanie,
- významný IT priemysel, tradičné a nové odvetvia priemyslu,
- schválené projekty vedeckých parkov: Technikom TUKE, Medipark UPJŠ Košice,
- prírodné a kultúrno-historické bohatstvo (pamiatky UNESCO), turistické destinácie národného významu (Národné parky Slovenský raj, Slovenský kras, Zemplínska šírava, Tokajská vinohradnícka oblasť),
- U.S. Steel Košice - významný výrobca a exportér metalurgických výrobkov,
- klaster IT Valley a klaster Automatizácia a robotika, predpoklady pre klaster biomedicíny,

- surovinová základňa: magnezit - potenciál pre výrobu horčíka, urán, zeolit, kamenná soľ, mastenec, potenciál – hĺbková geotermálna energia (Východoslovenská nížina),
- Košice – Európske hlavné mesto kultúry 2013,
- Multietnické prostredie znižujúce bariéry v cezhraničnej spolupráci v každej oblasti.

1.3 Zhodnotenie súčasného stavu územia

SWOT analýza je zameraná na tri oblasti, a to: hospodársku, sociálnu a environmentálnu. V každej oblasti sú analyzované silné a slabé stránky, ktoré vychádzajú zo stavu vnútorného prostredia obce a príležitosti a ohrozenia vychádzajúce z vonkajšej analýzy obce a očakávaní obyvateľov obce.

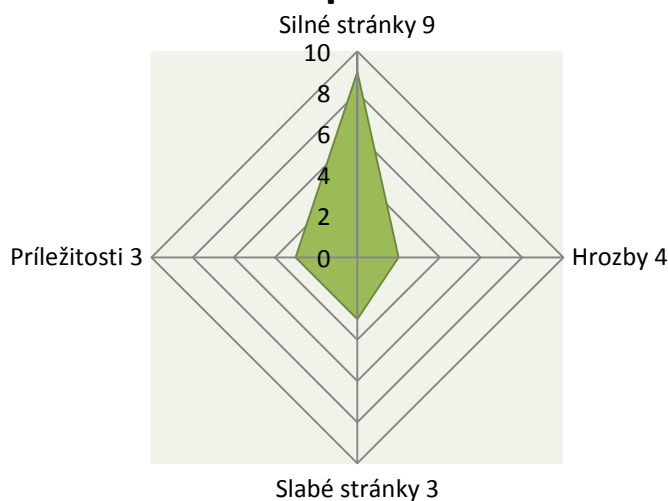
Vyhodnotenie jednotlivých SWOT analýz, bude podkladom pre stanovenie strategických cieľov obce.

SWOT ANALÝZA – HOSPODÁRSKA OBLASŤ

Formulár č. A 10 - SWOT analýza	
Silné stránky	Slabé stránky
➤ turistická oblasť ➤ archeologické nálezisko ➤ blízkosť mesta Košice ➤ dobrá dopravná dostupnosť ➤ členstvo v MAS Hornád - Slanské vrchy, o. z. ➤ členstvo v Regionálnom združení obcí Hornád ➤ skanzen, múzeum v obci ➤ cyklotrasa ➤ penzión - agroturistické zariadenie	➤ nepostačujúca občianska vybavenosť (obchod potraviny, drogéria, mäsiarstvo a pod.) ➤ chodníky v nevyhovujúcom stave, príp. nevybudované ➤ chýbajúce prechody pre chodcov
Príležitosti	Hrozby
➤ rozvoj cestovného ruchu a agroturizmu na regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni ➤ záujem občanov o služby (kaderníctvo, holičstvo) ➤ vytvorenie rekreačných a oddychových oblastí	➤ sťahovanie obyvateľov z obce ➤ finančne náročná a pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry ➤ štátna cesta v nevyhovujúcom stave ➤ nevysporiadané pozemky, na ktorých sa nachádzajú verejnoprospešné objekty

Graf 11: Hospodárska oblasť

Zdroj: vlastné spracovanie

V hospodárskej oblasti jednoznačne prevažujú silné stránky, ktoré je potrebné efektívne využiť na elimináciu slabých stránok a taktiež je potrebné využiť ponúkajúce sa príležitosti, aby sa tak mohol znížiť dopad hrozieb.

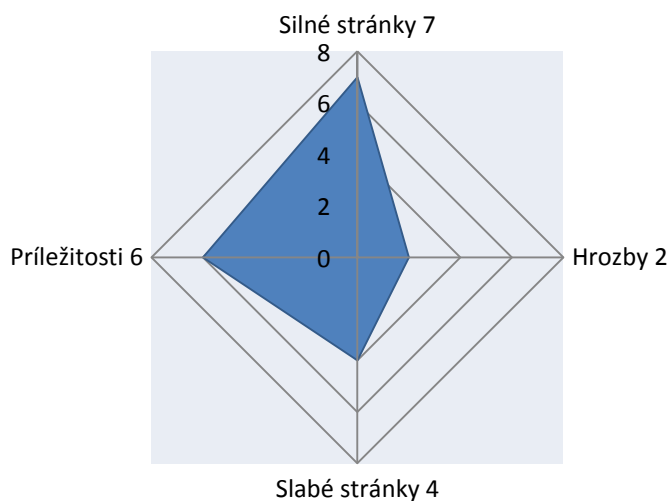
SWOT ANALÝZA – SOCIÁLNA OBLASŤ

Formulár č. A 10 - SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
➤ školské zariadenia a školská jedáleň v obci ➤ prítomnosť občianskeho združenia, klubov priamo v obci ➤ fungujúca opatrovateľská starostlivosť ➤ zabezpečenie stravy pre dôchodcov ➤ vzdelanostná úroveň obyvateľstva ➤ prítomnosť občianskych združení ➤ dostatok kultúrnych aktivít pre deti a mládež, starých ľudí	➤ chýbajúce detské a multifunkčné ihriská ➤ nie je vybudované zariadenie sociálnej starostlivosti ➤ nedostatok ubytovacích a stravovacích zariadení pre účely cestovného ruchu ➤ chýbajúci klub pre mladých
Príležitosti	Hrozby
➤ rozvoj tradícií ➤ podpora rozvoja sociálnych služieb ➤ zriadenie posilňovne ➤ bytová výstavba ➤ zriadenie Rómskej občianskej hliadky ➤ satelit detského domova	➤ nezáujem občanov o veci verejné ➤ nedostatočné zdravotné služby

Graf 12: Sociálna oblasť

Zdroj: vlastné spracovanie

Taktiež v sociálnej oblasti prevažujú silné stránky a príležitosti nad slabými stránkami a hrozbami. Tu sa obci ponúka využiť priaznivé prostredie na elimináciu nepriaznivých situácií a javov v budúcnosti.

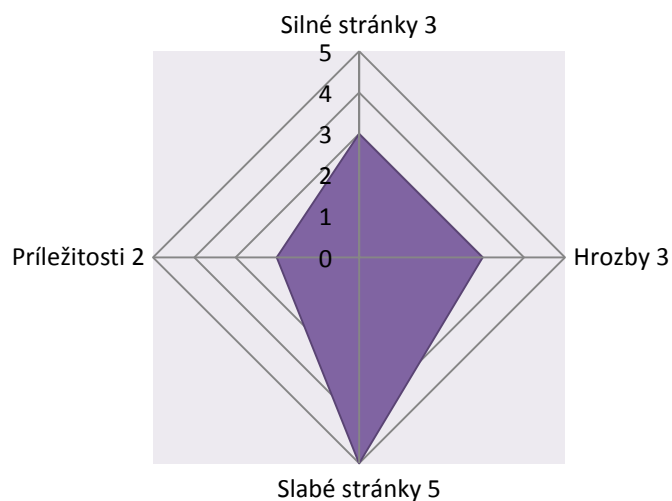
SWOT ANALÝZA – ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ

Formulár č. A 10 - SWOT analýza a príklad dôležitých otázok

Silné stránky	Slabé stránky
➤ oblasť chráneného vtáčieho územia ➤ pokojné prírodné prostredie ➤ prítomnosť ekologicky významných segmentov	➤ prítomnosť čiernych skládok a s tým súvisiace finančné zaťaženie obce ➤ nedokončená splašková kanalizácia ➤ nedostatočná údržba rigolov a cestných priekop ➤ vypúšťanie splaškových vôd do rigolov ➤ chýbajúci zberný dvor a kompostovisko
Príležitosti	Hrozby
➤ rozvoj environmentálnych technológií ➤ zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia	➤ výskyt povodní ➤ zosuv pôdy ➤ spaľovanie domového odpadu na záhradách

Graf 13: Environmentálna oblasť

Zdroj: vlastné spracovanie

V oblasti environmentálnej prevažujú slabé stránky, ktoré bude potrebné odstrániť najmä využitím príležitostí a rozvojom silných stránok. Zrealizovaním tejto schémy sa následne eliminujú možné hrozby.

2. STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

Pôsobnosť obce pri podpore regionálneho rozvoja definuje zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja nasledovne (§ 12):

Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja:

- a) analyzuje a hodnotí úroveň rozvoja svojho územia a jeho častí, zabezpečuje jeho trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj,
- b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí, pravidelne ho monitoruje a každoročne do 31. mája zasiela príslušnému vyššiemu územnému celku správu o jeho plnení a zabezpečuje súlad programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,⁸⁾
- c) spolupracuje s vyšším územným celkom, na území ktorého sa obec nachádza, na príprave a realizácii programu rozvoja vyššieho územného celku a na účely evidencie poskytuje vyššiemu územnému celku program rozvoja obce,
- d) podieľa sa na plnení úloh, ktoré súvisia so zameraním podpory regionálneho rozvoja podľa § 3, v spolupráci s ministerstvom a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí sa nachádzajú na území obce,
- e) vytvára podmienky na vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev,
- f) spolupracuje s ďalšími obcami, regiónmi a územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov, ktoré plnia funkcie územnej samosprávy,
- g) podporuje rozvoj podnikateľských aktivít potrebných na rozvoj obce.

Strategický dokument obce Nižná Myšľa je spracovaný v súlade s Národnou stratégiou regionálneho rozvoja SR (schválený uznesením Vlády SR č. 222 zo 14. mája 2014), Koncepciou územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001), Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016 - 2022, ÚPN VÚC Košického kraja, s Integrovanou stratégiou rozvoja územia MAS Hornád - Slanské Vrchy z roku 2013, ako aj zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

V súlade s celoeurópskou stratégiou do roku 2020 je pre obec Nižná Myšľa nevyhnutné, aby naplnila tri kľúčové priority rastu:

- inteligentný rast: vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii,
- udržateľný rast: podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje,
- inkluzívny rast: podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016 - 2022 definuje nasledovné strategické ciele:

▪ **pre hospodársku oblasť:**

Strategický cieľ č.1. Posilňovanie regionálnej identity zastavením vytlačania pracovnej sily z trhu práce

Špecifický cieľ č.1.1 Tvorba nových pracovných miest v IT sektore

Špecifický cieľ č.1.2 Tvorba nových pracovných miest v oblasti znalostnej ekonomiky

Špecifický cieľ č.1.3 Tvorba nových pracovných miest v oblasti kreatívneho priemyslu

Špecifický cieľ č.1.4 Tvorba nových pracovných miest v oblasti logistického priemyslu

Špecifický cieľ č.1.5 Tvorba nových pracovných miest v oblasti cestovného ruchu

Strategický cieľ č.2 Posilňovanie regionálnej identity cestou rozvoja vidieka

Špecifický cieľ 2.1. Tvorba nových pracovných miest podporou vzniku miestnych distribučných a spracovateľských sietí

Strategický cieľ č.3 Posilňovanie regionálnej identity hľadaním alternatív k trhu práce pre pracovnú silu, ktorá bola z trhu práce vytlačená

Špecifický cieľ 3.1 Podpora rozvoja komunitného spôsobu života

▪ **pre sociálnu oblasť:**

Strategický cieľ č. 4 Posilňovanie regionálnej identity cestou podpory rozvoja občianskej spoločnosti

Špecifický cieľ č. 4.1 podpora rozvoja spoločenskej zodpovednosti podnikania

Špecifický cieľ č. 4.2 podpora zvyšovania občianskej participácie podporou združovania obyvateľov a vzniku záujmových skupín

Strategický cieľ č. 5 Posilňovanie regionálnej identity cestou podpory rozvoja sociálnych ľudských práv

Špecifický cieľ č. 5.1 skvalitňovanie poskytovania sociálnych služieb

Špecifický cieľ č. 5.2 zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva

Špecifický cieľ č. 5.3 skvalitnenie systému vzdelávania

Špecifický cieľ č. 5.4 riadená migrácia

Strategický cieľ č.6 Posilňovanie regionálnej identity cestou podpory rozvoja dobrovoľníctva

Špecifický cieľ č. 6.1 podpora vzniku a činnosti Regionálneho centra dobrovoľníctva

Špecifický cieľ č. 6.2 podpora budovania infraštruktúry dobrovoľníctva

Strategický cieľ č.7 Posilňovanie regionálnej identity rozvojom kultúrneho dedičstva

Špecifický cieľ č. 7.1 zachovanie kultúrneho dedičstva

▪ **pre environmentálnu oblasť:**

Strategický cieľ č. 8 Posilňovanie regionálnej identity cestou ochrany prírodného dedičstva a zvyšovania kvality života obyvateľov

Špecifický cieľ č. 8.1 budovanie technickej a sociálnej infraštruktúry

Špecifický cieľ č. 8.2 zlepšenie kvality povrchových a podzemných vôd

Špecifický cieľ č. 8.3 zvýšenie kvality ovzdušia, vrátane využívania obnoviteľných zdrojov energie

Špecifický cieľ č. 8.4 zvýšenie objemu materiálového zhodnocovania odpadov

Špecifický cieľ č. 8.5 uchovanie, ochrana a zveľaďovanie prírodného dedičstva.

STRATEGICKÁ VÍZIA OBCE

Strategická vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, opisom ideálneho stavu, ako by mala obec vyzeráť. Je zároveň motiváciou na dosahovanie cieľov, ktoré sa stanovia na

základe analýzy súčasného stavu obce. Strategická vízia obce Nižná Myšľa bola definovaná nasledovne:

***"Obec Nižná Myšľa bude pokojnou a bezpečnou obcou pre obyvateľov
a zároveň turisticky atraktívnou pre návštevníkov vzhľadom na unikátne archeologické
nálezisko a turistickú oblasť Slanské vrchy.
Obec svojim obyvateľom zabezpečí kvalitnú infraštruktúru
a služby vo všetkých oblastiach života."***

S ohľadom na strategickú víziu obce boli stanovené strategické ciele. Hlavným strategickým cieľom obce Nižná Myšľa je vytvorenie podmienok a podpora zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja obce s prihliadnutím na jej prírodné, kultúrne, archeologické a historické danosti.

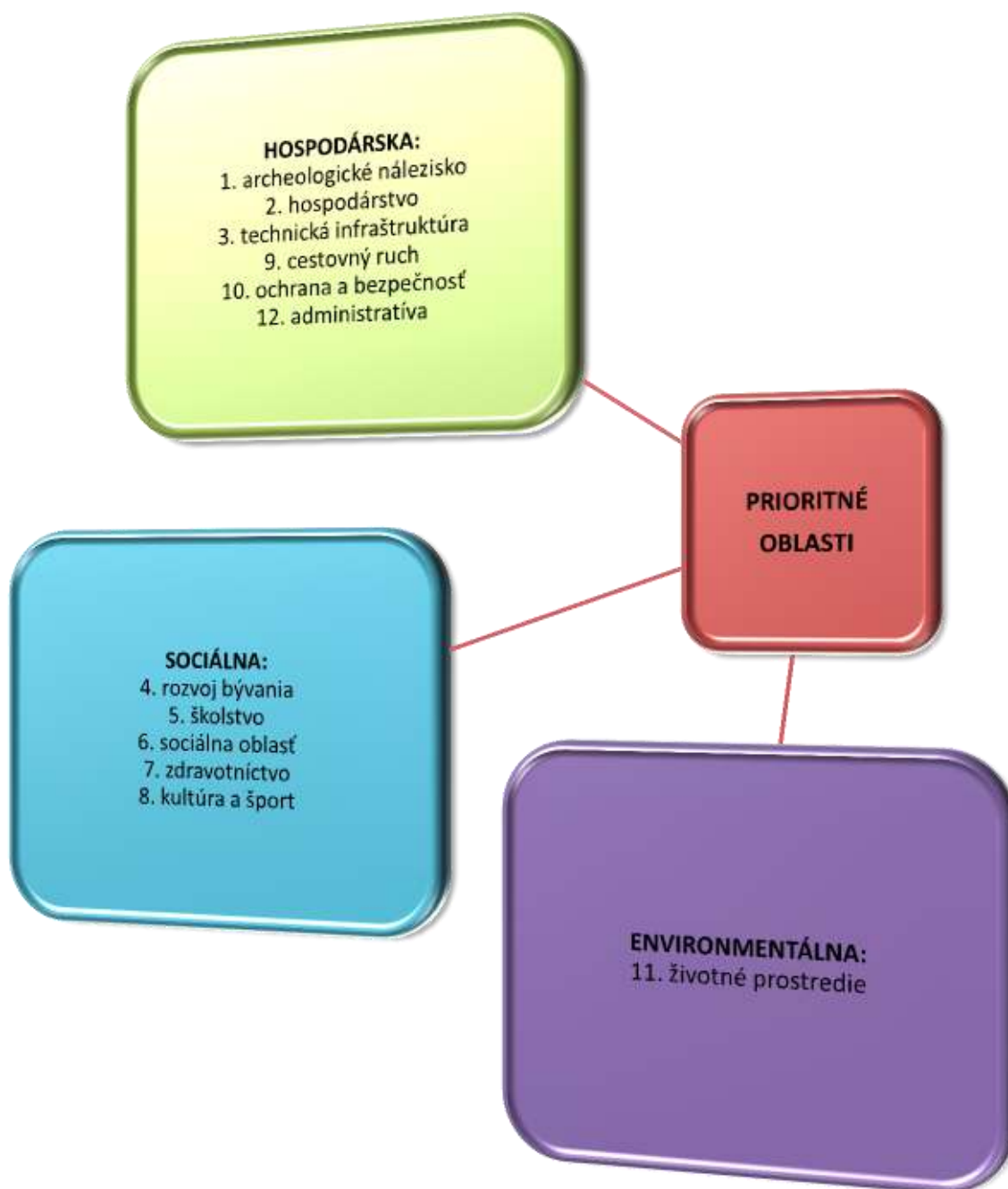
Na základe komplexného auditu rozvojového potenciálu obce Nižná Myšľa a výsledkov SWOT analýzy, ako aj vyššie spomínaných strategických dokumentov, je identifikovaných nasledovných 12 prioritných rozvojových oblastí, ktoré zodpovedajú potrebám trvalo udržateľného rozvoja obce:

1. Archeologické nálezisko
2. Hospodárstvo
3. Technická infraštruktúra
4. Rozvoj bývania
5. Školstvo
6. Sociálna oblasť
7. Zdravotníctvo
8. Kultúra a šport
9. Cestovný ruch
10. Ochrana a bezpečnosť
11. Životné prostredie
12. Administratíva

Uvedené prioritné rozvojové oblasti boli rozdelené do troch hlavných rozvojových oblastí a to hospodárskej, sociálnej a environmentálnej. Rozdelenie oblastí je znázornené v Grafe 14.

Graf 14: Prioritné oblasti PRO

Zdroj: vlastné spracovanie

3. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť obsahuje podrobný zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie PRO v jednotlivých prioritných oblastiach (hospodárskej, sociálnej a environmentálnej).

Programová časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a aktivity vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov, výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Prioritná oblasť 1. Archeologické nálezisko

Cieľ: Odkryť históriu a sprístupniť vzácne náleziská pre verejnosť, čo zároveň zviditeľní obec a posilní cestovný ruch.

Opatrenie 1.1 Rozšírenie a postupná obnova ďalších nálezísk, príp. ich častí

Aktivity:

- 1.1.1 Dobudovanie archeologického skanzenu a sprístupnenie archeologického náleziska

Prioritná oblasť 2. Hospodárstvo

Cieľ: Vytvoriť podmienky pre vznik a rozvoj malých a stredných podnikov a zabezpečiť udržanie a rozvoj remesiel a poľnohospodárstva.

Opatrenie 2.1 Podpora malého a stredného podnikania

Aktivity:

- 2.1.1 Podpora obchodných a komerčných služieb v obci
- 2.1.2 Podpora vzniku rekreačných a gastronomických zariadení

Opatrenie 2.2 Podpora remesiel a poľnohospodárstva

Aktivity:

- 2.2.1 Podpora rozvoja poľnohospodárstva, chovateľstva a remesiel
- 2.2.2 Podpora spolupráce v oblasti poľnohospodárstva, chovateľstva a remeselníctva na regionálnej úrovni

Prioritná oblasť 3. Technická infraštruktúra

Cieľ: Zabezpečiť a vytvoriť podmienky pre skvalitnenie života a bezpečnosti obyvateľov obce.

Opatrenie 3.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry

Aktivity:

- 3.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci
- 3.1.2 Výstavba chodníkov v obci
- 3.1.3 Rekonštrukcia jestvujúcich chodníkov v obci
- 3.1.4 Rozvoj cyklotrasy
- 3.1.5 Rekonštrukcia mostov v obci
- 3.1.6 Vybudovanie parkovísk
- 3.1.7 Rekonštrukcia a vybudovanie rigolov

Opatrenie 3.2 Zlepšenie stavu kanalizácie

Aktivity:

- 3.2.1 Rozšírenie kapacity ČOV
- 3.2.2 Dobudovanie splaškovej kanalizácie

Opatrenie 3.3 Rozvoj energetických sietí

Aktivity:

- 3.3.1 Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete s ohľadom na predpokladanú výstavbu bytov
- 3.3.2 Dostavba verejného osvetlenia podľa potreby (novo budované obytné lokality)
- 3.3.3 Výmena žiaroviek vo verejnom osvetlení za úsporné
- 3.3.4 Zvýšenie kapacity plynovej rozvodnej siete s ohľadom na predpokladanú výstavbu bytov

Prioritná oblasť 4. Rozvoj bývania

Cieľ: Podporiť a vytvoriť podmienky pre individuálnu výstavbu a výstavbu bytov s ohľadom na zotrvanie najmä mladých rodín v obci.

Opatrenie 4.1 Rozvoj výstavby bytových domov a rodinných domov

Aktivity:

- 4.1.1 Výstavba sociálnych / nájomných bytov
- 4.1.2 Vysporiadanie pozemkov
- 4.1.3 Vznik nových stavebných pozemkov
- 4.1.4 Podpora rozvoja individuálnej bytovej výstavby

Prioritná oblasť 5. Školstvo

Cieľ: Skvalitniť podmienky výučby a rozšíriť mimoškolské aktivity.

Opatrenie 5.1 Zlepšenie stavu školských zariadení

Aktivity:

- 5.1.1 Modernizovanie školského vybavenia a učebných pomôcok podľa aktuálnych potrieb vzdelávania

Opatrenie 5.2 Rozvoj mimoškolských aktivít

Aktivity:

- 5.1.1 Podpora záujmovej činnosti
- 5.1.2 Podpora vzniku Komunitného centra

Opatrenie 5.3 Rozšírenie knižničných služieb

Aktivity:

- 5.3.1 Zriadenie novej knižnice

Prioritná oblasť 6. Sociálna infraštruktúra

Cieľ: Podporiť vznik a rozvoj sociálnych služieb s ohľadom na aktuálne potreby obyvateľov a demografický vývoj.

Opatrenie 6.1 Aktívne opatrenia služieb zamestnanosti

Aktivity:

- 6.1.1 Vytvorenie efektívneho systému na poskytovanie informácií o voľných pracovných miestach a o rekvalifikačných kurzoch
- 6.1.2 Zapájanie dlhodobo nezamestnaných do aktivačných programov v obci

Opatrenie 6.2 Skvalitňovanie sociálnych služieb

Aktivity:

- 6.2.1 Poskytovanie terénnych sociálnych služieb obyvateľom obce
- 6.2.2 Podpora zotrvania klienta v jeho prirodzenom prostredí
- 6.2.3 Podpora vzniku domova dôchodcov, denného stacionára

Prioritná oblasť 7. Zdravotníctvo

Cieľ: Skvalitniť poskytovanie a prístup k zdravotníckym službám.

Opatrenie 7.1 Skvalitnenie poskytovaných zdravotných služieb

Aktivity:

- 7.1.1 Podpora zriadenia lekárne v obci
- 7.1.2 Podpora zriadenia ambulancie detského lekára

Prioritná oblasť 8. Kultúra a šport

Cieľ: Podporovať a vytvárať priestor a možnosti kultúrneho a športového života v obci.

Opatrenie 8.1 Rozvoj a skvalitňovanie kultúrneho života v obci

Aktivity:

- 8.1.1 Vybudovanie amfiteátra pre kultúrne účely
- 8.1.2 Podpora tradícií v obci
- 8.1.3 Vytváranie a podpora aktivít pre rodiny s deťmi
- 8.1.4 Vytvorenie priestorov pre spoločensko-kultúrne a voľnočasové aktivity
- 8.1.5 Zrekonštruovanie budovy Kultúrneho domu
- 8.1.6 Zveľaďovanie pamiatok v obci

Opatrenie 8.2 Rozvoj športových aktivít

Aktivity:

- 8.2.1 Vybudovanie multifunkčného ihriska v obci
- 8.2.2 Vybudovanie obecnej posilňovne
- 8.2.3 Podpora športových aktivít v obci
- 8.2.4 Podpora talentovanej mládeže

Prioritná oblasť 9. Cestovný ruch

Cieľ: Zatraktívniť obec z pohľadu turizmu a zvýšiť návštevnosť obce.

Opatrenie 9.1 Zvýšenie turistickej atraktívnosti obce

Aktivity:

- 9.1.1 Rozvoj agroturistických aktivít so zameraním na vzdelávacie a zážitkové aktivity
- 9.1.2 Podpora propagácie obce

- 9.1.3 Vytváranie nových atraktivít v obci s ohľadom na archeologické nálezisko
- 9.1.4 Podpora spolupráce v oblasti cestovného ruchu na regionálnej a medzinárodnej úrovni
- 9.1.5 Vybudovanie verejnej plochy športu a oddychu
- 9.1.6 Vybudovanie turistických chodníkov v obci

Prioritná oblasť 10. Ochrana a bezpečnosť

Cieľ: Vytvárať podmienky pre bezpečný život v obci.

Opatrenie 10.1 Zvýšenie a zefektívnenie ochrany a bezpečnosti obyvateľov obce a ich majetku a majetku obce

Aktivity:

- 10.1.1 Podpora činnosti DHZ
- 10.1.2 Podpora vzniku Rómskej občianskej hliadky
- 10.1.3 Zriadenie kamerového systému v obci

Prioritná oblasť 11. Životné prostredie

Cieľ: Zvyšovať kvalitu životného prostredia a informovanosti obyvateľov.

Opatrenie 11.1 Zvyšovanie ochrany životného prostredia

Aktivity:

- 11.1.1 Rekultivácia čiernych skládok
- 11.1.2 Zvýšiť informovanosť a poradenstvo pre obyvateľov obce v oblasti životného prostredia
- 11.1.3 Rekonštrukcia existujúcich priekop

Opatrenie 11.2 Podpora rozvoja aktivít v oblasti ochrany životného prostredia

Aktivity:

- 11.2.1 Výstavba a revitalizácia verejných priestranstiev v obci
- 11.2.2 Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie
- 11.2.3 Zorganizovanie zberu odpadu v súčinnosti s pracovníkmi VPP (2x v roku)
- 11.2.4 Environmentálna výchova na školách (MŠ, ZŠ)
- 11.2.5 Vybudovanie zberného dvora
- 11.2.6 Vybudovanie kompostoviska

Prioritná oblasť 12. Administratíva

Cieľ: Byť otvorenou a efektívnou samosprávou s ohľadom na potreby obyvateľov obce, poskytovanie služieb a rozvoj obce.

Opatrenie 12.1 Zefektívnenie a skvalitnenie činnosti samosprávy

Aktivity:

- 12.1.1 Podpora aktívnej participácie obyvateľov obce na veciach verejných
- 12.1.2 Aktívna komunikácia samosprávy s obyvateľmi obce a monitoring potrieb obyvateľov obce
- 12.1.3 Rekonštrukcia obecného rozhlasu
- 12.1.4 Vytvorenie obecnej webovej stránky v súlade so zákonom

12.1.5 Rekonštrukcia budovy Obecného úradu

12.1.6 Rozšírenie budovy Domu smútku

MERATEĽNÉ INDIKÁTORY

V oblasti stratégie a plánovania má svoje nezastupiteľné miesto monitorovanie plánovaných opatrení a aktivít. Monitorovanie plnenia opatrení a aktivít bude stálym procesom, ktorý poukáže na realizované zmeny, stav implementácie, výsledkov a dopadov. Cieľom monitorovania je získanie obrazu o skutočnom plnení opatrení a aktivít.

Monitorovanie realizácie opatrení a aktivít reprezentujú nasledovné procesy:

- Priebežné monitorovanie
- Ročná monitorovacia správa za jednotlivé aktivity
- Ročná hodnotiaca správa o realizácii akčného plánu
- Aktualizácia akčného plánu podľa potreby

Zoznam monitorovacích indikátorov/ukazovateľov

Formulár č. P 2 - Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PRO

Prioritná oblasť 1. Archeologické nálezisko							
Opatrenie	Aktivita	Ukazovateľ	Ukazovateľ výsledku	Merná jednotka	Informačný zdroj	Východisková hodnota / 2016	Cieľová hodnota / 2020
1.1 Rozšírenie a postupná obnova ďalších nálezísk, príp. ich častí	1.1.1 Dobudovanie archeologického skanzenu a sprístupnenie archeologického náleziska	zrealizovanie diela	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1

Prioritná oblasť 2. Hospodárstvo							
Opatrenie	Aktivita	Ukazovateľ	Ukazovateľ výsledku	Merná jednotka	Informačný zdroj	Východisková hodnota / 2016	Cieľová hodnota / 2020
2.1 Podpora malého a stredného podnikania	2.1.1 Podpora obchodných a komerčných služieb v obci	počet nových podnikateľských subjektov	dopad	počet	obec Nižná Myšľa	0	4
	2.1.2 Podpora vzniku rekreačných a gastronomických zariadení	počet nových zariadení	dopad	počet	obec Nižná Myšľa	0	1

2.2 Podpora remesiel a poľnohospodárstva	2.2.1 Podpora rozvoja poľnohospodárstva, chovateľstva a remesiel	počet podporených projektov	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	2
	2.2.2 Podpora spolupráce v oblasti poľnohospodárstva, chovateľstva a remeselníctva na regionálnej úrovni	počet dohôd o spolupráci	dopad	počet	obec Nižná Myšľa	0	2

Prioritná oblasť 3. Technická infraštruktúra

Opatrenie	Aktivita	Ukazovateľ	Ukazovateľ výsledku	Merná jednotka	Informačný zdroj	Východisková hodnota / 2016	Cieľová hodnota / 2020
3.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry	3.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci	dĺžka rekonštruovaných ciest a komunikácií	výstup	km	obec Nižná Myšľa	0	3
	3.1.2 Výstavba chodníkov v obci	dĺžka vybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Nižná Myšľa	0	1
	3.1.3 Rekonštrukcia jestvujúcich chodníkov v obci	dĺžka zrekonštruovaných chodníkov	výstup	km	obec Nižná Myšľa	0	2
	3.1.4 Rozvoj cyklotrasy	dĺžka vybudovanej cyklotrasy	výstup	km	obec Nižná Myšľa	0	3
	3.1.5 Rekonštrukcia mostov v obci	počet zrekonštruovaných mostov	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	2
	3.1.6 Vybudovanie parkovísk	počet vybudovaných parkovísk	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	2
	3.1.7 Rekonštrukcia a vybudovanie rigolov	dĺžka rekonštruovaných a vybudovaných rigolov	výstup	km	obec Nižná Myšľa	0	3
3.2 Zlepšenie stavu	3.2.1 Rozšírenie kapacity ČOV	zrealizovanie diela	výstup	počet	obec Nižná	0	1

kanalizácie					Myšľa		
	3.2.2 Dobudovanie splaškovej kanalizácie	dĺžka dobudovanej kanalizácie	výstup	km	obec Nižná Myšľa	0	3
3.3 Rozvoj energetických sietí	3.3.1 Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete s ohľadom na predpokladanú výstavbu bytov	počet novopripojených domácností	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	20
	3.3.2 Dostavba verejného osvetlenia podľa potreby (novo budované obytné lokality)	počet nových svietidiel verejného osvetlenia	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	3
	3.3.3 Výmena žiaroviek vo verejnom osvetlení za úsporné	zrealizovanie diela	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1
	3.3.4 Zvýšenie kapacity plynovej rozvodnej siete s ohľadom na predpokladanú výstavbu bytov	počet novopripojených domácností	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	20

Prioritná oblasť 4. Rozvoj bývania

Opatrenie	Aktivita	Ukazovateľ	Ukazovateľ výsledku	Merná jednotka	Informačný zdroj	Východisková hodnota / 2016	Cieľová hodnota / 2020
4.1 Rozvoj výstavby bytových domov a rodinných domov	4.1.1 Výstavba sociálnych / nájomných bytov	počet vystavených bytových domov	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	2
	4.1.2 Vysporiadanie pozemkov	plocha vysporiadaných pozemkov	výstup	m ²	obec Nižná Myšľa	0	1000
	4.1.3 Vznik nových stavebných pozemkov	počet nových stavebných pozemkov	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	97
	4.1.4 Podpora rozvoja individuálnej bytovej výstavby	počet vystavených rodinných domov	výstup	počet	obec Nižná	0	20

					Myšľa		
--	--	--	--	--	-------	--	--

Prioritná oblasť 5. Školstvo

Opatrenie	Aktivita	Ukazovateľ	Ukazovateľ výsledku	Merná jednotka	Informačný zdroj	Východisková hodnota / 2016	Cieľová hodnota / 2020
5.1 Zlepšenie stavu školských zariadení	5.1.1 Modernizovanie školského vybavenia a učebných pomôcok podľa aktuálnych potrieb vzdelávania	počet zabezpečených moderných vzdelávacích pomôcok	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	2
5.2 Rozvoj mimoškolských aktivít	5.2.1 Podpora záujmovej činnosti	podporené aktivity	dopad	počet	obec Nižná Myšľa	0	15
	5.2.2 Podpora vzniku Komunitného centra	zrealizovanie diela	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1
5.3 Rozšírenie knižničných služieb	5.3.1 Zriadenie novej knižnice	zrealizovanie diela	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1

Prioritná oblasť 6. Sociálna infraštruktúra

Opatrenie	Aktivita	Ukazovateľ	Ukazovateľ výsledku	Merná jednotka	Informačný zdroj	Východisková hodnota / 2016	Cieľová hodnota / 2020
6.1 Aktívne opatrenia služieb zamestnanosti	6.1.1 Vytvorenie efektívneho systému na poskytovanie informácií o voľných pracovných miestach a o rekvalifikačných kurzoch	počet aktívnych záujemcov o poskytované služby	dopad	počet	obec Nižná Myšľa	0	1
	6.1.2 Zapájanie dlhodobo nezamestnaných do aktívnych programov v obci	počet zapojených dlhodobo nezamestnaných	dopad	počet	obec Nižná Myšľa	0	300
6.2 Skvalitňovanie sociálnych služieb	6.2.1 Poskytovanie terénnych sociálnych služieb obyvateľom obce	počet klientov sociálnych služieb	dopad	počet	obec Nižná	0	50

					Myšľa		
	6.2.2 Podpora zotrvania klienta v jeho prirodzenom prostredí	počet podporených klientov	dopad	počet	obec Nižná Myšľa	0	-
	6.2.3 Podpora vzniku domova dôchodcov, denného stacionára	zrealizovanie diela	dopad	počet	obec Nižná Myšľa	0	v štádiu úvah

Prioritná oblasť 7. Zdravotníctvo

Opatrenie	Aktivita	Ukazovateľ	Ukazovateľ výsledku	Merná jednotka	Informačný zdroj	Východisková hodnota / 2016	Cieľová hodnota / 2020
7.1 Skvalitnenie poskytovaných zdravotných služieb	7.1.1 Podpora zriadenia lekárne v obci	zrealizovanie diela	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1
	7.1.2 Podpora zriadenia ambulancie detského lekára	zrealizovanie diela	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1

Prioritná oblasť 8. Kultúra a šport

Opatrenie	Aktivita	Ukazovateľ	Ukazovateľ výsledku	Merná jednotka	Informačný zdroj	Východisková hodnota / 2016	Cieľová hodnota / 2020
8.1 Rozvoj a skvalitnenie kultúrneho života v obci	8.1.1 Vybudovanie amfiteátra pre kultúrne účely	zrealizovanie diela	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1
	8.1.2 Podpora tradícií v obci	počet podporených aktivít	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	10
	8.1.3 Vytváranie a podpora aktivít pre rodiny s deťmi	počet podporených aktivít	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	35

	8.1.4 Vytvorenie priestorov pre spoločensko-kultúrne a voľnočasové aktivity	počet vytvorených priestorov	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1
	8.1.5 Zrekonštruovanie budovy Kultúrneho domu	zrealizovanie diela	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1
	8.1.6 Zveľádovanie pamiatok v obci	zveľadenie pamiatok	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1
8.2 Rozvoj športových aktivít	8.2.1 Vybudovanie multifunkčného ihriska v obci	zrealizovanie diela	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1
	8.2.2 Vybudovanie obecnej posilňovne	zrealizovanie diela	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1
	8.2.3 Podpora športových aktivít v obci	počet podporených aktivít	dopad	počet	obec Nižná Myšľa	0	30
	8.2.4 Podpora talentovanej mládeže	počet podporených talentov	dopad	počet	obec Nižná Myšľa	0	3

Prioritná oblasť 9. Cestovný ruch

Opatrenie	Aktivita	Ukazovateľ	Ukazovateľ výsledku	Merná jednotka	Informačný zdroj	Východisková hodnota / 2016	Cieľová hodnota / 2020
9.1 Zvýšenie turistickej atraktívnosti obce	9.1.1 Rozvoj agroturistických aktivít so zameraním na vzdelávacie a zážitkové aktivity	počet aktivít	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1
	9.1.2 Podpora propagácie obce	počet propagačných materiálov / aktivít	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	23
	9.1.3 Vytváranie nových atraktivít v	počet novovytvorených atraktivít	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1

	obci s ohľadom na archeologické nálezisko				Myšľa		
	9.1.4 Podpora spolupráce v oblasti cestovného ruchu na regionálnej a medzinárodnej úrovni	počet podpísaných dohôd o spolupráci	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1
	9.1.5 Vybudovanie verejnej plochy športu a oddychu	zrealizovanie diela	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1
	9.1.6 Vybudovanie turistických chodníkov v obci	dĺžka vybudovaných turistických chodníkov	výstup	km	obec Nižná Myšľa	0	10

Prioritná oblasť 10. Ochrana a bezpečnosť

Opatrenie	Aktivita	Ukazovateľ	Ukazovateľ výsledku	Merná jednotka	Informačný zdroj	Východisková hodnota / 2016	Cieľová hodnota / 2020
10.1 Zvýšenie a zefektívnenie ochrany a bezpečnosti obyvateľov obce a ich majetku a majetku obce	10.1.1 Podpora činnosti DHZ	počet podporených projektov	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	5
	10.1.2 Podpora vzniku Rómskej občianskej hliadky	vznik hliadky	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1
	10.1.3 Zriadenie kamerového systému v obci	zrealizovanie diela	dopad	počet	obec Nižná Myšľa	0	1

Prioritná oblasť 11. Životné prostredie

Opatrenie	Aktivita	Ukazovateľ	Ukazovateľ výsledku	Merná jednotka	Informačný zdroj	Východisková hodnota / 2016	Cieľová hodnota / 2020
11.1 Zvyšovanie ochrany životného prostredia	11.1.1 Rekultivácia čiernych skládok	plocha rekultivovaných čiernych skládok	výstup	m ²	obec Nižná Myšľa	0	100

11.2 Podpora rozvoja aktivít v oblasti ochrany životného prostredia	11.1.2 Zvýšiť informovanosť a poradenstvo pre obyvateľov obce v oblasti životného prostredia	počet vykonaných aktivít	dopad	počet	obec Nižná Myšľa	0	3
	11.1.3 Rekonštrukcia existujúcich priekop	dĺžka zrekonštruovaných priekop	výstup	km	obec Nižná Myšľa	0	3
	11.2.1 Výstavba a revitalizácia verejných priestranstiev v obci	zrealizovanie diela	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	5
	11.2.2 Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie	počet podporených projektov	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	5
	11.2.3 Zorganizovanie zberu odpadu v súčinnosti s pracovníkmi VPP (2x v roku)	vykonanie aktivity	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	10
	11.2.4 Environmentálna výchova na školách (MŠ, ZŠ)	počet aktivít venovaných environmentálnej výchove	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	50
	11.2.5 Vybudovanie zberného dvora	zrealizovanie diela	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1
	11.2.6 Vybudovanie kompostoviska	zrealizovanie diela	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1

Prioritná oblasť 12. Administratíva

Opatrenie	Aktivita	Ukazovateľ	Ukazovateľ výsledku	Merná jednotka	Informačný zdroj	Východisková hodnota / 2016	Cieľová hodnota / 2020
12.1 Zefektívnenie a skvalitnenie činnosti samosprávy	12.1.1 Podpora aktívnej participácie obyvateľov obce na veciach verejných	% - ne vyčíslenie participujúcich obyvateľov obce na veciach verejných	výstup	%	obec Nižná Myšľa	0	10
	12.1.2 Aktívna komunikácia	počet zdrojov informácií (internet,	dopad	počet	obec Nižná	0	25

	samosprávy s obyvateľmi obce a monitoring potrieb obyvateľov obce	noviny, ...)			Myšľa		
	12.1.3 Rekonštrukcia obecného rozhlasu	zrealizovanie diela	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1
	12.1.4 Vytvorenie obecnej webovej stránky v súlade so zákonom	zrealizovanie aktivity	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1
	12.1.5 Rekonštrukcia budovy Obecného úradu	zrealizovanie diela	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1
	12.1.6 Rozšírenie budovy Domu smútku	zrealizovanie diela	výstup	počet	obec Nižná Myšľa	0	1

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHRaSR obce/obcí/VÚC, 2015, vlastné spracovanie

V súčasnosti má obec podaný jeden projekt a naďalej sa bude usilovať o získanie financií pre svoj ďalší rozvoj. Základné údaje o projekte sú uvedené vo Formulári č. P 4 - Formulár na prípravu projektov.

Formulár č. P 4 - Formulár na prípravu projektov

Základné údaje o projektovom zámere č. 1	
Názov projektu	Obecný park Nižná Myšľa
Garant	obec
Cieľ projektu	obnova a tvorba zelených verejných priestranstiev a oddychových zón v obci
Užívatelia	občania obce
Financovanie projektu (predpoklad)	5000,00 € (dotácia Environmentálny fond) + 971,38 € (obec)

Zdroj: ObÚ Nižná Myšľa, 2016

4. REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PRO, systém monitorovania a hodnotenia plnenia PRO na základe stanovených merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie PRO formou akčných plánov.

Realizačná časť obsahuje:

- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PRO,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PRO, spôsob komunikácie, kooperácie a koordinácie,
- stručný popis komunikačnej stratégie PRO k jednotlivým cieľovým skupinám,
- systém monitorovania a hodnotenia,
- akčný plán na programové obdobie PRO.

INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PRO

Najbližšími partnermi obce pri realizácii PRO sú obyvatelia obce a podnikateľské a neziskové subjekty pôsobiace priamo v obci. Predpokladom pre úspešnú spoluprácu pri realizácii PRO je aktívna účasť všetkých partnerov počas celého programovaného obdobia (prieskum, návrhy, pripomienkovanie monitorovacích správ a pod.).

PRO Nižná Myšľa je otvorený dokument, ktorý bude reagovať na zmeny potrieb obyvateľov a bude sa aktualizovať prostredníctvom akčných plánov. Na potrebu aktualizácie poukáže aj ročná monitorovacia správa, ktorá bude predložená obecnému zastupiteľstvu, pričom bude odrážať reálny stav plnenia PRO.

Trvalo udržateľný rozvoj obce zabezpečuje obecný úrad prostredníctvom PRO a akčných plánov. Na úrovni obce je Riadiacim orgánom PRO obecné zastupiteľstvo a Výkonným orgánom PRO je starosta obce. Starosta obce zodpovedá za systém riadenia PRO, za systém čerpania získaných dotácií, za prípadné použitie úverových zdrojov a za čerpanie získanej pomoci zo štrukturálnych fondov.

Nevyhnutnou podmienkou plnenia PRO je administratívne zabezpečenie realizácie PRO. Realizácia PRO si bude vyžadovať systematickú prácu a monitorovanie. Navrhujeme, aby priebežné monitorovanie a ročnú hodnotiacu správu o stave plnenia akčného plánu a stave finančného čerpania prostriedkov vypracovala Komisia finančná v úzkej spolupráci s ostatnými komisiami.

Pre vypracovanie monitorovacej a hodnotiacej správy implementácie PRO za predchádzajúci rok je nevyhnutné, aby samospráva raz ročne získala a spracovala pripomienky poslancov, zamestnancov ObÚ, partnerov a verejnosti, najneskôr do leta – do začiatku prípravy rozpočtu na nasledujúci rok. Obecné zastupiteľstvo každoročne schváli hodnotiace a monitorovacie správy a rozhodne o prípadných zmenách a aktualizácii programu.

Navrhujeme tiež, aby Kontrolným orgánom boli poverené jednotlivé komisie Obecného zastupiteľstva.

KOMUNIKAČNÁ STRATÉGIA PRO

Počas celej realizácie PRO bude obec Nižná Myšľa priebežne informovať obyvateľov obce o stave implementácie PRO. Obec môže využiť viacero možností komunikácie, ako napr. obecný rozhlas, vlastná webová stránka, ale najmä verejné prerokovanie prostredníctvom

zasadnutí obecného zastupiteľstva. Za priebežné informovanie bude zodpovedný ObÚ Nižná Myšľa.

Formulár č. R 6 - Komunikačný plán pre fázu realizácie PRO

P. č.	Časový rámec	Miesto konania	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1.	01/2017	ObÚ	poslanci OZ, obyvatelia obce, podnikateľské a neziskové subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PRO a programovaného rozpočtovania	Výsledky hospodárenia obce za predchádzajúci rok, rozpočet obce na rok 2017, monitorovacia správa	Uznesenie OZ, návrh štruktúry programového rozpočtu, pripomienky a návrhy obyvateľov obce
2.	01/2018	ObÚ	poslanci OZ, obyvatelia obce, podnikateľské a neziskové subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PRO a programovaného rozpočtovania	Výsledky hospodárenia obce za predchádzajúci rok, rozpočet obce na rok 2018, monitorovacia správa	Uznesenie OZ, návrh štruktúry programového rozpočtu, pripomienky a návrhy obyvateľov obce
3.	01/2019	ObÚ	poslanci OZ, obyvatelia obce, podnikateľské a neziskové subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PRO a programovaného rozpočtovania	Výsledky hospodárenia obce za predchádzajúci rok, rozpočet obce na rok 2019, monitorovacia správa	Uznesenie OZ, návrh štruktúry programového rozpočtu, pripomienky a návrhy obyvateľov obce
4.	01/2020	ObÚ	poslanci OZ, obyvatelia obce, podnikateľské a neziskové subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PRO a programovaného rozpočtovania	Výsledky hospodárenia obce za predchádzajúci rok, rozpočet obce na rok 2020, monitorovacia správa	Uznesenie OZ, návrh štruktúry programového rozpočtu, pripomienky a návrhy obyvateľov obce

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHRaSR obce/obcí/VÚC, 2015, vlastné spracovanie

SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA REALIZÁCIE PRO

Systém monitorovania a hodnotenia poukáže na reálny stav plnenia PRO a taktiež poukáže na nedostatky pri jeho implementácii. Definovanie týchto nedostatkov je predpokladom na vykonanie zmien a prijatie nových opatrení.

Monitorovacia a hodnotiaca správa bude vypracovaná raz ročne a bude obsahovať pripomienky verejnosti, poslancov, zamestnancov ObÚ a partnerov. Pripomienky bude možné predkladať celoročne, najneskôr však do leta (do začiatku prípravy rozpočtu na nasledujúci rok).

Monitorovanie PRO sa bude vykonávať v súlade s Formulárom č. P 2 - Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PRO, uvedenom v programovej časti PRO. Výstupom monitorovania bude monitorovacia a hodnotiaca správa za príslušný rok, ktorú schváli obecné zastupiteľstvo. Za prípravu monitorovacej správy bude zodpovedať samospráva, prostredníctvom poverenej osoby.

Formulár č. R 5 - Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PRO na programové obdobie 2016 - 2020		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2018	podľa rozhodnutia obce/koordinátora PRO a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	v prípade potreby	kontrola súladu programu s reálnou situáciou
Tematické hodnotenie časti PRO	v roku 2018 (ďalej každoročne)	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne		pri značnom odklone od stanovených cieľov

hodnotenie		pri návrhu na revíziu PRO
Ad hoc hodnotenie celého PRO alebo jeho časti	2016 – 2020	na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu obce, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu...

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHRaSR obce/obcí/VÚC, 2015, vlastné spracovanie

AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE PRO

Akčný plán je konkrétny harmonogram opatrení a aktivít zameraných na rozvoj jednotlivých prioritných oblastí. Opatrenia a aktivity boli definované v rámci stratégie rozvoja obce. Akčný plán obsahuje predpokladané termíny plnenia jednotlivých aktivít, zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania a ukazovateľ výstupu.

Formulár č. R 1 - Akčný plán

Opatrenie / Aktivita	Termín	Zodpovedný	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
Opatrenie 1.1 Rozšírenie a postupná obnova ďalších nálezísk, príp. ich častí				
1.1.1 Dobudovanie archeologického skanzenu a sprístupnenie archeologického náleziska	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, VÚC, MK SR	výstup
Opatrenie 2.1 Podpora malého a stredného podnikania				
2.1.1 Podpora obchodných a komerčných služieb v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, súkromný investor	dopad
2.1.2 Podpora vzniku rekreačných a gastronomických zariadení	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, súkromný investor, VÚC	dopad
Opatrenie 2.2 Podpora poľnohospodárstva				
2.2.1 Podpora rozvoja poľnohospodárstva, chovateľstva a remesiel	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, súkromný investor	výstup
2.2.2 Podpora spolupráce v oblasti poľnohospodárstva, chovateľstva a remeselníctva na regionálnej úrovni	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, súkromný investor	dopad
Opatrenie 3.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry				
3.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
3.1.2 Výstavba chodníkov v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
3.1.3 Rekonštrukcia jestvujúcich chodníkov v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
3.1.4 Rozvoj cyklotrasy	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, MAS, združenie obcí, VÚC, EŠIF	výstup
3.1.5 Rekonštrukcia mostov v obci	2016 - 2020	obec, SSC	rozpočet obce, SSC	výstup
3.1.6 Vybudovanie parkovísk	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
3.1.7 Rekonštrukcia a vybudovanie rigolov	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, VÚC	výstup
Opatrenie 3.2 Zlepšenie stavu kanalizácie				
3.2.1 Rozšírenie kapacity ČOV	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
3.2.2 Dobudovanie splaškovej kanalizácie	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
Opatrenie 3.3 Rozvoj energetických sietí				

3.3.1 Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete s ohľadom na predpokladanú výstavbu bytov	2016 - 2020	obec, VSE, VSD	rozpočet obce, VSE, VSD	výstup
3.3.2 Dostavba verejného osvetlenia podľa potreby (novo budované obytné lokality)	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
3.3.3 Výmena žiaroviek vo verejnom osvetlení za úsporné	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, dotácia	výstup
3.3.4 Zvýšenie kapacity plynovej rozvodnej siete s ohľadom na predpokladanú výstavbu bytov	2016 - 2020	obec, SPP	rozpočet obce, SPP	výstup
Opatrenie 4.1 Rozvoj výstavby bytových domov a rodinných domov				
4.1.1 Výstavba sociálnych / nájomných bytov	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
4.1.2 Vysporiadanie pozemkov	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
4.1.3 Vznik nových stavebných pozemkov	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
4.1.4 Podpora rozvoja individuálnej bytovej výstavby	2016 - 2020	obec	súkromné osoby	výstup
Opatrenie 5.1 Zlepšenie stavu školských zariadení				
5.1.2 Modernizovanie školského vybavenia a učebných pomôcok podľa aktuálnych potrieb vzdelávania	2016 - 2020	obec, MŠVVŠ SR	rozpočet obce, EŠIF, MŠVVŠ SR	výstup
Opatrenie 5.2 Rozvoj mimoškolských aktivít				
5.2.1 Podpora záujmovej činnosti	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, sponzori	dopad
5.2.2 Podpora vzniku Komunitného centra	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, MPSVR SR, EŠIF	výstup
Opatrenie 5.3 Rozšírenie knižničných služieb				
5.3.1 Zriadenie novej knižnice	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
Opatrenie 6.1 Aktívne opatrenia služieb zamestnanosti				
6.1.1 Vytvorenie efektívneho systému na poskytovanie informácií o voľných pracovných miestach a o rekvalifikačných kurzoch	2016 - 2020	obec, ÚPSVR SR	rozpočet obce, ÚPSVR SR	dopad
6.1.2 Zapájanie dlhodobo nezamestnaných do aktivačných programov v obci	2016 - 2020	obec, ÚPSVR SR	rozpočet obce, EŠIF, ÚPSVR SR	dopad
Opatrenie 6.2 Skvalitňovanie sociálnych služieb				
6.2.1 Poskytovanie terénnych sociálnych služieb obyvateľom obce	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, ÚPSVR SR	dopad
6.2.2 Podpora zotrvania klienta v jeho prirodzenom prostredí	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	dopad
6.2.3 Podpora vzniku domova dôchodcov, denného stacionára	v štádiu úvah	obec	rozpočet obce, EŠIF	dopad
Opatrenie 7.1 Skvalitnenie poskytovaných zdravotných služieb				
7.1.1 Podpora zriadenia lekárne v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, investor, VÚC	výstup
7.1.2 Podpora zriadenia ambulancie detského lekára	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, VÚC	výstup
Opatrenie 8.1 Rozvoj a skvalitňovanie kultúrneho života v obci				
8.1.1 Vybudovanie amfiteátra pre kultúrne účely	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, investor	výstup
8.1.2 Podpora tradícií v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup

8.1.3 Vytváranie a podpora aktivít pre rodiny s deťmi	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, sponzor	výstup
8.1.4 Vytvorenie priestorov pre spoločensko-kultúrne a voľnočasové aktivity	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, sponzor	výstup
8.1.5 Zrekonštruovanie budovy Kultúrneho domu	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, dotácia	výstup
8.1.6 Zveľaďovanie pamiatok v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, sponzor, MK SR	výstup
Opatrenie 8.2 Rozvoj športových aktivít				
8.2.1 Vybudovanie multifunkčného ihriska v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
8.2.2 Vybudovanie obecnej posilňovne	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
8.2.3 Podpora športových aktivít v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, sponzori	dopad
8.2.4 Podpora talentovanej mládeže	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, sponzori	dopad
Opatrenie 9.1 Zvýšenie turistickej atraktívnosti obce				
9.1.1 Rozvoj agroturistických aktivít so zameraním na vzdelávacie a zážitkové aktivity	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
9.1.2 Podpora propagácie obce	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
9.1.3 Vytváranie nových atraktivít v obci s ohľadom na archeologické nálezisko	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, MK SR	výstup
9.1.4 Podpora spolupráce v oblasti cestovného ruchu na regionálnej a medzinárodnej úrovni	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, MAS, regionálne združenia obcí	výstup
9.1.5 Vybudovanie verejnej plochy športu a oddychu	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
9.1.6 Vybudovanie turistických chodníkov v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
Opatrenie 10.1 Zvýšenie a zefektívnenie ochrany a bezpečnosti obyvateľov obce a ich majetku a majetku obce				
10.1.1 Podpora činnosti DHZ	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, dotácia, MV SR	výstup
10.1.2 Podpora vzniku Rómskej občianskej hliadky	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, MPSVR SR	výstup
10.1.3 Zriadenie kamerového systému v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	dopad
Opatrenie 11.1 Zvyšovanie ochrany životného prostredia				
11.1.1 Rekultivácia čiernych skládok	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, MŽP SR	výstup
11.1.2 Zvýšiť informovanosť a poradenstvo pre obyvateľov obce v oblasti životného prostredia	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	dopad
11.1.3 Rekonštrukcia existujúcich priekop	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, MŽP SR	výstup
Opatrenie 11.2 Podpora rozvoja aktivít v oblasti ochrany životného prostredia				
11.2.1 Výstavba a revitalizácia verejných priestranstiev v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, MŽP SR	výstup
11.2.2 Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup

11.2.3 Zorganizovanie zberu odpadu v súčinnosti s pracovníkmi VPP (2x v roku)	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
11.2.4 Environmentálna výchova na školách (MŠ, ZŠ)	2016 - 2020	obec, ZŠ, MŠ	rozpočet obce, MŠVVŠ SR	výstup
11.2.5 Vybudovanie zberného dvora	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
11.2.6 Vybudovanie kompostoviska	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
Opatrenie 12.1 Zefektívnenie a skvalitnenie činnosti samosprávy				
12.1.1 Podpora aktívnej participácie obyvateľov obce na veciach verejných	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
12.1.2 Aktívna komunikácia samosprávy s obyvateľmi obce a monitoring potrieb obyvateľov obce	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	dopad
12.1.3 Rekonštrukcia obecného rozhlasu	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
12.1.4 Vytvorenie obecnej webovej stránky v súlade so zákonom	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, MAS	výstup
12.1.5 Rekonštrukcia budovy Obecného úradu	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
12.1.6 Rozšírenie budovy Domu smútku	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHRaSR obce/obcí/VÚC, 2015, vlastné spracovanie

5. FINANČNÁ ČASŤ

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít a inštitucionálnu stránku realizácie programu rozvoja obce.

Zdroje financovania regionálneho rozvoja definuje zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja nasledovne:

(1) Regionálny rozvoj sa financuje:

- a) zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev,
- b) zo štátnych účelových fondov,
- c) z rozpočtov vyšších územných celkov,
- d) z rozpočtov obcí,
- e) z prostriedkov fyzických osôb,
- f) z prostriedkov právnických osôb,
- g) z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií,
- h) z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi,
- i) z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis.

(2) Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z fondov Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov.

Konkrétna výška finančných prostriedkov potrebných na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít nie je v PRO uvedená, nakoľko v súčasnosti nie je možné zodpovedne vyčíslieť reálnu výšku finančných prostriedkov k jednotlivým aktivitám, keďže nie je vypracovaná projektová dokumentácia.

Množstvo finančných prostriedkov nevyhnutných na zabezpečenie realizácie jednotlivých opatrení a aktivít je závislých najmä od financií, ktorými disponuje samotná obec, ale aj získaných financií z rôznych grantov, či fondov, od podnikateľských, či neziskových subjektov, príp. darcov.

Mnoho financií pre jednotlivé aktivity a projekty je možné získať z prostriedkov EÚ, prostredníctvom EŠIF. Pre Slovensko je v súčasnosti schválených 9 operačných programov (OP) na roky 2014 - 2020:

- Výskum a inovácie - riadiacim orgánom je MŠVVŠ SR - OP je zameraný na vytvorenie stabilného prostredia pre inovácie pre všetky relevantné subjekty a podporu zvýšenia efektívnosti a výkonnosti systému výskumu, vývoja a inovácií, ako základného piliera pre zvyšovanie konkurencieschopnosti, udržateľného hospodárskeho rastu a zamestnanosti;
- Integrovaná infraštruktúra - riadiacim orgánom je MDVRR SR - OP sa zameriava na hlavné priority t.j. podporu trvalo udržateľnej dopravy a odstraňovanie kapacitných obmedzení v kľúčových sieťových infraštruktúrach a zlepšenie dostupnosti, využitia a kvality informačných a komunikačných technológií. Výrazne prispeje k podpore kľúčových európskych a vnútroštátnych rozvojových priorít a to k obnoveniu železničnej infraštruktúry a vozového parku, železničnej infraštruktúre, verejnej osobnej doprave, infraštruktúre vodných ciest, cestnej infraštruktúre, informačnej spoločnosti a technickej pomoci;

- Ľudské zdroje - riadiacim orgánom je MPSVR SR - OP je zameraný na podporu vzdelávania, zamestnanosti, sociálnej inklúzie a zraniteľných skupín na trhu práce;
- Kvalita životného prostredia - riadiacim orgánom je MŽP SR - OP sa zameriava na štyri hlavné priority a to: udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry, prispôbenie sa nepriaznivým vplyvom zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami, podpora riadenia rizík, riadenia mimoriadnych udalostí a odolnosti proti mimoriadnym udalostiam ovplyvnených zmenou klímy a energeticky účinné nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých odvetviach;
- Integrovaný regionálny operačný program - riadiacim orgánom je MPRV SR - medzi hlavné priority OP patrí bezpečná a ekologická doprava v regiónoch, ľahší prístup k účinným a kvalitným verejným službám, mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch, zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie a miestny rozvoj vedený komunitou. Hlavným cieľom OP je prispieť k podpore kvality života a zabezpečenie trvalo udržateľného poskytovania verejných služieb naprieč celou krajinou. To bude prínosom pre vyvážený a udržateľný regionálny rozvoj, ako aj hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť slovenských regiónov, miest a obcí;
- Efektívna verejná správa - riadiacim orgánom je MV SR - OP je zameraný na zabezpečenie predpokladov pre udržateľný a inkluzívny rast prostredníctvom komplexnej reformy verejnej správy SR;
- Technická pomoc - riadiacim orgánom je ÚV SR - prostredníctvom OP sa posilní najmä systémový prístup k európskym štrukturálnym a investičným fondom, vytvorí sa vysoko odborná a efektívna podpora pre riadenie a implementáciu európskych štrukturálnych a investičných fondov dobudovaním efektívneho systému ich regulácie, zvýšením kvality administratívnych kapacít podieľajúcich sa na ich riadení, na kontrole a audite, ako aj ochrane finančných záujmov EÚ;
- Program rozvoja vidieka - riadiacim orgánom je MPRV SR - OP je zameraný na zvýšenie rastu, udržanie a tvorbu pracovných miest na vidieku v súlade s ochranou životného prostredia na dosiahnutie cieľov rozvoja vidieka: podporovať konkurencieschopnosť poľnohospodárstva, zabezpečovať udržateľné hospodárenie s prírodnými zdrojmi a dosiahnuť vyvážený územný rozvoj vidieckych komunít;
- Rybné hospodárstvo - riadiacim orgánom je MPRV SR - OP je zameraný na trvalo udržateľný a konkurencieschopný sektor rybného hospodárstva. Hlavnými cieľmi sú zvýšenie konkurencieschopnosti a životaschopnosti podnikov akvakultúry vrátane zlepšenia bezpečnostných alebo pracovných podmienok, najmä MSP, ochrana a obnovenie vodnej biodiverzity, zlepšenie ekosystémov vzťahujúcich sa k akvakultúre a podpora akvakultúry efektívne využívajúcej zdroje, a pod..

ZÁVER

Formulár č. Z 1 - Schválenie PRO

Schválenie PRO	
Dokument	Program rozvoja obce Nižná Myšľa na roky 2016 - 2020. PRO je spracovaný v súlade so zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja a podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanej Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015. PRO má päť častí a to analytickú, strategickú, programovú, realizačnú a finančnú.
Spracovanie	PRO Nižná Myšľa bol vypracovaný obcou v partnerstve s externým odborníkom, ktorý koordinoval proces tvorby dokumentu a zabezpečoval dodržiavanie metodických postupov. Dokument bol spracovaný v mesiacoch september 2015 – marec 2016. Riadiaci tím pre vypracovanie PRO mal 2 členov a v procese spracovania mal 2 pracovné zasadnutia. Pre tvorbu PRO boli zriadené tri pracovné skupiny. Pracovná skupina pre hospodársku oblasť mala 6 členov - 2 pracovné zasadnutie; pracovná skupina pre sociálnu oblasť mala 6 členov - 2 pracovné zasadnutie; pracovná skupina pre environmentálnu oblasť mala 5 členov - 2 pracovné zasadnutie. Externý odborník: PhDr. Martin Fialek. Verejnosť mala možnosť vyjadriť sa k PRO prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Na aktívnu účasť verejnosť vyzývala samospráva prostredníctvom vlastnej webovej stránky, obecného rozhlasu a osobným podaním.
Prerokovanie	PRO bol prerokovaný jednotlivými komisiami obce dňa xxxxxxxxxx a verejnosťou prostredníctvom pripomienkového konania v období od xxxxxxxx do xxxxxxxx.
Schválenie	Návrh na uznesenie zastupiteľstva - „Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program rozvoja obce Nižná Myšľa na roky 2016 – 2020“.

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHRaSR obce/obcí/VÚC, 2015, vlastné spracovanie

PRÍLOHY:

Príloha č. 1 - Zoznam členov riadiaceho tímu a pracovných skupín zapojených do spracovania PRO

Členovia Riadiaceho tímu: Ing. Miroslav Sisák
PhDr. Martin Fialek

Členovia pracovných skupín pre oblasť:

hospodársku: Marta Lešková
Patrícia Osmolská
Ľudmila Osmolská
Jaroslav Kmeco
Miroslav Jesenský
Mgr. Katarína Medvecká

sociálnu: Matúš Lukáč
Elena Peterčáková
Andrea Guľová
Iveta Dulovičová
Marta Grendelová
Ľudmila Karvanská

environmentálnu: Marta Trinácta
Vlastimil Lakatoš
Ing. Ján Kavulič
Adriána Lešková
Ladislav Oberle

Príloha č. 2 - Zoznam informačných zdrojov použitých v PRO

1. Koncepcia územného rozvoja Slovenska
2. MDRR SR, 2015, Metodika na vypracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, 2015, verzia 2.0, február 2015, 62 s.
3. Národná stratégia regionálneho rozvoja
4. Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035. INFOSTAT. Bratislava, 2013
5. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Nižná Myšľa (2007 - 2015)
6. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016-2022
7. Slovenský hydrometeorologický ústav
8. Stratégia Európa 2020
9. Štatistický úrad Slovenskej republiky
10. ÚPN VÚC Košického kraja
11. Územný plán obce Nižná Myšľa, 2008, 2014
12. Vyhláškou MŽP SR č. 22/2008 Z. z. zo dňa 07.01.2008, ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Košická kotlina

13. Zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja

14. Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody

Internetové zdroje:

1. <http://niznamysla.webnode.sk/>
2. http://niznamysla.webzdarma.cz/historia_obce.php
3. <http://www.statistics.sk>
4. <http://www.datacube.statistics.sk>
5. <http://www.datacube.statistics.sk/SODB/>
6. http://www.niznamysla.sk/web/index.php?option=com_content&view=article&id=219&Itemid=142
7. http://www.niznamysla.sk/web/index.php?option=com_content&view=article&id=50&Itemid=133
8. <http://www.hornad-slanskevrchy.sk/-historia-mas>
9. <http://www.regionhornad.sk/kto-sme/rzoh/>
10. http://www.niznamysla.sk/web/index.php?option=com_content&view=article&id=208&Itemid=64
11. http://www.infostat.sk/vdc/pdf/Prognóza_okresy_SR_2035.pdf
12. https://istp.sk/zoznam_zamestnavatelov.php
13. <http://www.vlaky.net/servis/trat.asp?id=62>
14. http://www.niznamysla.sk/web/index.php?option=com_content&view=article&id=208&Itemid=64
15. http://www.niznamysla.sk/web/index.php?option=com_content&view=article&id=151&Itemid=164
16. http://www.niznamysla.sk/web/index.php?option=com_content&view=article&id=354&Itemid=226
17. http://www.niznamysla.sk/web/index.php?option=com_content&view=article&id=315&Itemid=166

Príloha č. 3 - Zoznam skratiek použitých v PRO

ČOV - Čistička odpadových vôd

DHZ - Dobrovoľný hasičský zbor

DPO - Dobrovoľná požiarna ochrana

EÚ - Európska únia

EŠIF - Európske štrukturálne a investičné fondy

CHVÚ - Chránené vtáčie územie

KSK - Košický samosprávny kraj

KURS - Konceptia územného rozvoja Slovenska

MAS - Miestna akčná skupina

MD - Materská dovolenka

MPSVR SR - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

MPR - Mestská pamiatková rezervácia

MŠ - Materská škola

NP - Nepoľnohospodárske pôdy

NSRR - Národná stratégia regionálneho rozvoja

ObÚ - Obecný úrad

PHSR - Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

PP - Poľnohospodárske pôdy
 PRO - Program rozvoja obce
 RD - Rodičovská dovolenka
 SAD - Slovenská autobusová doprava
 SPP - Slovenský plynárenský priemysel
 SR - Slovenská republika
 ŠODB - Sčítanie obyvateľov, domov a bytov
 ŠÚ SR - Štatistický úrad Slovenskej republiky
 ŽZŠ - Špecializovaná základná škola
 ÚGKK SR - Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky
 ÚPD VÚC - Územno-plánovacia dokumentácia vyššieho územného celku
 ÚPO - Územný plán obce
 ÚPSVaR - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
 VN - Vysoké napätie
 VPP - Verejne prospešné práce
 VSD - Východoslovenská distribučná
 VSE - Východoslovenské elektrárne
 VÚC - Vyšší územný celok
 ZŠ - Základná škola

Príloha č. 4 - Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky

Formulár č. R 1 - Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky

Opatrenie / Aktivita	Termín	Zodpovedný	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
Opatrenie 1.1 Rozšírenie a postupná obnova ďalších nálezísk, príp. ich častí				
1.1.1 Dobudovanie archeologického skanzenu a sprístupnenie archeologického náleziska	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, VÚC, MK SR	výstup
Opatrenie 2.1 Podpora malého a stredného podnikania				
2.1.1 Podpora obchodných a komerčných služieb v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, súkromný investor	dopad
2.1.2 Podpora vzniku rekreačných a gastronomických zariadení	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, súkromný investor, VÚC	dopad
Opatrenie 2.2 Podpora poľnohospodárstva				
2.2.1 Podpora rozvoja poľnohospodárstva, chovateľstva a remesiel	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, súkromný investor	výstup
2.2.2 Podpora spolupráce v oblasti poľnohospodárstva, chovateľstva a remeselníctva na regionálnej úrovni	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, súkromný investor	dopad
Opatrenie 3.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry				
3.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
3.1.2 Výstavba chodníkov v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
3.1.3 Rekonštrukcia jestvujúcich chodníkov v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
3.1.4 Rozvoj cyklotrasy	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, MAS, združenie	výstup

			obcí, VÚC, EŠIF	
3.1.5 Rekonštrukcia mostov v obci	2016 - 2020	obec, SSC	rozpočet obce, SSC	výstup
3.1.6 Vybudovanie parkovísk	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
3.1.7 Rekonštrukcia a vybudovanie rigolov	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, VÚC	výstup
Opatrenie 3.2 Zlepšenie stavu kanalizácie				
3.2.1 Rozšírenie kapacity ČOV	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
3.2.2 Dobudovanie splaškovej kanalizácie	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
Opatrenie 3.3 Rozvoj energetických sietí				
3.3.1 Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete s ohľadom na predpokladanú výstavbu bytov	2016 - 2020	obec, VSE, VSD	rozpočet obce, VSE, VSD	výstup
3.3.2 Dostavba verejného osvetlenia podľa potreby (novo budované obytné lokality)	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
3.3.3 Výmena žiaroviek vo verejnom osvetlení za úsporné	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, dotácia	výstup
3.3.4 Zvýšenie kapacity plynovej rozvodnej siete s ohľadom na predpokladanú výstavbu bytov	2016 - 2020	obec, SPP	rozpočet obce, SPP	výstup
Opatrenie 4.1 Rozvoj výstavby bytových domov a rodinných domov				
4.1.1 Výstavba sociálnych / nájomných bytov	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
4.1.2 Vysporiadanie pozemkov	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
4.1.3 Vznik nových stavebných pozemkov	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
4.1.4 Podpora rozvoja individuálnej bytovej výstavby	2016 - 2020	obec	súkromné osoby	výstup
Opatrenie 5.1 Zlepšenie stavu školských zariadení				
5.1.2 Modernizovanie školského vybavenia a učebných pomôcok podľa aktuálnych potrieb vzdelávania	2016 - 2020	obec, MŠVVŠ SR	rozpočet obce, EŠIF, MŠVVŠ SR	výstup
Opatrenie 5.2 Rozvoj mimoškolských aktivít				
5.2.1 Podpora záujmovej činnosti	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, sponzori	dopad
5.2.2 Podpora vzniku Komunitného centra	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, MPSVR SR, EŠIF	výstup
Opatrenie 5.3 Rozšírenie knižničných služieb				
5.3.1 Zriadenie novej knižnice	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
Opatrenie 6.1 Aktívne opatrenia služieb zamestnanosti				
6.1.1 Vytvorenie efektívneho systému na poskytovanie informácií o voľných pracovných miestach a o rekvalifikačných kurzoch	2016 - 2020	obec, ÚPSVR SR	rozpočet obce, ÚPSVR SR	dopad
6.1.2 Zapájanie dlhodobo nezamestnaných do aktivačných programov v obci	2016 - 2020	obec, ÚPSVR SR	rozpočet obce, EŠIF, ÚPSVR SR	dopad
Opatrenie 6.2 Skvalitňovanie sociálnych služieb				
6.2.1 Poskytovanie terénnych sociálnych služieb obyvateľom obce	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, ÚPSVR SR	dopad
6.2.2 Podpora zotrvania klienta v jeho	2016 - 2020	obec	rozpočet obce,	dopad

prírodnom prostredí			EŠIF	
6.2.3 Podpora vzniku domova dôchodcov, denného stacionára	v štádiu úvah	obec	rozpočet obce, EŠIF	dopad
Opatrenie 7.1 Skvalitnenie poskytovaných zdravotných služieb				
7.1.1 Podpora zriadenia lekárne v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, investor, VÚC	výstup
7.1.2 Podpora zriadenia ambulancie detského lekára	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, VÚC	výstup
Opatrenie 8.1 Rozvoj a skvalitňovanie kultúrneho života v obci				
8.1.1 Vybudovanie amfiteátra pre kultúrne účely	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, investor	výstup
8.1.2 Podpora tradícií v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
8.1.3 Vytváranie a podpora aktivít pre rodiny s deťmi	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, sponzor	výstup
8.1.4 Vytvorenie priestorov pre spoločensko-kultúrne a voľnočasové aktivity	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, sponzor	výstup
8.1.5 Zrekonštruovanie budovy Kultúrneho domu	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, dotácia	výstup
8.1.6 Zveľaďovanie pamiatok v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, sponzor, MK SR	výstup
Opatrenie 8.2 Rozvoj športových aktivít				
8.2.1 Vybudovanie multifunkčného ihriska v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
8.2.2 Vybudovanie obecnej posilňovne	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
8.2.3 Podpora športových aktivít v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, sponzori	dopad
8.2.4 Podpora talentovanej mládeže	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, sponzori	dopad
Opatrenie 9.1 Zvýšenie turistickej atraktívnosti obce				
9.1.1 Rozvoj agroturistických aktivít so zameraním na vzdelávacie a zážitkové aktivity	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
9.1.2 Podpora propagácie obce	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
9.1.3 Vytváranie nových atraktivít v obci s ohľadom na archeologické nálezisko	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, MK SR	výstup
9.1.4 Podpora spolupráce v oblasti cestovného ruchu na regionálnej a medzinárodnej úrovni	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, MAS, regionálne združenia obcí	výstup
9.1.5 Vybudovanie verejnej plochy športu a oddychu	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
9.1.6 Vybudovanie turistických chodníkov v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
Opatrenie 10.1 Zvýšenie a zefektívnenie ochrany a bezpečnosti obyvateľov obce a ich majetku a majetku obce				
10.1.1 Podpora činnosti DHZ	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, dotácia, MV SR	výstup
10.1.2 Podpora vzniku Rómskej občianskej hliadky	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, MPSVR SR	výstup
10.1.3 Zriadenie kamerového systému v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	dopad

Opatrenie 11.1 Zvyšovanie ochrany životného prostredia				
11.1.1 Rekultivácia čiernych skládok	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, MŽP SR	výstup
11.1.2 Zvýšiť informovanosť a poradenstvo pre obyvateľov obce v oblasti životného prostredia	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	dopad
11.1.3 Rekonštrukcia existujúcich priekop	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, MŽP SR	výstup
Opatrenie 11.2 Podpora rozvoja aktivít v oblasti ochrany životného prostredia				
11.2.1 Výstavba a revitalizácia verejných priestranstiev v obci	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, MŽP SR	výstup
11.2.2 Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
11.2.3 Zorganizovanie zberu odpadu v súčinnosti s pracovníkmi VPP (2x v roku)	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
11.2.4 Environmentálna výchova na školách (MŠ, ZŠ)	2016 - 2020	obec, ZŠ, MŠ	rozpočet obce, MŠVVŠ SR	výstup
11.2.5 Vybudovanie zberného dvora	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
11.2.6 Vybudovanie kompostoviska	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
Opatrenie 12.1 Zefektívnenie a skvalitnenie činnosti samosprávy				
12.1.1 Podpora aktívnej participácie obyvateľov obce na veciach verejných	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
12.1.2 Aktívna komunikácia samosprávy s obyvateľmi obce a monitoring potrieb obyvateľov obce	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	dopad
12.1.3 Rekonštrukcia obecného rozhlasu	2016 - 2020	obec	rozpočet obce	výstup
12.1.4 Vytvorenie obecnej webovej stránky v súlade so zákonom	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF, MAS	výstup
12.1.5 Rekonštrukcia budovy Obecného úradu	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup
12.1.6 Rozšírenie budovy Domu smútku	2016 - 2020	obec	rozpočet obce, EŠIF	výstup

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHRaSR obce/obcí/VÚC, 2015, vlastné spracovanie

Príloha č. 5 - Zoznam formulárov, grafov a tabuliek

Formulár č. Ú 1: Zámer spracovania PRO	5
Formulár č. Ú 2: Harmonogram spracovania PRO	6
Formulár č. Ú 3: Metódy zapojenia verejnosti do spracovania PRO	6
Formulár č. PP 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov	6
Formulár č. Ú 8: Štruktúra dokumentu	7
Formulár č. A 3: Plánovací formulár prieskumu	39
Formulár č. A 10: SWOT analýza (hospodárska oblasť)	53
Formulár č. A 10: SWOT analýza (sociálna oblasť)	54
Formulár č. A 10: SWOT analýza (environmentálna oblasť)	55
Formulár č. P 2: Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PRO	66
Formulár č. P 4: Formulár na prípravu projektov	75
Formulár č. R 6: Komunikačný plán pre fázu realizácie PRO	77
Formulár č. R 5: Plán hodnotenia a monitorovania	77
Formulár č. R 1: Akčný plán	78

Formulár č. Z 1: Schválenie PRO	84
Formulár č. R 1: Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky	87
Graf 1: Pohlavie	39
Graf 2: Vek	40
Graf 3: Vzdelanie	40
Graf 4: Ekonomická aktivita	40
Graf 5: Dĺžka bývania v obci Nižná Myšľa	41
Graf 6: Spokojnosť s bývaním v obci Nižná Myšľa	41
Graf 7: Kvalita života v obci Nižná Myšľa	42
Graf 8: Znalosť rozvojových plánov obce Nižná Myšľa	43
Graf 9: Hodnotenie rozvoja obce Nižná Myšľa za posledných 5 rokov	43
Graf 10: Oblasti obce, ktoré je podľa názoru respondentov, nevyhnutné v obci riešiť	44
Graf 11: Hospodárska oblasť	54
Graf 12: Sociálna oblasť	55
Graf 13: Environmentálna oblasť	56
Graf 14: Prioritné oblasti PRO	60
Tabuľka 1: Základné charakteristiky obce Nižná Myšľa	2
Tabuľka 2: Poľnohospodárske pôdy katastrálneho územia obce Nižná Myšľa	19
Tabuľka 3: Nepoľnohospodárske pôdy katastrálneho územia obce Nižná Myšľa	19
Tabuľka 4: Vývoj počtu obyvateľstva v rokoch 2007 - 2014	21
Tabuľka 5: Základné demografické ukazovatele obce Nižná Myšľa	21
Tabuľka 6: Obyvateľstvo obce Nižná Myšľa podľa národnosti	21
Tabuľka 7: Obyvateľstvo obce Nižná Myšľa podľa náboženského vyznania	22
Tabuľka 8: Obyvateľstvo obce Nižná Myšľa podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania	22
Tabuľka 9: Obyvateľstvo obce Nižná Myšľa podľa ekonomickej aktivity	23
Tabuľka 10: Obyvateľstvo obce Nižná Myšľa podľa odvetvia ekonomickej činnosti	23
Tabuľka 11: Pomer nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie obce Nižná Myšľa v rokoch 2010 - 2014	24
Tabuľka 12: Počet uchádzačov o zamestnanie podľa dosiahnutého stupňa vzdelania	24
Tabuľka 13: Pomer uchádzačov o zamestnanie v okrese Košice mesto a okolie v rokoch 2010 - 2014	25
Tabuľka 14: Obývané byty v rodinných domoch	25
Tabuľka 15: Obývané byty v bytových domoch	25
Tabuľka 16: Byty I.	26
Tabuľka 17: Byty II.	26
Tabuľka 18: Obývané domy	26
Tabuľka 19: Neobývané domy	27
Tabuľka 20: Materská škola v obci Nižná Myšľa	31
Tabuľka 21: Základná škola v obci Nižná Myšľa	31
Tabuľka 22: Podnikateľské subjekty	36
Tabuľka 23: Organizácie pôsobiace v obci	36
Tabuľka 24: Sumarizácia príjmov a výdavkov obce za rok 2014	38
Tabuľka 25: Atraktivnosť obce	41
Tabuľka 26: Oblasť spokojnosti s bývaním v obci Nižná Myšľa	42

Tabuľka 27: Služby v obci a návrhy respondentov	44
Tabuľka 28: Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PRO (2007-2015)	45